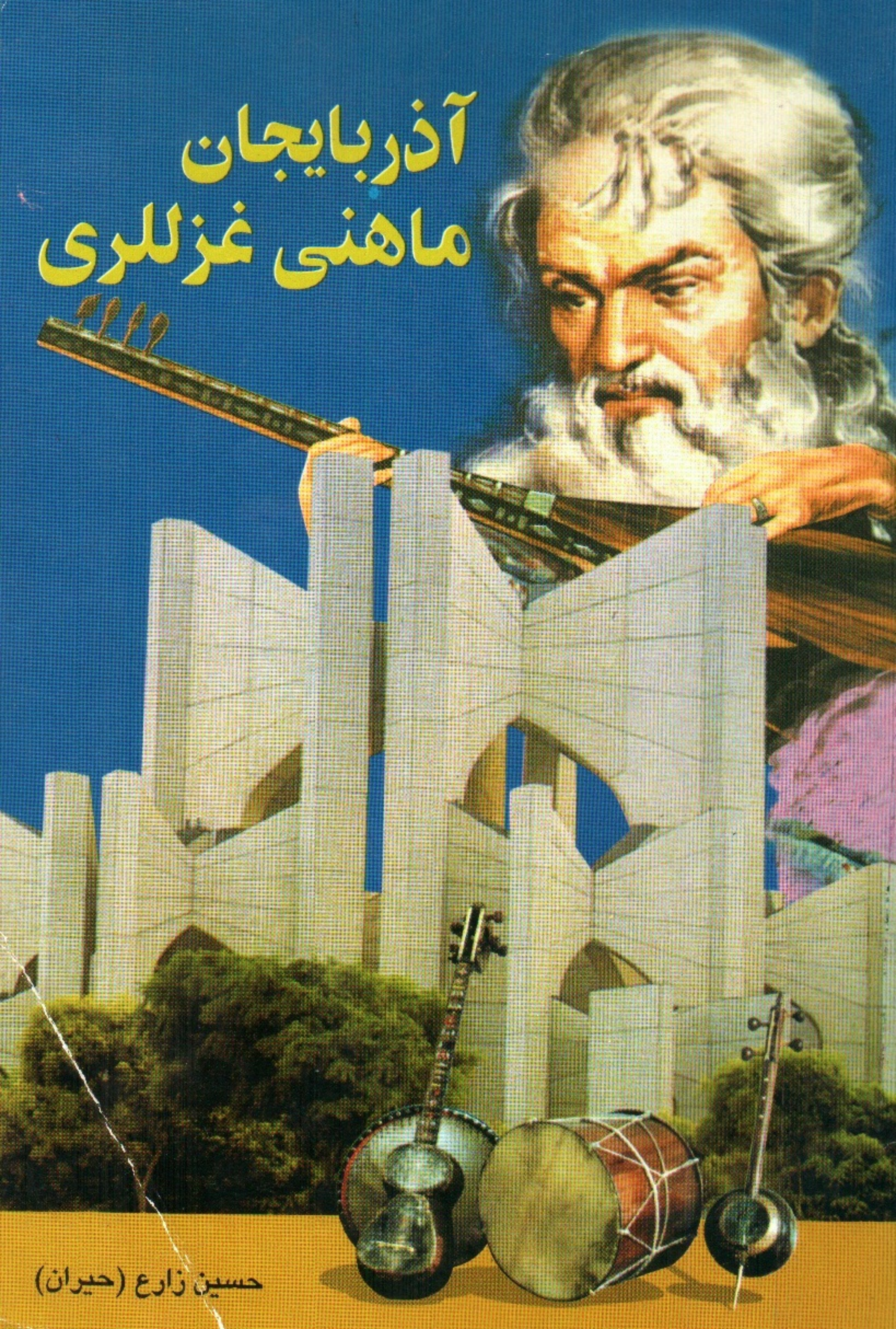

آذربایجان
ماهنی غزللری
حسین زارع (حیران)

ماهنی غزللری

آذربایجان شاعرلەریندن

سئچیلمیش غزللر

توپلایان : حسین زارع عجبشیری (حیران)

تبریز : خیابان محققی (امین) تلفن : ۶۷۹۲۵

- کتابین آدی : ماهنی غزللری
- یازانی : حسین زارع (حیران)
- چاپ نوبه‌سی : ایلک
- چاپ [illegible]
- سایی : ۲۰۰۰ جیلد
- لیتوگرافی : رنگین
- حروف چینی : نعمتی

قیمت ۱۲۰۰ تومن

ISBN - 964-6009-39-5 شابک ۵-۳۹-۶۰۰۹-۹۶۴

بسمه تعالی

مقدمه

۱ـ با عنایت به اینکه حقیر مدت چندین سال است با خواندن اشعار شعرای نامدار و معروف و حتی گمنام آذربایجان خود را مأنوس کرده و در غزلهای شاعران خطه آذربایجان ذوب شده‌ام و هر موقع که وقت پیدا میکردم با خواندن چندین بیت از شعرا روح تازه‌ای پیدا کرده و در جهت تهیه و مطالعه دواوین شعرا با لهجه خودمان (آذری) روز بروز طالب‌تر و خود را راضی‌تر نگه میداشتم.

ولی متاسفانه به برخی از اشعار شعرای نامی که دیوان آنان در دسترس نبوده و یا چاپ نشده بود مراجعه و با مشکلات عدیده‌ای روبرو می‌شدم و افسوس میخوردم مضاف براینکه برای تهیه یک غزل از شاعری روزها و حتی ماهها باید تلاش کرده تا موفق شد. که این عمل باعث گردید با پیگیر چندین ساله گلچینی از غزلهای شعرای آذربایجان را جمع آوری و در یک کتاب بنام «ماهنی غزللری» به چاپ برسانم، چراکه تاکنون چنین کتابی که محتوای آن گلچینی از اشعار شعرای آذربایجان باشد به چاپ نرسیده و اگر هم وجود داشت ناقص و جهت تذکره نویسی بود

۲ـ زمانیکه این کتاب را تهیه میکردم در وهله اول دوستان صمیمانه‌ام که در رشته موسیقی فعالیت داشتند اصرار ورزیده مبنی بر اینکه هرچه زودتر چاپ شده تا مورد استفاده رانش آموزان کلاس موسیقی و علاقمندان ادبیات و

شعر دوستان خطه آذربایجان قرار گیرد.

۳- بسی مایه تأسف است که نام برخی از شعرای خطه خودمان (آذربایجان) به گمنامی مبدل گشته و حتی اسمی از آنان برده نمی‌شود فقط از زبان آوازخوانان و موسیقی دانان آذری می‌توان شنید و هر کتابی هم از اشعار شعرای آذربایجان چاپ شده بود فقط دیوان منحصر بفرد بوده و یا برگزیده‌ای از دیوان یک شاعر.

۴- در برخی از ابیات غزل‌ها ناصحیح بودن وزن و یا سبک و سنگین بودن مصرع و یا بیتی از ابیات که کاملا مشخص می‌باشد درج نموده و به قضاوت خوانندگان گرامی گذاشته‌ام که این امر فقط جهت ادای احترام با شعرای برزگوار می‌باشد که حقیر نخواسته دخل و تصرفی در ابیات داشته باشد چرا که از عهدهٔ اینجانب خارج بوده و برای تصحیح ابیات باید با اساتید محترم مشورت نموده و بیاری خداوند در چاپ دوم و جلد ۲ اقدام گردد، مستدعیست که در این امر حقیر را مقصر ندانسته و مرا با ارسال انتقاد و یا پیشنهاد جهت بهتر شدن محتوای کتاب یاری فرمایند.

۵- در خاتمه از همسر خودم که واقعاً مرا در این کتاب از لحاظ فهرست بندی و تهیه غزلها یاری کرده و همواره اوقات فراغت خودشان را در اختیار اینجانب قرار میدادند کمال تشکر را دارم.

حسین زارع عجب شیری

تبریز - ۱۳۷۶/۱۲/۲۵

محبت اهلینه

کـــؤنول وفــاسیز اولان نــازلی یــاره یــالوارمــا
نـــه اعـــتبار اونـــا بـــی اعـــتباره یــالوارمــا
داریخما یــاخشی. یــامان روزگــار یــمیز گــئچه جک
بــو بــئش گــون عــومره گــؤره روزگــاره یــالوارمــا
ســـنین‌ده بـــیرگون اولار نـــوباهارین ای بـــولبول
خـــزان جـــفاسینه صـــبر ایــله رخســاره یــالوارمــا
فـــقیره عـــاجزه مـــظلومه احـــترام ائـــیله
عـــدویه، قـــان ایـــچه نـــه ظـــلمکاره یـــالوارمــا
وطـــن یـــولوندا اؤلوم مـــرد اوچـــون سـعادت دیــر
حـــیات اوچـــون فـــلک کـــج مــداره یـــالوارمــا
مـــخالف اهـــلینه بـــاش اگـــمه سـن ده مـنصور اول
انـــاالحـــق اوســته چکـــیلسن ده داره یـــالوارمــا
مـــحبّت اهـــلینه (واحـــد) هـــمیشه خـــدمت ائیله
نـــه تـــاجداره نـــه بـــیر شـــهریاره یـــالوارمــا

واحد

ائل آراسیندا

بیر نغمه اوخودوم ترجمان اولدو
دانیشدی دردیمی ائل آراسیندا
بیر نغمه اوخودوم بولودتک دولدو
کوره‌لدی دوداقلار دیل آراسیندا

آغلایا بیلمه‌ییرم گوله بیلمه ییرم
هجران چوخ چه که جگ هله بیلمه ییرم
حسرتی انگلره بوله بیلمه ییرم
گون گئچیر آی ئیله ائل آراسیندا

من بیر حیات ائدیم ائللی اوبالی
من بیر سوگی ایدیم عَهده وفالی
من بیر کاریدیم هایلی هارایلی
سیم قالمیش بسمله زیل آراسیندا

نه اولا سئوینجدن آغلایا گؤزوم
نه اولا داغلاردا عکس ائده سسیم
باهار یاغیشینا گیره تبریزیم
یویونام عُمّانلا سئل آراسیندا

مدینهٔ گلگون

طبیب

منه همدم گؤرونور شمعیله پروانه طبیب
سالدی هجران او دینی قلبیمه بیگانه طبیب
سنده من تک گؤرورم هجر اودینا یانمالیسان
غمگسارون اولاجاق الده کی پیمانه طبیب
سینه مین سوزلری افشاء اولوب اغیاره داخی
ایمدی لازم دی ائده چاره بو درمانه طبیب
جانیمه قصد ائیله دی اغیارین ایچره‌خوار اولام
سرکش منی باخ بیله عنوانه طبیب
جک کونول غرق اولدی عشقین بحرینه
ه لرهر نه لر امر اِئتسه فرمانه طبیب
غیاره صبر ائتمک مگر افسانه‌دی؟
گل یاناق پروانه تک شمع شبستانه طبیب
ناله نی هر چند سعی ائتدیم که آسان‌تر چکم
سینهٔ تنگیم دئدی دوزمم بو افغانه طبیب

ظـاهرا" دردیـم‌ده اولسا هئچ تـاپیلماز چـاره‌سی
گر ئـوره‌ک‌ده درد اولا یـوخ چاره انسـانه طـبیب ؟
طــعنهٔ اغــیاریله دؤشــدی نــفسدن «حــیرانــین»
قــیلدی ضــایع عــقلینی راغــبدی درمــانه طـبیب

زارع (حیران) ۱۳۷۲/۴/۷

گؤروب

پـــای بـــند اولدوم ســـر زلف پـــریشانین گـــؤروب
نـــطقدن دوشـــدوم لب لعـــل دُر افشـــانین گـــؤروب

اودا بـاخدیم شـمع وَش جـانیم بـاخیب رخسـارینه
هـر چـه چکـدیم درد دل سـرو خـرامـانین گـؤروب

گزدیریر هریان گوزوم اشک ایچره باغریم پـاره‌سین
خـلعت گـلگونیله رخش اوزره جـولانین گـؤروب

بیر زمان گئچمزکه. دل تیغیندن اولماز چـاک چـاک
آچیلیر هر دَم. توتولمیش کونلوم احسـانین گـؤروب

کـــؤنلومو تـــنهالیق ائـــیلردی پـــریشان ســـینه‌ده
اولمـــاسایدی جـــمع هـــر یـانیندا پیکانین گـؤروب

بـند زنـدان و غـم و مـحنتدن اولمـوشدوم خـلاص
آه کـیم دوشـدوم یـئنه زلف و زنـخدانـین گـوروب

ای «فضولی» بونجه کـیم تـوتدون نـهان حـال دِلیـن
عـاقبت فـهم ائـتدی ائـل چـاک گـریبانین گـؤروب

«فضولی»

طبیب

ئـــوره‌گـــیم اولدی غـــم یـــاریله دیـــوانـــه طـــبیب
یـــــوخدو چـــارم دوزه‌رم مـــحنت شـــایانه طـــبیب
شـــمعه یـــانما خـلیقی پـروانـه‌دن ئـویره نـدیم ازل
تـــــن رنـــجوریله دوزدوم بـــئله عـــصیانه طـــبیب
رو بـــه مـــحراب اوتـــوروب نـــیّت پـــاکـــیله مـدام
ایســـته‌رم تـــاری یـــتیرسین مـــنی جـــانانه طـــبیب
نـــقشیم ایـــــفا اولونـــار گـــر هـــدفیم ثـــابت اولا
مست اولان وقت دولانـــار بـــاشیمه مـیخانه طـبیب
مـــن گـــوّزه‌ل زلفـــینه ســـودازده اولدوم آل آچـــام
بـــلکه ده قـــالسین اوزاخ عـصره بـو افسانه طـبیب
عشـــــقه مـــایل اولان آخـــتارماسا تـــاپّاز هـــدفی
یانسا عـاشق سـالاجاق صـحبتی هـر یـا نـه طـبیب
کیمسه قویدی بئله بیر رسـمی طـبابت لیک ایـچون
ائـوی آبـاد اولا رحـم ائـیله دی (حـیرانـه) طـبیب

زارع متخلص به (حیران)

دام تملق

مـرده جسـمیم التـفاتوندان بـولور هـر دم حـیات
ئـولەرم گـر قـیلماسان هـر دم مـنه بیر التـفات
یـازابیلمز لب‌لریـن وصـفین عـومورده مـن کـیمی
آب حـیوان ویـرسه خـضره کـلّ و ظـلمتدن دوات
مـن فـقیرم سـن غـنی وئـرگیل زکـات حسـنونو
شـرع ایـچینده هـم سـنه هـم ده مـنه واجب زکـات
گـورمه یـینجه حسـنونو ایـمانه گـلمز عـاشقین
یوز پیمبر جمع اولوب گـؤسترسەلر مین مـعجزات
مـظهر آثـار قـدرت‌دیر وجـود کـاملین
فـیض فـطرت‌دن غـرض سـن سـن طـفیل کـائنات
جـوهر ذاتـین‌ده دیـر مـجموع اوصـاف کـمال
بو صفات ایله‌کی سن، قندهاردا وار بیر پـاک ذات
عشقه تا دوشدون «فضولی» چکـمه‌دین دنـیا غـمین
بـیل کـه قـید عشـق ایـمیش دام تـملّق‌دن نـجات

فضولی

اظهارائت

صبا اغیاردن ال چک. غمیم دلداره اظهار ائت
خبرسیز یاریمی حال خرابیمدن خبردار ائت
گتیر یاریم اونون یانیندا دور گؤرسون که قهر ائیلیر
خَموش اولمانیه آشنا تقریبیله تکرار ائت
کونول غم گونلرین تنها گئچیرتمه ایسته بیر هر دم
اجل خوابیندن افغانلر چکیب مجنونی بیدار ائت
چو یوخ عشق آتشی، بیر شعله چکسه طاقتین ای نی
باش آغریتما دم عشق. اورما آنجاق ناله‌زار ائت
منی پروانه تک عشق اودونا ای شمع یاندیرما
یتیر خورشید رخسارین. چراغ بزم اغیار ائت
گرفتار غم عشق اولالی. آزادهٔ دهرم
غم عشقه منی بونداندن. بتر یارب گرفتار ائت
«فضولی» باخماق‌اولمور اول گونوش یادیله‌خورشیده
نه وجه ائیلیم کیم اولسا. گون گئچر فکر شب تار ائت

«فضولی»

پریشان کؤنول

سن زلیخا سن اگر دیدهٔ گریانیمه باخ
بلبل غمزه‌ده‌یم لانهٔ ویرانیمه باخ
رحمه گل کشف اولونا دیلده کی اسرار نهان
بی وفالیق سوزونی آچماگیلان حالیمه باخ
مشق آلان گونلریمی یاده سالیب آغلامیشام
نیلییم عاشق‌زارم، غم شایانیمه باخ
منده غرق اولدوم ازل گون ساچین اندیشه سینه
سنده بیر لحظه یاخین لاش دم هجرانیمه باخ
یئر قبول ائیله مز عالمده پریشان کونولی
دوشدی اود جانیمه گل ناله و افغانیمه باخ
راز عشقین آچارام گر منی رام ائیله مه سن
گنج حسن آختاریرام سینهٔ سوزانیمه باخ
قامتین خدمتینه کونلومی قان ائیله میشم
غمزه تیرین چک ئوره‌کدن دم پایانیمه باخ
سینه‌می چاک ائیله ییب عکسینی سالدین ئوره‌گه
گورمه‌گه عکسیوی گل سینهٔ سوزانیمه باخ

جــور الوب عــادتین از لّـجه مـنه فـاش ایـله دیـن
دیــلین آغـزیندا کـول اولسـون غـم شـایانیمه بـاخ
عکس رخساریوی حکّ ائـیله‌دی «حـیران» ئـوره‌گـه
ســنده گـل الده‌کـی‌جان وئـرمه یـه عـنوانـیمه بـاخ

زارع (حیران)

یوخ

قسم جمالینه سندن صونرا شاهیم یوخ
سن حُسن شاهیسن عالمده اوزگه. ماهیم یوخ
جهاندا بیرده نه معبود خالقیم سن سن
اطاعتیم سنه دیر، اوزگه بیر اِلٰهیم یوخ
من اولموشام سرکوییندە بیراووش توپراق
بسیمدیر بیله شرر، اوزگه قدروجاهیم یوخ
فراق آتشینه یانسام آه چکسم ده
بو خسته دیلده سنه تحفه غیر از آهیم یوخ
«نسیمی» هر طرفه باخسا صورتین گؤرەجک
جهاندا اوزگه سین گؤرمه‌گه بیر نگاهیم یوخ

نسیمی

غملی گلستان

سطربا چانما سازین دیدهٔ گریانیمه باخ
بیرش قالان الده سینیق جـ پریشانیمه باخ
گورنه حالت یارادیر مجلس عرفانیده می
عکس یاریم گؤرونور جامده مهمانیمه باخ
قاش سوزور آی دولانور کیپریگی اوخ نیزه کیمی
سانجلیب‌دیر گوزومه لشکر مژگانینه باخ
فخریدیر گر یارادام عشقده طوفان اودینی
سنده آختارماقا گوز یاشیمی دامانیمه باخ
ائیله مضراب اوزووه گؤزده‌کی‌کیپریک لریوی
چالگیلان ساز نوا الده‌کی فرمانیمه باخ
گر یولون باغلیدی اول جنّت مأوایه طرف
باغ فردوسی بوراخ شمع شبستانیمه باخ
عشق پروانه سیم شعله اوجات یانماقیما
قوری توپراق یاتاقیم تخت سلیمانیمه باخ

نـقدی الدن بـوراخـیب نسـیه‌نی نـیلیر کـونولون
ایـاق آلتـیندا اولان روضـهٔ رضـوانـیمه بـاخ
شـانه زلفـینده چـالان نـغمه‌نی حـزن ایسـته‌یه رم
دلی جـیران ئـوتاران اولکـه‌ده (حـیرانـیمه) بـاخ

زارع متخلص به (حیران)

یوخدویوخ

سننیز ای گل کونلومون بیردم قـراری یـوخدو یـوخ
سندن اوزگه نیله سین. بیر غمگساری یـوخدو یـوخ
درد هجرین چاره‌سین هر چند بیلدیم صـبر ایـمیش
نـــیلییم بـــالله بـــودریانین کـــناری یـــوخدو یـــوخ
لیـلی لیـلی سـویلیوب چـوخلار دیـیر کـیم عـاشقم
لیک مجنون تک اونون بـیر داغـداری یـوخدو یـوخ
هر خـزانـین بـیر بـهاری اونسـوز اولمـاز اولمـاسین
بو چول اولموش گلستانین بیر بـهاری یـوخدو یـوخ
گـــللری بـــلبل‌لری آب و هـــواسـی چـــوخ گـــؤزل
حیف کیم بـو گـلشنین بـیر گـلعذاری یـوخدو یـوخ
یا هیچ عیبون یوخ گوزللیک هـامی سـنده جـمعدور
نـــئیلیم امّـــا کـــه عـــهدون اعـــتباری یـوخدو یـوخ
ســـن نـــه بـــیلرسن بـــو طـــرلانی نـباتی روز و شب
من بوداغی چوخ دولاندیم بیر شکاری یوخدو یوخ

نباتی

افسونه باخ افسونه باخ

عریان و زار اولدوم یئنه مجنونه باخ مجنونه باخ
سلطان غار اولدوم یئنه هامونه باخ هامونه باخ
داش اوسته قویدوم باشیمی عمّانه توکدوم یاشیمی
طوفان نوح اولدوم یئنه جیحونه باخ جیحونه باخ
وحشی یاتاقی منزلیم قوشلار یوواسی کاکلیم
افعی الیمده اوینارام افسونه باخ افسونه باخ
سولدی خزان اولدو گولوم دوشدو نوادن بلبلیم
بیر دم منی شاد ائتمه‌دی گردونه باخ گردونه باخ
آلدی الیمدن یاریمی آرتیردی آه و زاریمی
هر ایلده بیر داغ آرتیریر قانونا باخ قانونا باخ
قند و نباتی توک اوزه گل بیر تماشا قیل سوزه
بیر گؤر نه گوهر دوزموشم مضمونا باخ مضمونا باخ

نباتی

نالەنی

نـــاله دن دیـــرنی کـــیمی آوازهٔ عشـــقیم بـــلند
نـــاله تـــرکین قـــیلمارام نـــی تک کسیلسم بـند بـند
قـــیل مـدد ای بـخت یـوخسا کـام دل مـمکن دئـل
بـــویله کـــیم اول دلربـــا بـــی‌درد دیـــرمن دردمـــند
داغ لردیـــر اولدو کـوکسوم‌دن قـاراسـی قـوپمامیش
یـا ثـبات عشـق ایـچون اۆد اوزره بـیر نـئچه سـپند
آچـــیلیر کـــونلوم گـــهی کـیم گـریهٔ تَـلخیم گـوروب
آچـــــار اول گـــلرخ تـبسّم بـیرله لعـل نـوشخند
خـــاک راهـــیم‌دن مـــنی قـــالدیرا بـــیملز سـایه تک
قـــیلسا گـــردون آفـــتابین هـــر شـعاعین بـیر کـمند
«جـــام تـوت» وئـر سـاقی گـلچهره زاهـدترک جـام
ای کونول فکر ایله گورکین هانسی دیر تـوتماقا پـند
ای «فـــضولی» صـــورت فـــقرین قـــبول دوستدور
هیچ درویشـی سنین تک گـؤرمه‌دیم سـلطان پسـند

فضولی

شمعیوه پروانه آپار

باغلا زولفونله منی گوشهٔ زندانه آپار
یا که یانماخلیقا رأفت له شبستانه آپار
آهیم آه اوسته فزون اولدو چکمم بوغمی
لایق اولسام گؤزه‌لیم شمعیوه پروانه آپار
عکس رخساریوه قاب ائیله‌دیم اوز سینه‌می من
آی گون آغلیر منیم احوالیمه درمانه آپار
بوی پیراهن یوسف له انیس اولماق ایچون
قوجا یعقوبیوی گل کلبهٔ احزا نه آپار
پردهٔ سِتری کنار ائیله گؤروم گول اوزووی
سنده یعقوبیوی مست ائتماقا پیمانه آپار
داش ئوره‌کلر دلینر آهیم اوخون آتسام اگر
ممکن اولسا منی زنجیریله هر یانه آپار
دامنیمدن ال اوزه‌ن وقتده سلطان طرب
منی تأدیب ائله گل سوی دبستانه آپار[1]

۱ـ منظور از دبستان محل تأدیب می‌باشد.

سینم اوستون گزیری آهیله غم قافله سی
سنده تعجیل ائله، قربانیوی میدانه آپار
طعن اگر اولماسا اغیارین ایچینده قاچارام
بُرده تک ساتماقا گل درگه سلطانه آپار
عشق سرگشته سییم فصل خزان ایسته‌مه رم
بولبول غمزه‌ده‌نی سیر گلستانه آپار

زارع (حیران)

ماه تابان

آفــتاب طــلعتیندن مــاه تــابان رو دوتــار
چــین زلفــوندن خــطاده نــافهٔ آهــو دوتــار
بــیلمرم حــوریم ســن یــوخسا مــلائک یــاپری
کیم‌کی گوردی آی اوزون شـرمنده اولدی خـودوتار
گــورموشم هـر خـانه‌ده اصـلان قـیلور آهـو شکـار
مــن عــجائب قــالمیشام اصــلانلاری آهــو دوتـار
چشـمیمه آیـدیم فـراقـندان اونـی چـوخ آغـلاما؟
نــاگـهان طـوفان قـوپار مـلک جـهانی سـو دوتـار
مـصحف آچـدیم فـالمه گـلدی جـمالون آیـتی
اهــل تــوحیدین کـلامی ـ فـالیمی نـیکو دوتــار
لبــله ریــوون شــربتیندن بــیر قــدح ســون ساقیا
لعـلینی ایـچدی «نسـیمی» لبـلری نـیکو دوتـار

نسیمی

خون دل

تــیر غــمزون قـانیمه بـاتماز دئـدیم یـاندان گـئچر
بیلمه‌دیم چوخ تشنه‌دیر قان ایچمه‌گه جاندان گـئچر
قـاشلارون سـرگشته‌دور گـویا دونـوب عـریان قـلنج
کیپریگون سربازه بنزر صف چکوب سـاندان گـئچر
قــصّهٔ شــهد لبــون شــیریندیر از بس گــئچمه‌رم
ای شکـر لب هـاردا طـوطی شکـر سـتاندان گـئچر
اود دوتوب یاندی کـباب اولدی تـوکندی خـون دل
هر کوکل چـون تـیغ مـژگاندان گـئچر قـاندان گـئچر
جـمعدن خــارجـدی بـیر دیـوانـه دور بـو سـلسله
هــــر اوکس کــیم حــلقهٔ زلف پـریشاندان گــئچر
لبــلرون وصــفین قـویوب او صـافی کـوثردن دیـیر
گــورنئجه حــیرانــدو زاهــد آب حـیواندان گـئچر
نقد جانه بـیرجـه بـوسه ویـرسن آلّـام نـقد بـه نـقد
فرصتی فـوت ائـتمرم کـیم جـنس ارزان‌دان گـئچر؟

بیر خبردور حقدن صنعانی تکفیر ائیلیین
گورسه هر کیم کفر زلفون الحق ایماندان گئچر
چاه کنعاندا اگر چه، ماه کنعان اینجیدی
ایمدی آیا گورسه بو چاه زنخداندان گئچر؟
خاک پایون لذّتین درک ائتسه هر مور ضعیف
تاج جمشیدی قویار تخت سلیماندان گئچر

صراف

پریشان

لبینه اهل نظر چشمهٔ حیوان دئدیلر
گرچه اوچماق حوریلری جمله اوناجان دئدیلر
سنی بوحسن جمال ایله کمال ایله گوروب
قوخدولار حق دئمه گه دوندولر انسان دئدیلر
سونبولون حالی پریشان دئدیلر حال اهلی
الله الله نه اوچون مشگی پریشان دئدیلر
بیر قیلن قیمتینی هر کیمه صوردوم من
گنج قارونیله مین ملک سلیمان دئدیلر
لعلوون آیتی عاشقلره صوردوم که ندیر؟
ائشیدن جمله نه کافر نه مسلمان دئدیلر
ای «نسیمی» دم عیسی دئیری اوز نفسون
نفسی دوغرولر اونا گور نه اوچون جان دئدیلر؟

نسیمی

گوزه‌لیم

گـوزه‌لیم گـۇزله ریـنین صُـحبتی هـر یـاندا اولار
بـیر مـلاحتلی بـاخیشلار قـوزو جـیرانـدا اولار
بـیر عـلاج ائت مـنه ایسَـتکلی طـبیبم سَـن سَـن
عـاشقین چـاره‌سی اۇز سـودیگی جـاناندا اولار
نـه طـبیعت گـوروب عـومرونده نـه دنـیا یـئتیریب
اوگـــــوزللرکی بـــــیزیم آذربـــایجانْدا اولار
گـول اگـر بـولبولی ایـنجیتسه وفـاسیز دئـمه یـین
قـیزلارین تـقصیری اولمـاز گـناه اوغـلاندا اولار

میرمهدی

شهرتی‌وار

یـئر اوزونـده هـره‌نین اوز ایشـی اوز صـنعتی‌وار
خـالقیمین شـاعره صـنعت‌کارا چـوخ حـرمتی‌وار
سـئویرم قـلبی گـئنیش آنـیِ آچـیخ بـیرگؤزه‌لی
عشـقیمه گـولمه‌لی دیـریاره کـی مـین جُـرئتی‌وار
اونـون هـجرانـینه بـیر آن بئله دوزمـور کـونلوم
جـار چکـیب سـویله‌مه گـین آیـریلیقن لذتـی‌وار
اولابـیملز اونـومندن مـنی اونـدان آیـران
چکـدیم اوز سـویگولومون هـر نـه قـدر مـحنتی‌وار
گـونده بـیر عشـقه دوشـنلر قـازا نـارمین نـخوت
هـر کـیمین سـویگوسی بـیردیر اونـون شـهرتی‌وار
قـوی دئسـینلرکی سلیمان ئـینه‌ده عشـقه دوشـور
بـو سـوزون امـره بـرابـر ده‌یـه ری قـیمتی‌وار

سلیمان

نَدیر؟

بنیله مستم بیلمیرم کیم می ندیر مینا ندیر؟
گل ندیر بلبل ندیر سنبل ندیر صحرا ندیر؟
اود دوتوب جانیم سراسر یاندی امّا بیلمدیم
دیل ندیر دلبر ندیر باشیمدا بو سودا ندیر؟
بیلمدیم عمریمده هرگز کفر و ایمان هانسی دیر
احمد و محمود کیمدور عیسی و موسی ندیر؟
طرّه هانی قوی کناره رقصه گل دیوانه‌وار
گل خرابات ایچره گل گور شور و بو غوغا ندیر؟
دُرد صافی گوزله مک وقتی دگیل ساقی امان
شیشه ویر پیمانه ویر ساغر ندیر صهبا ندیر؟
دور گوزون قوربانیام مستانه گل رندانه ویر
چوخ دیمه جمشیددن اسکندر و دارا ندیر؟
شاهد خلوت نشینم ائتدی رخسارون عیان
عاشق دیوانه گل ظاهرده و اخفاء ندیر؟
یئتدی عمرون آخره سن بیر (نباتی) بیلمدین
کیمدی گؤزدن او باخان یا دیلده بو گویا ندیر؟

نباتی

دیوانه لیک

عشـــقین تـــمام نشـــئه‌سی دیـــوانـــه لیکـــده‌دیر
مـــیخانه‌نین مـــلاحتی مســـتانه لیکـــده دیـــر
جـــاهللر ایـــله عـــارفین اولمـــاز عـــلاقه‌سی
حـــال اهـــلینین تکـــاملی فـــرزانـــه لیکـــده‌دیر
لعـــلین خـــیالی کـــونلومه دولســـا عـــجب دگـــیل
گـــیزلین خـــزینه‌نین چـــوخی ویـــرانـــه لیکـــده‌دیر
یـــتمز وفـــاسی آخـــره نـــامرد اولانـــلارین
شـــخصین بـــوتون دیـــانتی مـــردانـــه لیکـــده‌دیر
«واحـــد» اگـــر چـــه صـــنعته قـــیمت ویـــریرسه خـــلق
شـــعرین‌ده قـــدر قـــیمتی دردانـــه لیکـــده‌دیر

واحد

نازایلر

پَـریوشلر هـمیشه رسـمیدور عشّـاقه نـاز ائـیلر
مـنیم یـاریمده انـصاف و مـروّت چـوخدی آزائـیلر
گـؤرنده نـاوک غـمزون گـلور جـانه چـیخار جـانیم
آتـــارپیکانه جسـمیم آشـناسین پـیشواز ائـیلر
دهانون سرّینی بـولمزدی عـقلیم عشـقیم اورگـتدی
عـــجب دیـوانـه‌دور بـیگانیه افشـای راز ائـیلر
مـــخالف رغـمنه بـزم طـربده مـطرب مـجلس
بیر اوزگه شوروشین بـاشلار نـوا تـرک حـجاز ائـیلر
کـوکل چـین سـر زلفـونده ائـتمز نـاله بـیهوده
قـرانـلیق گـئجه‌ده مـحبوبیلن راز و نـیاز ائـیلر
حـدیث عشـق مـحمودی سـوروشما هـرتُرش رودن
اونـی شـیرین حکـایت ائـیله‌سه حسـن ایـاز ائـیلر
امـیدیم‌وار یـئنه «صــراف» الی آخــرده بـیر یـانه
محبت بوته سـینده بسکـه جـانان جـان گـداز ائـیلر

صراف

دل دیوانه

وطـــنین عشـــق اودیـــنا بـــو دل دیـــوانـــه یـــانار
نـــئجه‌کـــیم شـعلهٔ شـمعه پـــر پـــروانـــه یـــانار
یـــوک له‌یـــیب گـــوگلره نـــاری یـــتیب آفـاقه اودی
اودلانـــیب شـــانلی گـــونش آتش نـــیرانـــه یـــانار
یـــاندی قـورتولدی کـونول لاکـن اونـون سـوزنیدن
اود دوشـــوب ایـمدی داخـــی جسـم پریشانه یـانار
نـــئجه فـــریاده گـــلیب ایـــله‌مه‌ییم آه و فـــغان
قـــورولوب قـــانلی ئـــورک حســـرت جـــانانه یـــانار
عشـــقی انکـــار ائـــلیین گـیت داخـــی پـروانـیه بـاخ
جـــانینی گـــورنه ووروب شـــمع شـــبستانه یـــانار
ســـاقیا مـــجلس مـــی‌ایـــچره دئـــمه نـــام وطـــن
اودلانـــیر ســـینه‌لر اونـــدان مـــی و مـــیخانه یـــانار
کـــیمسه نـین اولمـاسا قـلبینده وطـن عشـقی یـقین
عـــمری بـــیهوده ســـوروب آتش خســـرانـــه یـــانار
شـــاعرم حبّ وطـــن دیـــرمنه عـــالمده شُـــعار
اودی کـــیم عشـــق اودیـــنا بـــو دل دیـــوانـــه یـــانار

زرگری

سیّارندیر

هـــامی گــون مــنتظرم مــنکه بــو پــرگار نــدیر؟
گـــنبد چـــرخ فـــلک گـــردش دوّار نــــدیر؟
بــو دوقــوز چــرخ مُــعَلَق نــدن اولدی تــرتیب ؟
فـــلک آلتـــیندا دؤنـــن کــوکب ســیّار نــدیر؟
کـــعبه و دیـــرندیر غـــیرندیر ســیر نــدیر؟
مســـجد و مـــیکده و خـــرقه و زنّـــار نـدیر؟
عــلم و قــرآن و حــدیث و خــبر و عــضیله درس
جـمله بیر مـعنی ایمیش بونجه بـو تکـرار نـدیر؟
دیــن و ایــمان و نــماز وحــج و ارکــان و زکــات
زهــد و تــقوی و شــریعت هــامی گــفتار نــدیر؟
کــونشین قــرصی نــدن یــئر اوزونــه شـعله ویـرر
یـــا بـــوبیر مشـــعله‌ده نــور نــدیر نــار نــدیر؟
اود ســـو تـــوپراق دئـــیل آدی نـدن دیــر آدم
اونــا ســجده نــه اوچــون ابــلیسه انکــار نــدیر؟
تــرک ائــوینه گــلمیسن مــثل «نســیمی» اولاســان
بـــیرگون اولار دئّیین جـــبّه و دســـتار نــدیر؟

نسیمی

یاده سالان وار

الدورمـــه مـنی ظـالیم اگـر جسـمده جـان‌وار
صـبر ائـیله حـبیبیم گـله گـوز یـولدا قـالان‌وار
قـصدائـیله مـه یـین جـانیمه جـانانیمه بیلدیر
تـــا بـــلکه گـــه له تک دگـیلم یـاده سـالان‌وار
هــجرانـــینه تـــاب ائـــیلمز اسـرار نـهانیم
فـــرهاده شـیرین تک هـورولن دردیـن آلان‌وار
صــد پـاره اگـر اولسـادا جسـمیم غـمی یـوخدور
ســـرگشته لیگـیم اولسـا عـیان دردیـم آلان‌وار
نـــالمده اوجـــالدیقجانیین نــــاله‌سین اوتـدی
نـــی‌دن ده گـــوزل نـاله ائـدن هـمدم اولان‌وار
پـــروانـــه اگـــر شـمعیله مأنـوس اولونـوبدی
جان بَذل ائـده‌جک سـویگوسینه جـانین ـ آلان‌وار
بـیلمز اونـی کـیم دعـوت ائـدیب شمعده یـانسین
پـروانـه نـی خـلق ائـیله یـیب هـم جـانین آلان‌وار
بـیر لحـظه اگـر صـبریده یـعقوب اولا(حـیران)
بـــازار مــــحبّتده خــــریداری اولان‌وار
زارع (حیران)

قربانیندیر

چشم مستیندیر منی کوه و بیابانه سالان
داغ ائدن جسمیمی اول غمزهٔ فتانین‌دیر
درد هجرانه دوا یوخدو مگر بادهٔ ناب
ایچ بوقان اولموشی کیم یاخشی جا درمانین‌دیر
چاره یوخ عاشق زارین دونه بیلمز سندن
کسه سن باشین اگر قوچ کیمی قربانین‌دیر
ساقیا گلدی یئنه عشرت ایّام بهار
می گلگونی گتور دوره که دورانین دیر
درد صافی نه بیلیر لعل لبین سر مستی
دور گتور کیم ایچه‌رم نیلیم اگر قانین‌دیر
ایسته‌ییر اگنینه مجنون گییه گلرنگ قبا
قوی دئسینلر که سنین عاشق عریانین‌دیر
زاهدون باشینا کل طالب اولوب رضوانه
گون به گون تاری بیلیر دیرده رهبانین‌دیر

وئـردو گـون اسـم عـظیمی مـن دیـوانـیه ویـر
لعـنتی قـوی آدیـمی فـرض ایـله شـیطانین‌دیر
گـل (نـباتی) بـیر اوتـان کـفر دیـمکدن بـیراوسـان
بـیحیا شـرم ایـله بـو کـفر مگـر جـانین‌دیر؟

نباتی

ایستر

پریشان خاطریم بیر طرّهٔ پرپیچ و تاب ایستر
عجب دیوانه دور اوز قیدینه بند طناب ایستر
گلستان وجودیم شبنم نخلن تا پار رونق
نجهٔ کیم ابر رحمت بارشین اهل عذاب ایستر!
خیال و صلیله بیر لحظه شاد اولدوم خطا قیلدیم
دییر درد و غم ایمدی گلوب مندن حساب ایستر
محبت اهلی محنت لذتین راحت بولور جانه
همیشه آرزوی هجر اولانی خورد و خواب ایستر
جنون عشق اولان گوندن سوروشماز کیمسه احوالیم
بلی دیوانه‌دن عاقل همیشه اجتناب ایستر
اولور بزم محبّتده شراب وصلیلن سرخوش
اوکس کیم سیخ محنتده کوکل مرغون کباب ایستر
یخیلمیش کوکلمه رحم ایله ظالم اثیلمه ویران
کیم اوز معموره‌سین سن بی‌مروت تک خراب ایستر؟

بوی گل

گول ایگسی گولدن قاباق گلشنده بیداد ائیلییر
مست ائدیر هر کیمسه گلسه گور نه فریاد ائیلییر؟
تیشهٔ فرهاده باخ بیستونی دلدی عشقدن
سرّینی بونوعیله معلوم آحاد ائیلییر
بیلمدیم حکمت ندی هر ضربه گلجک تیشه‌دن
الغرض معلوم اولان شیرینه امداد ائیلییر
باغبان گلشن شیرین اولوب فرهادلر
فصلی وصل ائتما خلیقا گل گورنه بیداد ائیلییر؟
بلبلی سالسان قفس ایچره اگر گلزاریده
باشلاماز خنیالیقی چون سعی آزاد ائیلییر
عشق اودون سؤندورمک اولماز سعی بیجا ائیله‌مه
سویله معشوقین نیه عاشق اولان یاد ائیلییر؟
غرق اولان دریایه بیلمز پاسخ طوفان ندیر
باد و طوفان اولسادا مردانه لیک یاد ائیلییر

اولماز آزرده اگر گول بلبلی اینجیتسه‌ده
رسمدیر تعلیم آلانلار یاد استاد ائیلییر
گول بوداقدان آیریلان وقتلر چتیندی بولبوله
ای خوش اولساعت که بلبل داد و فریاد ائیلییر
گر چه فرهاد ائیله‌دین «حیرانی» سالدین محنته
ایمدی‌ده نفرین ائده‌ن کونلوم سنی یاد ائیلییر

زارع متخلص به «حیران»

فصل نوبهار

ســاقیا دولدور قــدح چــون یــتدی فــصل نــوبهار
مَــــرغزار اولدی چــمن ســویلر چــمنده مَــرغزار
گُـــل چــمنده پــادشاه اولدی بــزتدی مــجلسی
لاله گَــلدی قــوللوغا دوتــدی شــراب خــوشگوار
صبحدم بستانه ساری گشت اوچون عزم ایـلەدیم
باغچه نـوروزوم کـه چـیخمیش بـیر حـبیب گـلعذار
دیشی اینجو گوزی جادو کیپلیگی خـنجر بـیلی مـو
ساچی سنبل خالی فلفل اوزی چـون گـل آغـزیوار
دلبــرم بــیر قــیل بــهاسی قــیمتی دورت اقــلیمه
بــیری مــصره بیری چــین بــیری هــندو بــیری وار
مــعرفتیندن کــوثر اولدی هــم نــسیمی چــاکری
نســبتی یــوخدور اونــون لاعــین و دیــن و اخــتیار

«نسیمی»

اللرین دعاده قالیر

بـو وقت کـه جـان تـیکن اوخـلارین نگـاره سـالیر
اصـــابت ائــیله مـــاقا اللــرون دعــاده قــالیر
یــتیر مـنه گـوزه‌لیم دال بـه دال بـلاله ریـوی
بـیر عـمریدورکـه بـوجان قـربان اولمـاقا چـابالیر
بـو وصـل قـامتیوه بسکـه سـن چـیخاندا یـولا
هــامی رکـوعه گـئدیر بـیرجـه آهـلر اوجـالیر
گؤزون اوخ آتسا گـوزل وقـتی واردی جـان اودوزان
قـورو جـانین وئـریری جـاودانـه بـیرجـان آلیـر
نگـــار نگــار سـســی قــووزانـیبدی هـر یـاندان
مـنیم ده قـلبیم ائـله بـیرجه بـو هـواده چـابالیر
اوتــوز مـــوسان اگــر آمـاج اولمـاسان سـن
او وقت کـی جـان تـیکن اوخـلاری نگـاره سـالیر

؟

موسیقی

موسیقی نشئه سی مین سوگیلی جانانه دگر
اثر ناله‌ٔ، نی عارف ایچون جانه دگر
موسیقی اهلینه انصاف ایله قیمت قویماق
لحن داوود ایله مین تخت سلیمانه دگر
بیخبرلر نه بیلیر لهجهٔ خواننده نه‌دیر
اهل حال اولسا بوسوز قدرده میلیانه دگر
پردهٔ غم داغیلار تاره دگنده مضراب
طرّه دلبره هر دم نئجه کی شانه دگر
موسیقی له اولار هر خسته‌یه عالمده علاج
بو طبابت یئنه مین چارهٔ لقمانه دگر
بیزه بو علم حرام اولمش ایدی کیچمیشده
یعنی شیطان ایشیدیر رخنه سی ایمانه دگر
یاشاسین قرمزی شهرتلی وطن قانونی
بو سخاوت نئجه مین حاتم دورانه دگر
قیلدی هر یئرده بنا موسیقی مکتب لرینی
نغمه نین فایده سی ایندی هر انسانه دگر

خلقیمیز موسیقی علمین اوخویور مین‌لرجه
ئولکه‌میز چون بو شرف مهر درخشانه دگر
موسیقیله منی دفن اثله سه‌لر (واحد) اگر
قبریمین توپراقی مین روضهٔ رضوانه دگر

واحد

گۆزلریم

پریشان اٸیلییُن احوالیمی آشفته گیسو دور
قیلان خم قدّیمی محراب تک پیوسته ابرو دور
اولور هر بیر مریضه شربت لعل لبون ساقی
عجب سفراشکن دور یوخسا جانا آب لیمو دور
یوزونده اگلنوب خال سیاهون یا اوزاق یولدان
طواف کعبۀ عزمین گلوب سلطان هندو دور
آلوب کوکلوم آپاردی گوزلرون ای گوزلریم نوری
شکار شیر اٸدر آهوی چشمون عین ترهو دور
نه تقصیر اٸتمیشم آخر ایچرسن قانیمی سوتک ؟
مگر ظالم سنون رأیونده قانیم قان دگول سو دور
باشیمدان اوچسا عقلیم عیبی یوخ دیوانۀ عشقم
منیلن عقل ایشی تمثال سرما و پرستو دور

«صراف»

غم هجران

وصال یاره صبر ائتمک نشانی عشق و وصلت‌دیر
دولانماق کوی دلداری نگاه یاره بیعت‌دیر
کونول شاد اولسا دلدارون نگاه آهوان ایستر
نگارین کوئلونی آلماق محبت‌ده نهایتدیر
کمند زلف دلداره وورولّام تا که جان واردی
اسیر زلف یار اولماق من مسکینه عادت دور
نگاه و آه سردیمدن غزال و آهوان آغلار
کونول شاد اولسا دنیاده دئیب گولمک سعادتدیر
بویون سرویله همتادی لبون چون پستهٔ خندان
غم هجرانه صبر ائتمک بو دلخونه فلاکت‌دیر
سینیبدی شیشهٔ قلبیم نوازش نغمه‌سین باشلا
شکسته کونلو وصل ائتمک بو دنیاده حمایت‌دیر
فراق یاره صبر ائتمک نشانی داغدار اولماق
فراقین شربتین ایچمک اوزا خلیقدان علامت‌دیر

نگـــاه یـــاره آلـانما ایـچنده جـام هــجرانـی
کونول مست اولسا ناز ائیلر نگارین چونکه عادتدیر
یـاناندا شـمعه پـروانـه غـم هـجرانـی درک ایـلر
دوای درد پـــروانـــه یـانان وقـتلر فـراقت دیــر
مـــرید عشـق اولان دائـم گـرک دیـوانـه‌وار اولسـون
مـــریض عشـــقه دلداری، گـــلن وقـــتلر طـبابت‌دیر
زارع متخلص به حیران

آنام‌دور

محبّت باغچاسینین پروانه‌سی آنام‌دور
مشقّت ئولکه سینین دیوانه‌سی آنام‌دور
هر زمان که کونول غَمیلن همدم اولار
غملی کونلومون کاشانه‌سی آنام‌دور
نئجه دئیم که انسانام آنام برابرینده
انسانلیق عرصه‌سنین دانه‌سی آنام‌دور
بیرلحظه قویماز پریشان اولا زولفلریم
بو پریشان زولفلرین شانه‌سی آنام‌دور
کونول شاد اولماخلیقا محبت آختاریرام
مست اولماقا محبّتین میخانه‌سی آنام‌دور
هر یئرده ائشیدجک‌سسین پر آچارام
بیلمم نجور اوچام قصدیم دانه‌سی آنام‌دور
دنیا بویی گول اولا بیل هئچ گل ایگله‌مرم
زیرا که ایگلی گوللرین گولخانه‌سی آنام‌دور

کیمسه گورونور آنا تک زحمته دؤزه؟
زحمت عرصه‌سنین مردانه‌سی آنام‌دور
چایلار داشی گر صدف اولا درّ گورمه‌رم
عشق عالمینین درّ یکدانه‌سی آنام‌دور
سود ائتمه‌رم اگر ارض و سمانی وئرسه‌لر
عشق اگر فتوی وئره سرمایه‌سی آنام‌دور
مست اولماخلیقا محبتده پیمانه آختاریرام
محبّت اولکه سینده کونول کاشانه‌سی آنام‌دور

زارع (حیران)

دورنالار

قـــاناد چـــالین گـــوی اوزونـــده یـئنه دورنـــالار
ای بـــــاهارین دوســـــتی یـــاری دورنـــــالار
خـــبر وئـــرین دوغـــما ائـــلدن مـــنه سیز
کـــونلوم راحـــات اولســـون بـــاری دورنـــالار
وطـــــن دردی ائـــــل حســـرتی یـــاماندیر
داغـــــلاریمین بـــاشی یـئنه دومـــاندیر
اونـــــوتماییین یـــــالواریـــــرام آمـــاندیر
او ایـــلک عـــهدی ایـــلقاری دورنـــالار
بـــیر قـــایدادیـــر قـــیش سـووشار یـاز اولار
هـــر گـــؤزه‌ل ســـوز اؤره‌کـــلره یـــازیلار
ســـؤزده وارکـــی ســـال داشـــادا یـــازالار
اولمـــاز اونـــون هـــئچ تـــوتاری دورنـــالار
گـــئچیب گـــئدر بـــو آیـــریلیق بـــو حســرت
اومـــیدله یـــــاشاییرام مـــــن فـــقط

گـــــون اولســـونکی او تـــورپاقدا نـــهایت
قـــارشیلایاق ایـــلک بـــاهاری دورنـــالار
«گـــــولگون» دئـــییر آرزولاریـــم دنـــیزدیر
مـــحبّتیم ســـــولارکیمی تـــمیزدیر
آرخـــام ائـــلیم فـــخریم دوغـــما تـــبریزدیر
اوچـــون گـــئدین وطـــن ســـاری دورنـــالار

مدینه گللون

باغچامیز الوان گورونور

خـوش بـهار اولدی یـئنه بـاغچامیز الوان گـؤرونور
گـل آچـیب بـلبل اوخـور دردیـمه درمـان گـؤرونور
گـل گـزه‌ک گـلشنی تـا بـلکه داغیلسین غـمی‌میز
بـهار اولجـاق هـامی‌نین لبـلری خـندان گـؤرونور
فـتح عشـق ایـله اگـر سـاحت گـلخانه‌ده سـن
سـن گـزه‌ن وقت گـوزومه کـبک خـرامـان گـؤرونور
قـامتین سـروه بـرابـر سـوزوون قـیمتی یـوخ
هـاردا اولسـان گـؤزومه شـمع فـروزان گـؤرونور
طـوق زنـجیره وورولدوم سـنین عشـقینده مـدام
نـه گـوزل: اولکـه‌میزین صـیدینه فـرمان گـؤرونور
مکـتب عشـقیده درس آلمـاقا قـصد ائـیله‌میسن
فـصلی وصـل ایـله‌مه‌گـه روضهٔ رضـوان گـؤرونور
قـیل تـفاخر کـه سـنین حسـنیوه نسـبت آیـیمیش
دفـتر عشـقه بـاخان وقـتیده «حـیران» گـؤرونور

زارع متخلص به «حیران»

۱۳۷۲/۱۲/۲۸ تبریز

قامت سحرون

دیـــیَردیم قـــامت ســـحرون قـــیامتدن عـــلامتدور
بـــیله بـــیلمزیدیم قـــامت دگـــیل مـــطلق قـیامتدور
گؤز اوستونده قاش اویناتماق نه لازم گل آپار اولدور
اگـــر ای نـــازنین فکـــر و خـــیالون قـتل و غـارتدور
گـــوگل اســـفندیارون بـیر خـدنگ نـازیلن یـخدون
او ضـــرب شـصتیوه روحـیم فـدا بـونه رشـادتدور؟
طـــبیبیم قـــوی منی اوز حـالیمه درمـانیم آخـتارما
بـــو درد عشـــقلن اولمک مـــنه عـــین ســـعادتدور
مـــنه تـــرجـــیح ویـــرمه عشـقده مـجنون‌دی عـاقل
مـــنیم عشـــقیم درایت سن دیـین نـقل و روایـتدور
کـــلام عشـــقده صـــغرا و کـــبری احـتیاج اولمـــاز
اونـــا بـــرهان هـــمین حســـن رخ دلبـــر کـــفایتدور
خوشا جانانیلن مشـغول صـحبت اولدوقـوم سـاعت
اگر عومریمده بیر ساعت حساب اولسا او ساعتدور
دیدیم «صرافه» هاردان بولموسن ایستر سنی یارون؟
دئدی گورجک مـنی دلدن گـولر بـو بـیر عـلامتدور

صرّاف

نازائیلر

اگـــر رســـمدور گـــل عـــندلیبه نـــاز ائـــیلر
مـــنیم کـــوکلوم مـــنه امّـــا غـــریبه نـــاز ائـــیلر
دئـــدیم نگـــاریمه گـــل نـــاز ائـــدنده نازیمی چک
مـــریض اولانـــدا مـــرضدور طـــبیبه نـــاز ائـــیلر
رقـــیبلن اوتـــوروب دورمـــا غـــصه‌دن ئـــوللم
اگـــر دلیـــله نگـــاریم رقـــیبه نـــاز ائـــیلر
حـــدیث حســـنوه عـــالمدو دل و دلیـــلن
بـــیانه گـــلمز مـــی خـــطبهٔ خـــطیبه نـــاز ائـــیلر
قاشون گوزون کـیمی بـولمزدی نـاز و غـمزه یـولون
او قـدر مشـق ائـدیب ایـمدی عـجیبه نـاز ائـیلر
بـــودور عشـــقه دئـــدیم صـــبریله عـــلاج ائـــدرم
نـــه فـــایده دلی گـــویلوم شکـــیبه نـــاز ائـــیلر
نـــقدر نـــاز اولا «صـــرافـــه» قـــیل نـــه اغـــیاره
نـــجیب‌زاده هـــاچان نـــانجیبه نـــاز ائـــیلر

صراف

آتشین رخساره

لاله تک قلبیم منیم ای نازنین یوز پاره‌دیر
داغلایان هر پاره‌نی اول آتشین رخساره‌دیر
قلبی‌قان ـ ائتدیم اولا سودای بت‌لاردان خلاص
هر طرفدن قصد ائدن بو قلبیمه خونپاره‌دیر
هئچ طبیبه دردسر لازم دگیل درمان ایچون
کیم مریض عشق ایچون اولسه اوزی بیر چاره‌دیر
ائیله تند ائتدی رقیبیم یاریمین خاصیّتین
قلبیمی یاندیرماقا سان کی بیرآتش پاره‌دیر
حالیمی حیرانلیقین مات ائیلدی اولدوزلاری
چون آخان گوز یاشلاری بیر کوکب سیّاره‌دیر
تک فضولیله دئین مسکن سرکویین سنین
اوردا منزل ائیلیه هر کیمسه‌نی آواره‌دیر

«فضولی»

گئجه‌لر

صبحه تک یاتمایيرام یوخدی قراریم گئجه‌لر
غصّه و غم‌دیر ایشیم نازلی نگاریم گئجه‌لر
گوندوزوم اولدی گئجه گوزیاشیم اولدوزدو اونا
کیم بو سودانی یاخا آخر شراریم گئجه‌لر
لطف قیل بیر گئجه گل کلبهٔ احزانیمه ده
گور منیم حالیمی بیر یوخدی نگاریم گئجه‌لر
بیلمه سینلرینُه عشقیمده یانان بیرجه منم
خلقی فریاده سالیر ناله و زاریم گئجه‌لر
هر سحر حالیمی تاپ کیمسه‌له‌ره عرض ائیله‌یین
خلقی بیدار ائیله‌ییر ناله عذاریم گئجه‌لر
گئچرم داکی منیم ناله و زاریم بلکه
ائشیده اول اوزی آی چشم خماریم گئجه‌لر
ای فضولی منه ظلمت دگیل هجران گئجه‌سی
شمع بزم اولدی خیالی روح یاریم گئجه‌لر

فضولی

مجنوندان فزون

منده مجنوندان فزون عاشقلی استعدادی‌وار
عاشق صادق مَنَم مجنونین آنجاق آدی‌وار

نولا قان توکمکده ماهر اولسا چشم مردمین
نطفهٔ قابیل بیلیر غمزه‌ن کیمی استادی‌وار

قیلسا تحقیر کیم سنی واردی منیم تک عاشقی
لیلینین مجنونی وار شیرین اگر فرهادی‌وار

اهل تَمکینم منی بَنزتمه‌ای گول بولبوله
درده یوخ صبری اونون هر لحظه مین صیادی‌وار

ائسیله بَد حالم کی احوالیم گؤرنده شاد اولار
هر کیمین کیم دورکی جوریندا دیل ناشادی‌وار

گزمه‌ای کونلوم قوشو غافل فضای عشقده
کیم بو صحرانین گؤزل لیکلرده مین صیادی‌وار

ای (فضولی) عشق منعین قیلمانا صحدن قبول
عقل تدبیردیر اولساندا بیر بنیادی‌وار

فضولی

جُرئتی‌وار

یئر اوزونده هَرَه‌نین اوز ایشی اوز صنعتی‌وار
خالقین شاعره صنعتگره چوخ حُرمتی‌وار
سؤیرم قلبی گئنیش آنی آچیخ بیر گوزه‌لی
عشقیمه گولمه لیدی یاداکیمین جرعتی‌وار
اونون هجرانینه بیر آن بیله دوزمور کؤنلوم
جار چکیب سویله‌مه گین آیریلیقین لذتی‌وار
اولا بیلمز اونی مندن منی اوندان آیران
چکه‌رَم سؤگولومون هر نَقَدر محنتی‌وار
گونده بیر عشقه دوشن‌لر قازانیر مین نخوت
هر کیمین سؤگیسی دیر بیلسه اونون شهرتی‌وار
قوی دئسینلر که «سلیمان» یئنه‌ده عشقه دوشوب
بو سؤزون امره برابر دگه‌ری قیمتی‌وار

سلیمان

وطنیم‌دور

آرزوم دیـــله‌یَیم ســـۆگیلی یـــاریم وطـــنیمدور
عشـــقیم هَـــوَسیم نـــازلی نگـــاریم وطـــنیمدور
آلمـــیش مـــنی آغـــوشه مَـــرامـــیله بـــویبوتمیش
جـــانیم جگـــریم خـــون و دیـــاریم وطـــنیمدور
آرام و قـــرار تـــربت‌ها را دوتـــمارام اصـــلاً
آســـوده‌لی گـــیم صـــبر و قـــراریـــم وطـــنیمدور
عـــومروم بـــویی یـــاد ائـــیله بـــو عکسیمله نشـانی
عـــزّیم شـــرفیم شأن و وقـــاریم وطـــنیمدور
مـــن خـــلقیمین اولادیـــم عـــالم بـــونی بـــیلسین
دوغـــرو ئـــوره‌گـــیم دولت و یـــاریم وطـــنیمدور
شـــاهد گـــوروروم خـــلقه‌تیمین عـــلم و زکـــاوه
یـــوک سـلمه‌دی بـــوشعر و شـــعاریم وطـــنیمدور

وورغون

آیهٔ نور

جلوهٔ عکس رُخون آئینه‌دن دیر رشک جور
روشن ائتمیش اونو کیم خورشیددن دیر آیه‌نور
برق آهیم گوی اوزون توتموش سرشکیم یئر اوزون
صحبتیمدن هم وحوش ایلر تَنَفُّر هم طیور
عشق رسمی گر بودور مشکل یئتر درمانه درد
درد اهلی بی‌زبان بی دردلر مست غرور
داغ دلسوز فراقین اولدوقون گوندن فزون
نور ماه افزون اولور خورشیددن اولدوقجا دور
وعدهٔ وصلین چوخ اما بخت یار اولماز نه سود
گِل گتیرمز آب شیرین وئرمک ایله خاک شور
تار زلفون دور می رخساری جانلار مسکنی
یا بوراخمیش بیره پرپیچ و خم گلزاره نور
اول سر کوی ایتلری ایچره فضولی نوح یئریم
بس منه ماتم سرا من قاندان و قانلان سرور

فضولی

بیزده دیر

حیات باغچاسنین باغبانی بیزیک. یاپراقی سؤز آچان گوللر بیزده‌دیر
بیزدن الهام آلیر شیدا بولبوللر. نغمه یه جان وئرن دیللر بیزده‌دیر
ده‌ره‌لرده آخان گؤموش بولاغلار. گوگلره باش چکن دومانلی داغلار
سونبوللی تارلالارچیچکلی باغلار. آل الوان گئینمیش چؤللر بیزده‌دیر
عطیرلی باغلارین سارماشیقی بیک ائلین به زه‌یی بیک یاراشیقی بیک
ائلدن تورنمیشیک ائل عاشقییک اوجابویلار نازیک بئللر بیزده‌دیر
انسان سورمی هئچ روحسیز گؤزه‌لی شاعرین اولماسا شعری غزه‌لی
عاشقین اولار می‌سؤزی غزه‌لی سازی دیللندیرن تئللر بیزده‌دیر
شاعریم! اینجه سؤز استادی بیزیک بویوک واقفلرین اولادی بیزیک
صنعت دنیاسینین فرهادی بیزیک داغلار اسس سالان ائللر بیزده‌دیر
«واحدم» غصه‌دن غمدن آزادم. خلقین دوستیام یادلارا یادام
به‌زه‌کلی‌ئولکه‌مه‌باخدیقجا شادام. یاشیل باش سونالی گوللر بیزده‌دیر.

واحد

خاکپادن دیر

خوشام کیم دَم بَدم گریان گوزوم اول خاکـپادن دیـر
زیـانی اولمـاز اول گـوز یـاشینین کـیم تـوتیادن‌دیر
دمادم مَـردم چشـمیم ایـچر قـان خـط و خـالین‌دن
بـلی اکـثر مـعاشی اهـل دریـانین قـاردان‌دیـر
دیمه فرهاد قانین توکموش آنجاق عشـق شـمشیری
منیم گور قانلی باشیم کـیم بـوهم اول مـاجرادن‌دیـر
مُـعَنبرَ سـونبولوندن آلمـادان بـو اولمـادیم رسـوا
بـو رسـوالیـق مـنه سندن دئـیل بـاد صـبادن‌دیر
حباب اشک ایچین‌ده مـوی ژولیـده‌م له خـوشحالم
بـاشیمدا بـو هـمایون سـایه اول عـالی بنادن‌دیر
وفا رسمین اونوتموش سـان دئـیب ایـنجیتمرم زیـرا
بو کیم مندن جفا کیم ائـیله مـزمن هـم وفـادان‌دیـر
کمال حسـن شـهرت عـادی اولمـاق‌دیر مـقرض‌دن
ریـا اهـلینه هـم چـوخ اعـتراض ائـتمک ریـادن‌دیر
فضولی توکمه چوخ یاش احتیاطین گئتمه‌سین ناگـه
گـوزوندن سـورمه کـیم گـرد ره اهـل صـفادن‌دیر

فضولی

عشق آفات جاندیر

جـان وئـرمه غـم عشـقه کـه عشـق آفت جـاندیر
عشـق آفت جـان اولدوغـی مشـهور جـهاندیر
سـود ایسـتـه‌مه سـودای غـم عشـقده هـرگز
کـیمِ حـاصل سـودای غـم عشـق زیـاندیر
هـر ابـروی خـم قـتلینه بـیر خـنجر خـونریز
هـر زلف سـیه قـصدینه بـیر افـعی ایـلاندیر
یـاخشی گـؤرونور صـورتی مـهوشلرین امّـا
یـاخشی نـظر ائتدیکجه سـرانـجامی یـاماندیر
عشـق ایـچره عـذاب اولدوغـون دان بـیلورم کـی
هـر کـیمسه کـی عـاشقدیر ایشـی آه و فـغاندیر
یـاد ائـتمه قـرا گـؤزلوله‌رین مـردم چشـمین
مـردم دیـوب الّـاتماکـیم ایـچدیکلری قـاندیر
گـؤردوکجه «فـضولی» کـه گـؤزه‌ل‌لرده وفـاوار
آلانـماکـه شـاعر سـوزی البـته یـالاندیر

فضولی

چشم خمار

دئـــدیم عشـــقینده وفـــا گـؤستره‌جک نـازلی نگـار
بیلمه دیم کی بـو قـدر ظـلم ائـده جکـدیر مـنه یـار
بـــیر سـبب اولمـادان ئـوز عشـقینه لاقـید اولاجـاق
عهد و پیمانی آتیب هـی ائـده جکـدیر مـنی خـوار
چـــوخ تکبّرله گـزیب هـئچ کسـه بـاش اگـمیه‌جک
اوره‌گـــــی سـنیدیراراق آغـلیاجاقدیر ئـوزی زار
مـــنی آشـفته ائـدیر زلفـی کـیمی هـر وعـده
کـــاشکی رحـمه گـله رک صـونرا اولایـدی دلدار
بـــاغلادی دیـنیمی مـحکم ایکـی زنـار زلفـی
بـــیر تـوکوندن آسـیلی قـالدی بـو مـحکم دیـندار
دائـــما" نـــاله ائـدیب مـن یـاشادیم حسـرتله
آنــجاق هـجرانـی مـنیم دردیـمه اولدو غـمخوار
اونـــا بـاخیب‌دا «نـظامی» نـئجه ائـتسین تـوبه
آیـــیغام سـویله سـه ده مست ائـدر او چشـم خـمار

نظامی

نهان آغلار

سحرگاه ناگهان گؤردوم دل زاریم نهان آغلار
سرشکی آل دیله هر دم چکر آه و فغان آغلار
سؤال ائتدیم نه باعث دیر چیخیب افلاکه افغانون
توکر خون جگر چشمین آخار هریان روان آغلار
گزیردیم باغ و صحرانی پریشان حالیله گؤردوم
دهٔیب باد خزان سروه قوروموش باغبان آغلار
بلی گُر گُل بوداغینا توخونسا تند باد دهر
پریشان اولسا گل برگی ائدر بلبل فغان آغلار
پوزولدی رونق گلشن داغیلدی زینتی باغین
دوشوب تا بو طراوتدن گل آغلار گلستان آغلار
الهی گؤرمه‌سین گؤزلر یامان گوندور بیله گؤنلر
امان وئرمز غم و محنت هامی پیر و جوان آغلار
دوات اولسا اگر دریا قلم اولسا اگر اَشجار
باشا یئتمزغمیم شرحی قلم هر لحظه قان آغلار

کسیلمیش طاقت و تابیم باشیمدان عقل محو اولموش
گؤزوم اشگی روان ظاهر کونول دائم نهان آغلار
تمامی درد و غم لردن فراغین دردی افزوبدور
اونونچون ناتوان هر دم اولوب نالان قان آغلار

خلاصه غزل خورشید

آنام دور

عــــالمده آچــــان گــــللره پــــروانــه آنــامدور
دریـــــای مــــحبت اُوزی فــــرزانـــه آنــــامدور
گـُـل تک بــیزی آغــوشه آلان وقــتده ایگــلر
عــــادت وئـــرن اول مکـــتب قــرانــه آنــامدور
ذوب اولمـــیشام اول جســـم گـــهربار آنـــامدا
جـــور ایـچره دوُزن هـر غـم شـایانه آنـامدور
گـــنج اولســـا اگـــر عـــالم روُیـــاده یـقینا"
گـنج رخـی مـن گـوُرمه گـه، ویـرانـه آنـامدور
زلفــــــی قــَــدَری بـــار الم گـــلسه دوُزردی
صــــبریله دایـــانما خـــلیقا جـــانانه آنــامدور
پـــروانـــه‌ده یـــانما خـلیقی اوُیـرندی آنـامدان
جـان نـقدینی بـذل ائـتمه‌گـه جـانانه آنـامدور
رخســـارینه بـــاخدیقجا خـــیالیمده دیـــردیم
بـــو بسکـــه دوُزن صـــحنهٔ طـوفانه آنـامدور

هر لحظه که گوز یاشی روان اولدی عذاره
بوسه ائیلین بو لب خندانه آنامدور
گوندردی نئجه اوغلونو معراجه آناسی
لایق بئله بیر امریله عنوانه آنامدور
طفلی که یاتا بیلمه‌سه مادر یاتا بیلمز
فی‌الفوری سالان بوسیله دامانه آنامدور
خجلت چکیری وصفینی هر خامه یازاندا
هم شمعدی هم بیزلره پروانه آنامدور
گر عمر اولا باقی آنامین شرحینی یازسام
معلوم ائده‌رم عاشق فرزانه آنامدور
مست اولماقا هر لحظه مکان آختاریر «حیران»
عیب ائتمه دئسم مستم و میخانه آنامدور

زارع متخلص به «حیران»
۱۳۷۶/۱/۱۹ تبریز

چم خم ائیلر

کیمده واردیر گؤزه‌لیم سنده اولان جاذبه‌لر
سنه دنیاده مگر، عاشق اولان‌دا، غم ائلر
بسدیر اولدورمه‌یه جکسن، گؤزه‌لیم دنیانی
هر یوزی گؤیچک اولاندا، بو قدرچم خم ائلر؟
اینجیمه گوز یاشیم، آخسا، سنی گوردوگجه گوزوم
گول کَوروکدو کجه بهار فصلی، بولود شبنم ائلر
ناز و غمزون یئریشین، شوخ باخیشن عالم دیر
بیرده زولفون اوزه تؤکسه‌ن، اودا بیر عالم ائلر
حیف سن گه‌زمه، یاراشماز سنه. بیگانه ایله
او آچیب سرّینی دنیایه سنی محرم ائلر
«واحدم» عُمریمی من عشقله صرف ائیله‌میشم
عشق یا اولدورر آخر، منی یا، آدم ائلر

«واحد»

مست‌نازخواب

آشـــیان مـــرغ دل زلف پـــریشانین ده‌دیـــر
هاردا اولسـام ای پـری کـؤنلوم سنین یـانین‌ده دیـر
عشـق دردیـله خـوشام ال چک عـلاجیم دن طـبیب
قیلما درمان کیم هـلاکـیم زهـری درمـانین ده دیـر
چکــمه دامــن نـاز ائـدیب افـتاده لردن و هـم قـیل
گــویلره آچــیلماسین اللر کــی دامــانین ده دیـر
گؤزلرین یاشین گؤروب شو ائتمه نفرت کیم بو هـم
اول نــمک دن دیـرکی لعـل شکّـر افشـانین ده دیـر
مست ناز خواب اولوب جمع ائت دل صد پـاره مـی
کیم اونـون هـر پـاره‌سی بـیر نـوک مـژگانین‌ده دیـر
بس کــی هــجرانیندە دیـر خـاصیت قـطع حـیات
اول حـیات اهـلینه حـیرانـم کـی هـجرانـین ده دیـر
ای «فــضولی» شـمع تک مـطلق آچـیلماز یـانمادان
تــاب لریــم کـیم سـنبلون‌دن رشـته جـانین ده دیـر

فضولی

موسیقی مجلسی

مــــوسیقی مـــجلیسنین آیــری عــلامت‌لری وار
وئــر قــولاق گــور نـئجه مـعنالی عـبارت لری وار
تــرک قــیلمازلا اونــی عــلمیله درک ائــیله سه لر
مــوسیقی اهــلینه عــیب ائتمه ـ صـداقت لری وار
هــر ســاز اوز حــیطهٔ عشــقینده مـعمّا کــیمیدور
دهـــردن گـــورنئجه خــلّاقه شکــایت لری وار !
عشــق ســلطانیدی هــر کــیمسه بـیله مـوسیقینی
شـــعرا ســوز لریـنین عــالی فــصاحت لری وار
دیریلیک چشمه سیدیر جـرعه سـی مـین جـانه‌دگر
او قـــدح‌دن ایـــچن انســـانه شـــفاعتلری وار
ســـازی آغـــوشه آلان وقـــتده غـملر داغـیلار
ســـازا[1] مــضرابــی و وران وقـته جـلالت لری وار

۱- صدای شرشر آب ـ صدای باد ـ صدای خش خش برگها ـ آواز پرندگان ـ ووو...همه موسیقی هستند.

مسکـن ائـتمیش سینه می مـوسیقینین نـغمه‌لری

هــر قــدَر مــرحـم اولا آزدی شـفاعتلری وار

هـر کـیم انسـانلیقی درک ائـیله سه تـحریم ائـله‌مز

فـخر ائدر مـوسیقینی گـورسه فـصاحت‌لری وار

هـر نـه سس وار بـو جـهاندا هـامیسی مـوسیقی‌دیر

هــر یئره گئتسه‌ده (حـیران) چـوخ عـلامتلری وار

زارع (حیران).

قیمتی یوخدور

انسانلارا حورمت ائده‌نین قیمتی یوخدور
بی معرفتین جامعه‌ده حورمتی یوخدور
هر کیمسه اوزوندن سورا خلقی ائده تحقیر
نادانـدی یقینا" اوکسین فطرتی یوخدور
عقلی اولانین زحمتی دیوانه‌یه یتمز
دیوانه‌نین عاقل لره بیر زحمتی یوخدور
بئل باغلاما دونیا مالینا، یوخدو وفاسی
هامی گئده جک دیر اولومون صحبتی یوخدور
آختارما تک اوز نفعیوی آشفته بازاردا
تک لذت آپارماق، بشره لذتی یوخدور
هر ناکسه منّت ائله ییب بوینونو اگمه
بیر نچه گون عومرون بوقه‌در منّتی یوخدور
دوست ناموسو دیربیزلره ناموس و شرافت
دوست ناموسونا پیس باخانین غیرتی یوخدور

شاعر دئییلم سوزلریم حق‌دیر یازیرام من
ناحق سوزو نظم ائله‌مه یین شوکتی یوخدور
دوستلار «وجی» نین صحبتی انسانلارینان دیر
نادان سئوزو درک ائله‌مه‌یه قدرتی یوخدور

وجه‌ال...رمضانی‌گیوی«وجی»

مودّت جامینی

ساقیا سن سیز دوشوبدور خاصیتدن باده‌لر
نئله سینلر باده سیز بوندان سورا دلداده‌لر
هر نه آرتیق باده ایچدیم توپلادی حرمانیمی
شاهد اولسونلار منیم احوالیمه آزاده‌لر
آلمیشام پیر طریقتدن مَوّدت جامینی
استجابت ایسته‌یین ای صاحب سجّاده‌لر
خودنما لیقدان کمال آختارما ای صاحب نظر
عاقبت نصرت تاپالار محترم افتاده لر
قورخما یوقّوشلاردان ای عارف باجارسان کورپوقور
صاف اولار صاحب کرم درویشه آیری جاده لر
باشقابیر منظومه یازدون خاطراتیندان «وجی»
معنویّت دفترین توپلادیلار میرزاده لر

رمضانی‌گیوی «وجی»

دەلی‌دیر

دئـــمه مــجنونه دەلی بـلکه ده لیـلا ده لیــدیر
عشــق اولان یـئرده بـوتون عـاقل و دانـا دەلیـدیر
سالدی یوسف کیمی ئوز سه وگیلی سین زنـجیره
قـویدی رسـوالیـقی عــالمده زلیـخا دەلی دیـر
ســـالینیر چگـــنینه گـاه بـوینونا گـاه قـامتینه
اژدهـــالار کـــیمی اول زلف چـــلیپا ده لیــدیر
بــیر وفـاسیز گـل ایچون نـالەسی دنـیانی دوتـوب
وادی عشـــقیده «وامــیق» ده لی عــذرا ده لیـدیر
ال گـــوتورمز بـــوقارا گـــوزلولەرین زلفـــیندن
هــر ئـوتەن ظـن ائـلەییر واحـدی گـویا ده لیـدیر

واحد

عجب‌شیر

بـــنزر گـُـوْزه‌لیم روضـهٔ رضـوانـه عـجب‌شیر
فـخر ائـیله یـیر عـالم بـئله عـنوانـه عـجب‌شیر
بـیر لحـظه قـدم رنـجه بـویور گـل بیزه مـهمان
اولـسـون سَـنچون بـا شـیوه پـروانـه عـجب‌شیر
گـوللر بـورویوب بـاغچا مـیز الوان گـوروْنن ده
فـخر ائـیله یـیر عـالم سـنه جـانانه عـجب‌شیر
هـــریئرده قـــدم قـــویسان اگـــر لاله‌دی سـنبل
بـــیر شـــانه‌دی هـر زلف پـریشانه عـجب‌شیر
تـوپراقـی جـواهـر نـه دئـمک زردی یئر اوسـته
ایـللر بـویی فـخر ائـیله یـیر ایـرانـه عـجب‌شیر
دؤرد دوره‌سـین آلـمیش نـه گـؤزل بـاغیله بسـتان
آز قـالدی رقـیب اولمـاقی تـهرانـه عـجب‌شیر
بـــاخدیقجاسنین بـــاغیله بســـتانیوه انســـان
احســـن دئـــیری خـــالق سـبحانه عـجب‌شیر

اَخـــدیقجا ســـویی قـــلعه چـــائین شـهر اولار آبـاد

خـوش گـلدین ائـدر سو سَسـی مهمانه عـجب‌شیر

ائـــولر هـــامیسی بـــاغیله بُستانین ایـچینده

بـــیر لحـــظه فـــرح آرتـــیرار انســانه عـــجب‌شیر

قیز قـلعه‌سی تـویچان داغـی قـیخ بِئش پـاراکـندی

اوخشـــار هـــامیسی روضهٔ رضـــوانـــه عـجب‌شیر

فـــــرهنگی زبس عـــالی دی اوز اســـتانیمیزدا

اگـــمَز بـــاشین هـئچ شـــاهیله ســـلطانه عـجب‌شیر

عـــیب ائـــیله مـــه گـر سینما هـم پـارک‌دا یـوخدو

قـــویماز لار اولا شـــهر ایـــچی غـمخانه عـــجب‌شیر

آزاده دوغـــــولدوم بـــیله بـــیرئولکه ده جـــانا

نـــامردم اگـــر مـــن قـــاچام هـــریانه عـــجب‌شیر

جـــانیم نـــفسیم قـــانیم او تـــوپراقـــدا قـــاریشدی

تـــا وار نـــفسیم مـــن ســـنه پـــروانـــه عـــجب‌شیر

چـــیخماز نـــظریمدن آدیـــن ازبَـــردی دیـــلیمده

قـــویما یـــئته غـم قـــلب پـــریشانه عـــجب‌شیر

خـــوشدور مـــنه بـــاغ ایـچره شـمیمین گَـله گـولدن

بـــیر رایـــحه دیـــر روح وئـــرر انســـانه عـــجب‌شیر

سـوزلر اوزاق اولمـاقدان هـدف شـرحـینی یـازماق
ای آب حـــیات دلِ دیـــوانـــه عـــجب‌شیر
«حـــیرانــه» دیـازسین سـنین اوصـافیوی دائـم
تــا بـلکه یـاییلسین آدیـن هـریانه عـجب‌شیر

زارع متخلص به حیران
۷۷/۱/۲۸ تبریز

مه‌پاره‌ده‌دیر

دئـــمه‌ای یـار ئـولورم روحـوم او مـه پـاره ده دیـر؟
شـمع سـؤنسه دئگـوروم چـارهٔ پـروانـه نـدیر؟
جـان سـنین تـنده سنین نـازون اگـر اولسـا مـنیم
عشوه‌سیز جـان نـه گـه لازم دئگـوروم چـاره نـدیر؟
تـاری دیـللندیرن اول آهـو بـاخیش گـوزله ریـمیش
قـامتون جـلوه‌سی قـلبیمده بـوتون خـاطره‌دیر
تـاری چـالّام داغـیلا قـلبیده غـم خـاطره‌سی
یـاناقین شـیوه‌سی اول شـمعیله پروانـه ده دیـر
چـیخ چـمن سـیرینه الهـام آلاق او گـوللردن
عشـقی تـفسیر ایـله‌مک بـلبل مسـتانه‌ده‌دیر
سئیر ایـله گـور نئجه گـل خـاریله هـمدم یـاشاییر
چکـمه افسـوس عـبث غـم داخـی بی‌فائده‌دیر
حیف ازل گون منیم اسـرایـمی فـاش ایـله مـه‌گـون
سالدی مین درده مـنی سـویله گـوروم چـاره نـدیر؟
عـاقل انسـانه یـاراشـماز دیـیه حـیرانـه دلی
اگـر حـیران دلی دیـر مـعنی دیـوانـه نـدیر؟

زارع (حیران)

زاهدانصاف ائله

بو گئجه مجلسین ای ساقی عجب شوکتی وار
آشنا قلبلرین آرزوسینین وحدتی وار
بیر طرف موسیقی‌نین خوش سسی بیریاندا شراب
روح وئرن مطربینین ساقی مه طلعتی وار
زاهد انصاف ائله تکفیر ائله‌مه عشاقی
سن بیل اللّه بوگئجه عومروموزون قیمتی‌وار
جان دئیب جان ایشیدنلر هامیسی بیربیرینه
چون خرابا تیلارین بیر بیرینه حرمتی‌وار
باشقا مجلسده بئله لطف و صفا گؤرسنمز
بی ریا عاشقه دوست محفلی‌نین لذتی وار
ساقی بوش قویما قالا ساغر مستانه میزی
کیم بیلیر فانی جهاندا نئچه گون فرصتی‌وار
بیز ادب صاحبییق قورخما خطا باش وئرمه‌ز
مئی شرافت سویودور جرعه‌سینین حکمتی وار

بـــاده کـِـئفلنسه اگــر خـــمره‌سین اوّل داغـــیدار
یـاخشی بـاخ شـیشه سـینه گـؤرنه زلال حـالتی وار
غســل تــعمید وئـــریب بــاده مســیحایه «وجــی»
آرتـیرار قـدرینی هــر کـیمسه نـجیب فـطرتی وار[1]

وجی

۱- در نزد عیسویان عبارتست از غسل دادن کودکان و کسانیکه بدین مسیح بگروندو به آئین مخصوص

یوخدور

سنسیز ای شوخ منیم خوشگذارنیم یوخدور
سنکه یوخسان ائله بیل جسمده جانیم یوخدور

عشق پروانه سیم غم اودینا تابیم وار
خسته بلبل کیمی هر لحظه فغانیم یوخدور

بویامان گونده منیم بیرجه امیدیم سن سن
سنسیز هئچ بیرکسه عالمده گمانیم یوخدور

زلفینه باغلی اولانلان بری مجنون کیمی‌یم
ائله سرگشته‌یم هئچ یئرده مکانیم یوخدور

صبر آرامیمی الدن غم هجرانین آلیب
بیرده غم چکمه‌گه جسمیمده توانیم یوخدور

حاضرم جانیمی عشقینده فدا ائیله‌مه‌گه
قسم اول جانینا بیردزه یالانیم یوخدور

«واحدم» آتش حسرت بورویوب دوروبریم
یانیرام حالیمه بیر قلبی یانانیم یوخدور

واحد

آدم اسیر شهوت دیر

کمال بوستانینین حاصیلی شرافت‌دیر
شریف جامعه‌نین روحو معنویت دیر
گذشت اولسا بشرده قانا قان آختارماز
قیصاص و انتقام ای آشنا شقاوت دیر
کرم پیاله سی سینماز جاهانه داش یاغسا
الین اگر آچیق اولسا جانین سلامت‌دیر
گؤزه تله گؤزله ره قوربان حَریمی سیندیرما
حَریم جامعهٔ ناموس آدمیّت دیر
جهان خلقته رونق وئریب کمال و ادب
فضیلت اولماسا آدم اسیر شهوت‌دیر
نصیحت ائیله مه زاهد نیازه یول باغلا
فقیر مزرعه‌نین میوه‌سی فلاکت دیر
طواف کعبه دن آختارما باغ رضوانی
قاپوندا محتاجا ال دوت بویوک عبادت دیر

دئـــــیللر تک. حـــوّانــــی ابـــلیس آلـــاتدی
اراده ســــیز بشـــرین عـــالمی جـــهالت دیـر
حـــیات فـلسفه سـین بـیر کـلامدا قـورتاردیم
«وجـی» حـیات و مـعادین اساسی خـدمت دیـر

«وجی»

خریدار تاپیلمیر

هر کیمسه ائدیر ناله خریدار تاپولمور
بیلمیر کیمه دردین دییه دلدار تاپولمور
تنگ اولدی سینم هر نفسی غملی چکنده
بودر دلیه یارب نیه تیمار تاپولمور؟
سینمده آچیب زخم زبانون یئنه گول تک
کؤنلومده اولان سوزله‌ره بازار تاپولمور
چیخسام من اگر کوه و بیابانه بوحالدا
فی‌الفوری گؤررسن منه دادار تاپولمور
سعی ائیله‌دیم آغوشه آلام جام شرابی
باغلاندی یئنه میکده خمار تاپولمور
دردیم نه یامان دردی که بازار مِحَنده
هر قدر آچیرام عقده خریدار تاپولمور
ظلمت گئجه‌سی بیقوش اولوب همدم و یاریم
مندن صونرا بو وقتده بیدار تاپولمور

چوخداندی یانیر داغ جنون ایچره وجودیم
عالم هاموسی مَستدی هشیار تاپولمور
دنیاده وفا یوخدی جفا پیشه میز اولدی
آزار ائلیین چوخدی بی‌آزار تاپولمور
بلبل گزیری گلشنی شب بو هَوَه سیلن
چوخ یول گئدیب افسوس که گلزار تاپولمور
عشویله منی اولدور اگر قصد ائله‌ییبسن !
عالم گؤره بو عصریده هوشیار تاپولمور
میدان جنون ایچره قدم قویسادا هرکیم
فاش ائلیه‌جک عالمه هشیار تاپولمور
بیلمم نه یه آماده‌دی جان بَذل ائده «حیران»
حیران کیمی جان وئرمه‌گه مختار تاپولمور

زارع متخلص به «حیران»
۱۳۷۲/۹/۸تبریز

اوینار

چشـــم سـیهِ یـار دل پـیریلن اویـنار
آهـوی خـطا دیـدیه بـاخ شـیریلن اویـنار
سـالمیش یـوزه تک خـالینی یـاندیرسین حـریفی
لیـلاج دغـل بـاز دی تـدبیریلن اویـنار
آئـینه ده اوز عکسـینه یـاریم اولوب عـاشق
صـورتگره بـاخ چکـدیگی تـصویریلن اویـنار
صـبریم کسـیلور عـمر آزالور مِـحنتیم آرتـار
فـوج مـژه تـا غـمزه پـی پـیریلن اویـنار
روحـوم اوچـار از بسکـه سـیزیلدار دل زاریـم
مـطرب کـیمی دسـتگاه بـم و زیـریلن اویـنار
اویـنتمه‌گـه یـوخ زلفـون اگـر اولمـا مکـدّر
دیـوانـه اولان حـلقهٔ زنـجیریلن اویـنار
مسـتانه گـوزون اویـنادا قـاش اتـمه مـلامت
مـیخانه ده هـر کـیم قـالا شـمشیریلن اویـنار

تـــوک خـــنجر نـــازیله قـــیزیل قـــانیمی دورمـــا
صـــیاد هـــاچان دوتـــدوکی نـــخجیریلن اویـــنار؟
چـــوخ ائـــیله‌مه پـــیچ و خـــم و دســـتاریله بـــازی
قـــور خـــام دیـــیه لر فـــتنه‌دی تـــذویریله اویـــنار
اویـــنار تب عشـــقیله وجـــودیم گـــئجه گـــوندوز
«صـــراف»دی گـــویا غـــم اکســـیریلن اویـــنار

صراف

چوخ صفاسی‌وار

گرچه محبّت عالمینین چوخ صفاسی وار
هر قاره زولفه میل ائده‌نین مین بلاسی وار
عاشق شکایت ائیله‌مز هر جوره صبر ائدر
پروانه سانما آتشه یانسا نواسی‌وار
هر آشنایه سؤلمه‌ک اولماز وفاسی یوخ
چک امتحانه بلکه بیر اهل وفاسی وار
قویما قدم دیار مُحبّت بلالی در
نه ابتداسی وار نه ده کی انتهاسی وار
صبریله گون گئچیرده گرَگ اهل عشق اولان
هر درده اولورسا آخری بیرگون دواسی وار
بیرداش اوره‌ک لی دلبره چوخدان وورو لمیشام
نه رحمی وار نه دوستلوقی وار نه اداسی وار
شاعرلر ایچره سانما هنر سیزدی «واحدی»
«واحد» نه اولسادا یئنه بیر ادّعاسی وار

واحد

ایستر

منیم بو طبع مجنونیم یئنه بزم شراب ایستر
الیمده ساغر زرّین گؤزوم مخموری خواب ایستر
رفیقیم بیر بت زیبا انیسیم ساغر و صهبا
اساس عیش پا برجا کونول چنگ و رباب ایستر
گهی مطرب نواسیندان فرح‌لنسین دل زاریم
گهی ساقی ایاقیندان لبیم شهد مذاب ایستر
بهار اولجاق مسلمانلار منیم بوگردش کونلوم
اوزون میخانه کنجیندا ییخیب مست و خراب ایستر
صنم‌لر سجده‌سی قیلماق (نباتی) پیشه‌سی اولموش
اوزون بت‌لار ایاقیندا تکلّف سیز تراب ایستر

نباتی

شیداسی‌وار

هـر بـاغین هـر بـاغچانین، بـیر بـلبل شـیداسـی وار
هر دویان قـلبین عـزیزیم گـیزلی بـیر سـوداسـی وار
روحی اوخشار قلبی اوخشار اینجه بیر جانان سسی
گـاه گـولر گـاه آغـلیار هـر دمـده بـیر مـعناسی وار
جـان آلان هــر نـغمه‌نین مـعناسی یـالنیر عشـقدیر
گوز گـؤروب ال چـاتمایان اولدوزلو بـیردنیاسی وار
بیله‌بیرسوزوارکی«وورغـون» ایـندی‌بیرمجنون‌اولوب
شــعر و صــنعت آدلانـان نـازینده بـیر لیـلاسی وار

«صمدوورغون»

یاخشیدیر

بیر نفر اهل وفا مین بی وفادن یاخشیدیر
بیر صداقت اهلی مین اهل ریادن یاخشیدیر
هانسی گل دور حسنده سندن گوزه‌ل دیر سئوگیلم
هانسی بلبل عشقده مین بی نوادن یاخشیدیر
بیر داها خالین گوزه‌لیک آرتیریر رخسارینه
بیر غلط سوزدور دئمیش‌لر آغ قرادان یاخشیدیر
گوزلرین صحرای چین آهولریندن دلفریب
عنبرین گیسوله‌رین مشک خطادن یاخشیدیر
صحّتی بیمار عشقین کعبهٔ کوینیده دیر
اهل دردِه خاک راهین توتیادن یاخشیدیر
مین بلا طوفان قوپسا ذرّه گلمز عینیمه
رخنه گورمه زهر بنا. کیم ابتدادن یاخشیدیر
جاهله تبلیغ عرفان ائیله‌مک آسان دگیل
دیدهٔ خفّاش ایچون ظلمت ضیأدن یاخشیدیر
«واحد» انصافا" دئسین تبریزده دوستوم اعتماد
گنجه‌لرده هانسی شاعر بی‌ریادن یاخشیدیر

«واحد»

مخمور

اوسر زلفوه مشّاطه پَری شانه وورار
چوخ ستمگردیر پریشانی پریشانه وورار
آلمیسان یانیوا گوْردوم گنجه رؤیاده منی
اوزوم اوز بختیمی بولَم یوخو هریانه وورار
لبلرون فکری منه قوّت دل اولسا عجب
طعنه یاقوت لبین لعل بدخشانه وورار
شیخ صنعان کیمی هر کیمسه سنی گوْردی دئدی
عاقبت رخنه بوترسا بچه ایمانه وورار
ناوک غمزون ایچر قانیمی ای قاشی کمان
چشم مستون کیمی مخموردی پیمانه وورار
یانارام آتش هجرانیوه باک ایلەمه رم
شعلۀ شمعه اوزون رسمیدی پروانه وورار
زاهدون کفرینه عشقیم ویره فتوای صریح
کافر عشقه باخون طعنه مسلمانه وورار

صراف

زمان آغلار

منیم احوالیمه یارب نه‌دن خُردو کلان آغلار
جفادن خسته‌دیر کؤنلوم گؤرن پیروجوان آغلار
وجودیم آ شنالردن اولوبدور زار و دلخسته
بودور باخدیقجا هرکیمسه عیان ائتمز عیان آغلار
محبت دن بیرآدقالمیش فضای عصر حاضیرده
یئرین دون و ریا آلمیش اودورکون و مکان آغلار
نسیم اسمیر گلستاندا خبریوخ شبنم گُلدن
زغن لر باغبان اولموش بوجورا گلرخان آغلار
کونول شاداولماقا ساقی شراب کهنه لازم دی
فراق یاره صبریم یوخ کؤنول ده ناگران آغلار
بوغم کُنجیندا من ساقی صداقت درسی اویرندیم
باشا یتمز غمیم شرحی بومحنت‌دن زمان آغلار
کوسوبدور گون دیاریم‌دن اولوبدور خسته جانیم ده
اودور سالمیر شفق گؤنده هرآن پیرو جوان آغلار
سزادورحُزن‌ائوین (حیران) چیخا تماق غملی کؤنلوندن
اودور یئر اولسا گرخسته غمیندن آسمان آغلار
بو دُنیا بیرگذرگهدی گَلَن قالماز گئدن قالماز
قالان (حیرانه) بیرآددیر کؤچن ده هامی قان آغلار
زارع (حیران)

خبروئرمەز

منه باد صبا اول سرو گل رُخدن خبر وئرمز
آچیلماز غنچهٔ بختیم امیدیم نخلی بَر وئرمز
توکوب گوز یاشینی سن سیز هلاکیم ایسته رم امّا
اجل پیکینه سیل اشگ گردابی گذر وئرمز
گوزومده مسکن ائت خار مژهم دن احتراز ائیله
گل خندانه سوردوم خاره یار اولماق ضرر وئرمز
اگر جان آلماق ایستیرسن تنیمدن او قانی کسمه
که پژمرده نهاله وئرمه یینجه سو ثمروئرمز
قیاس ائت شمعدن. و هم ائیله چرخین انقلابیندان
کیم اول باش آلماقا قصد ائتمه یینجه تاج وزروئرمز
بلا ظلمینده راحت اولدوقون اظهار ائدر خلقه
فلک بیهوده خار خشکدن گلبرگ تر وئرمز
«فضولی» دهردن کام آلماق اولماز اولمدن گریان
صدف سو آلما یینجا ابر نیساندان گهر وئرمز

«فضولی»

ایسته‌مه‌ز

تشـــنه جـام وصــالین آب حَـیَوان ایســته مـز
مـایل مـوی خـطین مُـلک سـلیمان ایسـته مـز
ظـــلمت زلفـــین گـــرفتاری دم اورمـــاز نـوردن
طـالب شـمع رخـون خـورشید رخشـان ایسـته‌مز
ائــیله‌مز مـیل بـهشت افـتاده خـاک خـاک‌دیـن
ســاکـن کـنج غـمین سـیر گـلستان ایســته‌مز
جـوردون آه ائـتمه‌دی عـاشق کـه عـین لطـفدور
دوست اسـباب کـمال حُسـنه نـقصان ایســته‌مز
عشقدن و هم ائتمه‌سین عـاشق یـیقر کـونلوم دئـیب
هـیچ سـلطانم دیـیه‌ن. مـلکی‌نی ویـران ایسـته‌مز
عـاشق ایسـن رنـدو رسـوالیـقدان اکـراه ائـتمه کـیم
عشـــق ســـرّین اقـتضای دور پـنهان ایســته‌مز
ای «فـــضولی» مُـــتصل دوران مـــخالفدیر مـنه
غـــالبا" اربـــاب اسـتعدادی دوران ایســته مـز

«فضولی»

طریقت دوستلاری

گلدی مسجددن دؤنن میخانیه چون پیریمیز
ای طریقت دوستلاری آخر ندیر تدبیریمیز؟
بیز مریدلر قبلیه آخر نه جور اوز چؤنده‌رک
چونکه اوز میخانیه آخر گتیردی پیریمیز
بیز خراباته گئدیب بیر یئرده منزل ائتمه‌لی
چون ازلده بو سایاق ثبته یتیب تقدیریمیز
عقل اگر بیلسه نه خوشدور بند زولفی کؤنلومه
هامی عاقللر اولولّار، اوردا هم زنجیریمیز
بیزله ره چوخ کشف ائدیب دیر حسن رویون آیه لر
بیر داها اوندان بری چوخ یاخشیدیر تدبیریمیز
داش ئوره‌ک کی سنده‌واردی هئچ دوتارمی بو گئجه
یاندیران آه اودلی سینه، نالهٔ شبگیریمیز
تیر آهیم گؤیله‌ری «حافظ» یارار «شیوایه‌ده»
رحم قیل اوز جانیوه گسکیندی یوخسا تیریمیز

«شیوا»

پنهان ائیله مک اولماز

کونولده مین غمیم واردیرکه. پنهان ائیله‌مک اولماز
بو هم بیر غم که ائل طعنیندن افغان ائیله‌مک اولماز
نــه مشگــلدور اولورسا بـیلّه نـیر عـالمده درمـانی
نه مشکل دردیمیش عشقین که درمان ائیله مک اولماز
فنا ملکینه چوخ عزم ائتمه‌ای دل چکمه زحمت کیم
بـو تـدبیر ایـله دفـع درد هـجران ائـیله مک اولـماز
سینیق کـونلوم یـقرسن پـنددن دم اورمـادی نـاصح
هـوای نـفسیله بـیر مـلکی ویـران ائـیله مَک اولـماز
دهـانین اوزره لعـلین ائـتمیش دل دفـعی مشکـلدور
گورنمز هیچ جُرمی یوق یـره قـان ائـیله مک اولـماز
دعــاکــی ائــیله‌رَم مـندن یـانا بـیردم گـذار ائـتمز
نه چاره سحریله سروی خـرامـان ائـیله مک اولـماز
«فضولی» عالم قـید ایـچره‌سن دم اورمـا عشـقیندن
کـمال جـهل ایـله دعـوای عـرفان ائـلمه‌مک اولـماز

«فضولی»

تورکین دیلی

تـورکین دیلی تک سـوگلی، استکلی دیـل اولمـاز
ئـوزگه دیـله قـاتسان بـو اصیل دیـل اصیل اولمـاز

ئـــوز شـــعرینی فـارسا۔ عــربه قـاتماسا شـاعر
شـــعری اوخـــویانلار، ائشـیدنلر کَسیل اولمـــاز

فـارس شاعری چـوخ سـوزلرینی بـیزدن آپـارمیش
صـــابر کـــیمی بـــیر ســفره‌لی شاعر پخیل اولماز

تـــورکون مـــثلی، فـــولکوری دنـیادا تک دیـــر
خان یـورقانی، کـند ایـچره مـثل دی میتیل اولمـاز

آذر قـــوشونی، قـــیصر رومـی اسـیر ائـتمیش
کسـری سـوزو دیـر بـیربیله تـاریخ نـاغیل اولمـاز

پیشمیش کیمی، شعرین ده گـرگ داددوزی اولسون
کـــند اهـــلی بیلرلرکـی دوشـابسیز خشـیل اولماز

ســـوزلرده جـواهـرکـیمی دیـر اصـل بـدلدن
تشـخیص ویـرن اولسـا بـوقدر زیـر ۔ زیـبیل اولمـاز

شـــاعر اولا بـــیلمزسن، آنـان دوغـماسا شـاعر
مس سن ۔ آبالام هـر سـاری کـوینک قـیزیل اولمـاز

چوخ قیسّا بوی اولسان اولوسان جین کیمی شیطان
چـوخدا اوزون اولمـا کـه اوزونـدا عـقیل اولمـاز
مندنده نـه ظـالم چـیخار اوغـلوم نـه قـصاص چـی
بـیر دفـعه بـونی قـان کـه ایپکدن قـزیل اولمـاز
آزاد قـوی اوغـول عشـقی طـبیعتده بـولونسون
داغ ـ داشدا دوغولموش دلی جیران حـمیل اولمـاز
انسـان اودی دوتسـون بـو ذلیـل خـلقین الیندن
آللاهـــی سـوَرسن، بـیله انســان ذلیـل اولمـاز
چوخداکی سرابـین سـودی واریـاغ - بـالی واردیـر
بـاش عـرشه ده چـاتدیرسا. سـراب اردبـیل اولمـاز
مـلت غـمی اولسـا بـو جـوجوقلار چـوپه دؤنـمز
اربـــابلار یـــمیزدانـدا قـارینلار طـبیل اولمـاز
دوز واخـــتا دولار تـــاختا طـاباق ادویـه ایـله
اونـــداکـــی نـنم سـانجیلانار زنـجفیل اولمـاز
بـو «شـهریار» یـن طـبعی کـیمی چـیمّه‌لی چشـمه
کـــوثر اولا بـــیلسه دئـمیرم سـلسبیل اولمـاز

شهریار

عشق ائوی بیگانه سیزاولماز

زلفین نیه بیر آن گؤزه‌لیم شانه سیز اولماز
عادت بئله دیر عشق ائوی بیگانه سیز اولماز
طعن ائیله مه زلفیندن اوزا خلاشماسا کونلوم
بیر یئرده کی زنجیر اولا دیوانه سیز اولماز
غمدن یانارام رویینی گوسترمه رقیبه
بیر شمع کی شوق آرتیرا پروانه سیز اولماز
مخمور گوزون قویمادی بیر کونلومو راحت
بیر دم بوستم خانه سی مستانه سیز اولماز
سن شوق لب یاریله ایچ باده ایچنده
کیمدیر دییه می مجلسی پیمانه سیز اولماز؟
بیر دلبرین عشقینده بوتون دیللره دوشدوم
هنگامه دیر عشق عالمی افسانه سیز اولماز
واحد می‌ایچیر گیزلی دییر لردی ایشیتدیم
او رند خراباتی‌دی میخانه سیز اولماز

واحد

می سیزمه زه سیز

مـی سـیز مـه زه سـیز جـامیله جـانان اولابـیلمز
ســودا نـه دئـییم هـر کـیمه مـیدان اولابــیلمز
عــارف لری دیـندیر کـه نـدیر شـعریله صنعت
شـــاعر یـــارانـــار امـــره پشیمان اولابــیلمز
گـیردیم گـونوشین قـوینونبا مـین بـیر سحریم وار
بـــولبول ده مـــنم گـول ده زمســتان اولابـیلمز
قـــلبین اورگـــیم آتشـــینه یـانماسا هـر سـؤز
دیـــللرده آغـــیزلاردا او داســـتان اولا بـــیلمز
خوشبخت ائلیمین یـورد و مـوزون وورغـونیام مـن
بـــوندانـدا گـؤزل بـیر داخـی دوران اولا بـیلمز

وورغون

عیانه گلمز

نـــدن اول بت پـریوش داخـی بـو بـیانه گــلمز
مگــر اول خـرابـه ائـودن او یـانیب بیانه گـلمز
نـــه قـــیلیم ائـدیم نـه چـاره او نگـار نـازنینه
اویـانیب جـهان سـوزوندن اوزی بـیر عـیانه گـلمز
بـاشینا دونـوم دولانـیم او بـویون فـداسـین آلیـم
نـیه تـرک چشـم مسـتین اوخـو بـو نشـانه گـلمز
دوشَنیبدی ابـرو و زولفـون نـه خـمار یـاناقین اوزره
نـیه بس او قـاره سـاچین اوزانـیب دابـانه گـلمز؟
من اونون قـاداسـین آلام مـن اونـون فـداسـی اولام
او نـدیر کـه یـوخدی سـانی اودوکـی بـوسانه گـلمز
هامی بس گوروم نه اولدی منی درد و غـم تـورتدی
نـیبه گــلمدی یـوباندی نـه ائــدیب بـهانه گـلمز
گؤجیلن دئـیل عـزیزیم بـو شـهاب عشـقدیر عشـق
کــه او بــرق نــخل ایـمان هـر اودون یـیغانه گـلمز
سر کـوی یـاره گـئتمیش یـئنه قـان اوجـوندا یـاکـی
او بـــلالی عـــاشیقیندی بــاتیبان او قــانه گــلمز

محمدامین

یارایسته‌مز

سن منه یار اول که کونلوم بیرداهی یار ایسته مز
کونلومون دلداری سن سن اوزگه دلدار ایسته مز
جنّت عدنین تماشاسی اوزون گلزاریدی
کیم کی او گلزاری بولدی ئوزگه گلزار ایسته مز
تا ابد حرما نیمیش حقدن نصیبی هرکیم او
سندن ای دلبر ایکی عالمده دلدار ایسته مز
کیم دی کی زولفون خیالین باغلادی کونلونده او
راهب دیر اولدی اونان ئوزگه زُنّار ایسته مز
چون اناالحق دارینی منصور اولانّان ایسته یین
اولمیان منصور اناالحق لیس فی الدار ایسته مز
ایسته رم عالمده یارین سرّینی فاش ائیلییه‌م
مُدّعی نین جانی یانار غمدن اغیار ایسته مز
ایسته دی حقدن «نسیمی» و صلینی بیلدی مراد
ملک دیدار اولدی گنج سیم و دینار ایسته مز

نسیمی

یه تیشمز

عشق اهلی ندن ائستدیگی پیمانه یه تیشمز
بحرانه دؤزر وصلت جانانه یه تیشمز
بلبل کیمی فریاد ایلیه کنج قفسده
حسرتده قالار باغ و گلستانه یه تیشمز
هر عاشقین ئوز ترجمه حالینه باخدیم
گوردوم اولارین هیچ بیری صَنعانه یه تیشمز
جان نقدینی بذل ائیلدی عالمده خُماره
عشقین دئمه یین رخنه سی ایمانه یه تیشمز
حیرتده قالیب بیر مَلکین حسنینه منده
سویلردیم الهی ملک انسانه یه تیشمز
رخسارینه باخدیقجا خیالیمده دییردیم
گون چیخسا اگر بو مه تابانه یه تیشمز
نفسیم دیدی کیمسه چاتا بیلمز بونگاره
یاقوت جهان اولب مرجانه یه تیشمز

ایــلقار ویــروبن ایــچدی ازل مــونسیم اولدی
کــیمدور دیـه وصلین سونی هـجرانـه یـه تیشمز
آخــر ســؤزی ـ ئــوز عـهدینی سندیردی وفـاسیز
نــالم نـــه ائــدیم درگــه سـبحانه یــه تــیشمز
بــاخدیم ئــوزینه یأســیله اظـهار ائـیله دیـم گـئت
عشـقین گــوجو قـلبیمده کـی طـوفانه یـه تـیشمز
غــافل مــنه طـعن ائــتمه داخــی کـیمسه جـفاده
مــن ایســته دیگــیم ســرو خــرامــانه یـه تـیشمز
بــیر غــنچه یــه مــن بسـله ییرم ایمدی محبّت
یــوزگــل آچــا او غــنچهٔ خــندانــه یــه تــیشمز

محمّد امین

پیمانه سیز اولماز

مـــیخانه گـــؤزل بـاده و پـیمانه ســیز اولمـاز
گــر اولســادا فکــر ائــیله مـه دیـوانـه سـیزاولمـاز
پـــروانـــه یـــانان وقــتده شــمعیله دانــیشدی
بـو بسکـه یـانان شـمعده پـروانـه سـیز اولمـاز
بـیلمم نـیه بـولبول گـولی یـاددان چـیخا دیـبدی
هـر یـئرده گـول اولسـا اوچـانی لانـه سـیز اولمـاز
قـوندور لبـیوه خـندهنی قـوی غـنچه تک آچسـین
بـیر پسـتهیه بـنزرلی دوداق عشـوه سـیز اولمـاز
بـــنزر یـــئریشین کـــهلیگه آهـو بـاخیشین وار
هـجرانـه دؤزه نـلر اورهگـی یـاره سـیز اولمـاز
بـولبول گـوله مـایل گـوزهلیم مـن سـنه مـایل
بـولبول کـیمی نـالان اولان افسـانه سـیز اولمـاز
لیـــلایه بـــرابـــر اولان اولســـایدی دیـیردیم
هـــجران اودونـا یـانسا کـیم آوازه سـیزاولمـاز

زولفـون دارا سـال چیگنیوه قـیوریلسین ایـلان تک
هــر کــیمسه اولا زلفــی گــؤزل شانه سیز اولـماز
بـــیلمز دلی نـــین دردیـــنی آســوده گــه زه نــلر
«حــیران» اوره‌گـی یـانسادا گـر چـاره سیز اولـماز

زارع «حیران» ۱۳۷۲/۱۱/۲۷

اولماسا اولماز

معشوقده چون عشوه و ناز اولماسا اولماز
عاشقده اودور عجز و نیاز اولماسا اولماز
درویشیوم ای شه منه بیر مرحمت ایله
شاهنشه اولان بنده نواز اولماسا اولماز
محمود کیمی ایستیه هر کیم اولا زنده
قربان کف پای ایَاز اولماسا اولماز
زلفون دارارام لعل لب یاری اَمَنده
عیش خوشیلان عمر دراز اولماسا اولماز
پروانه یولون قویماکسه پرده فانوس
وصل عالمیدور سوز و گداز اولماسا اولماز
ای سرو روان ویرمه نمازه بو قدر طول
کیم امر ایلیوب سروه نماز اولماسا اولماز
در دین منه دی اولسم اگر ائیلهمَرَم فاش
اهل دل اولان محرم راز اولماسا اولماز

زاهد دئمه آخر ندی بو عشق مجازی
بیچاره حقیقتده مجاز اولماسا اولماز
«صرافه» دئدیم قافیه ساز ائتمه بویوردی
شاعر دئدگون قافیه ساز اولماسا اولماز

صراف

سنسیز

نَـــیه لازم گـــئچیب عـــمر زوالیـــم ســـنسیز
یـــوکسه یـــیب گـــویله ره بـــیر آه و فـغانیم سـنسیز
دگـــیشیب حـــالیمی هـــر آنـــدا ســنین هــجرانـین
گـــل دیـــیم گـــور نـئجه دیـر بـو گـذرانیم سـنسیز
مـــندن آیـــریلدی هـــامی سـن منه ائـتدیکجه داد
کـــیم گـمان یـوخدی دیـیر قـالماقا گـمانیم سـنسیز
عومرومون بهره سی بیر شمع کـیمی یـانماق اولدی
تـنگه گـلدیم بـو سـودادن یـوخدی امـانیم سـنسیز
دوشـــمه ســـین تـــا کـه شـرر قـلبیمه بـیر صـحبتله
بـــاغلادی شـــدتّلین ایـــمدی زبـــانیم ســـنسیز
او امـــیدله کـــه تـــاپار ســـندن عـــزیزیم بـــیر اثـــر
بـــورویور هـــر طـــرفی اشک روانـــیم ســـنسیز
ایـمدی رسـوا لیـقیمی تکـجه (فـضولی) دی بـیلیر
یـــا یـــیلیب هـــر طـــرفه اشک روانـــیم ســـنسیز

فضولی

بیلمز

سـؤگیلین قـدرینی بـو عـصریده هـر کس بـیلمز
دوغـرو عـاشق اوزونـه درد و غـمی بس بـیلمز
کـیم کـی قـلبیله سـنه بـاغلی دگـیلدیر کـونولو
گـئجه گـوندوز بـاشی اوسـتینده اونـون بس بـیلمز
عشـقه بـیگانه اولان ائـیله گـوزه‌للر وارکـی
سـویرم سـویله بـوتون عـالمه سس بس بـیلمز
دیـیرم سـوگیلی جـانانیمه جـانان قـوربان
جـان فـدا ائـیله مـه گـه عشـق مـقدس بیلمز
(رسـتمین) اونـداکـی جانان گـورونور گـوزلرینه
امـتحان ائـتمک ایـچون بـارماقینی کس بـیلمز

رستم‌اف

قالماز

دائـیم بـوگوزه للـیک او جـفا پـیشه ده قـالماز
تـند اولسـا آخـارقانی مـئیین شـیشه ده قـالماز
شـیرین سـوزون اول لاله روخـون گـر گـؤره فـرهاد
داغـی چـالار أوز بـاشینا بـیر تـیشه ده قـالماز
بـیر ذره اگـر مـهرینی گـؤر سـیدیم اومـاهین
اولسـم ده نـه غـم روحـوم او انـدیشه ده قـالماز
مـژگانلاری قـانلار ایـچر اول مـردم چشـمین
کـیم دیـرکی اثـر بـرگه یـئتر ریشـه ده قـالماز
واحـد بـو غـزلدور کـی دئـیب گـنجه‌لی شـوقی
گـول غـنچه ده سـوز قـلبیده مـی شـیشه ده قـالماز

واحد

نئچون گلمز

قـویوبدی انـتظاریندا نـیچون گـلمز نیچون گـلمز
هـمیشه آه و زاریـندا نـیچون گـلمز نیچون گـلمز
اوزولدوم کـاروانـیمدان ال اوزدوم خـانیمانیمدان
فلک ایـنجیر فـغانیمدان نـیچون گـلمز نیچون گـلمز
گـئدیبدی قـافله سـالار اولوبـدور گـوزلریم خـمار
نه بیر یارو نه بیر غمخوار نیچون گلمز نـیچون گـلمز
کونلومده آه و زاریـم وار نـه صـبر و نـه قـراریـم وار
دئمز بـیر دلفکـاریم وار نـیچون گـلمز نـیچون گـلمز
او زلف و نرگس مسته کونول چـوخدان دی پـابسته
منی، هجران ائدیب خسته نیچون گلمز نیچون گـلمز
سـر کـویون گـزر کـونلوم گُـل رویـون سـئور کـونلوم
وصالین چوخ دیلر کونلوم نیچون گلمز نیچون گـلمز
آلیبدی جـانیمی هـجران اولوبـدور گـوزلریم گـریان
او مهوش نازنین جـانان نـیچون گـلمز نـیچون گـلمز
مـنه هـجران مشـقتدیر فـراغـین دردی مِحنتدیر
نگـاریم خـیلی مـدّتدیر نـیچون گـلمز نـیچون گـلمز

خورشیدبانو

اولا بیلمز

عــــالمده گـــؤزل هــر قــوزو قــربان اولا بــیلمز
پـــروانـــه گـــلیب تـــابع انســـان اولا بـــیلمز
پـــنهان ائـــله‌مه آی کـیمی رخســاری عـــیان ائت
اون دؤرد گــئجه لیک آی داخــی پـنهان اولا بـیلمز
ســن ســن مــنیم عشقیمده الین قــانه بـویانمیش
هـــر کــیمسه سـنه یـوسف کـنعان اولا بـیلمز
نــاز ائــیلمه کــوئینده دولانســام گـئجه گـوندوز[1]
چـیخ سـئیره گـولوم مـاه کــه پـنهان اولا بیلمز
بــیگانه سـوزون بــاشلاما چــوخ غـصه دن اوللم
عشـــقین بـــاهاسی قـــانیدی ارزان اولا بـــیلمز
جـــنّتده اگـــر گـؤسته‌ره‌لر ســن کــیمی یــاری
ســـن تک نـــه ائـــدیم درّ بـــدخشان اولا بـــیلمز
تــاری ســنی خــلق ائـیله‌ییب اوز سـویگووه لایـق
ســـویگون ده مــنم آیــریسی حــیران اولا بــیلمز

۱ـ این مصرع از واحد است.

زلفــون دارا ســال چــیگینوه‌ای مـایهٔ طـنّاز
یــاز فـصلی آداخـلار کـه پـریشان اولا بـیلمز
چــوخلا او خـویوب مکـتب عشـاقده درسـی
چـوخ مـدرسه‌لر بـیل کـه دبسـتان اولا بـیلمز*
ویــرانـه ده بـیقوش داسـسین اوجـه یـتیردی
کــهلیک ده گــلیب مـرغ غـزلخوان اولا بـیلمز
بــازار مـــحبت آچــیلیب سـن کـیمی یـاره
ســیمایه بــاخانلار ســنه دشـمان اولا بـیلمز
یـاز فـصلی کـؤچوب بـاغلادی کـروانینی گـوللر
یــاز مــوسمیده فــصل زمســتان اولا بـیلمز
عشــویله بــاخیب بـاغلاما زنـجیره بـو طـفلی
طـرلان کـه گـلیب اولکــه ده جـیران اولا بــیلمز
زنــجیریمی آچ قــوی دولانــیم عـرصه ده آزاد
عشّــاق گــلیب راهــی زنــدان اولا بــیلمز
بــالینیمه گــل ائــیله طـبابت سـن تـاری
ســنسیز نـه ائـدیم دردیـمه درمـان اولا بـیلمز
گَـل سـویله نـه دن عشـقده طـوفان یـارادیبسان
هــر مــوج گـلیب بـحرده طـوفان اولا بـیلمز

---

*ـ من از دبستان محل تأدیب می‌باشد.

سوندورمه یانان شمعیوی انصافه یاخینلاش
بیر بیله گولوم جور فراوان اولا بیلمز
کونلوم قدحی شربت هجرانیله دولدی
رو به صفتان رستم دستان اولا بیلمز
بسدیر کرم ائت جُورروی افلاکه اوجاتما
من تک دؤزن هر جووردا انسان اولا بیلمز
کیپریک لرین اوخ نیزه‌دی وور قلبیمه ئولدور
مندن صونرا بیل عهدیوه پیمان اولا بیلمز
هر چند آدین پیکر غمخانمه یازدیم
نیلیم داخی کونلومده پشیمان اولا بیلمز
عطرین بورویوب گلشن و گلزاری دمادم
قیش فصلی که گُل شاخه‌ده الوان اولا بیلمز ؟
بولبول پر آچیب صحن گلستانیده هر آن
شوقیله اوچار من کیمی گریان اولا بیلمز
قلبین آلیشیر «حیران» اودی سوندور اماندی
پروانه گلیب تابع انسان اولا بیلمز

زارع «حیران»

غمزده لیلا اولا بیلمز

نسبت سنه‌ای شوخ زلیخا اولا بیلمز
بو عشوه ده بو غمزه‌ده لیلا اولا بیلمز
آهوی ختن سنده‌ن آلیب طرز نیگاهی
گول برگی ـ لبین تک گولی حَمراء اولا بیلمز
ائتمه‌م گؤرونور ـ نرگیسی ـ شهلایه برابر
زولفین ـ سیهی ـ تک شب یلدا اولا بیلمز
جان نقدینه بیر بوسه کرم قیل سنی تاری
واهی دئمه ال چک کی بو سودا اولا بیلمز
بس کی منی گورجک منه آهو کیمی باخدین
ایندی داهی مجنون منه همتا اولا بیلمز

واقف

تبریز

درک ائیله داداش گردش دورانیده تبریز
گؤنلر گئچیدیب فخریله ایرانیده تبریز
هر عصریده مین‌لرجه لباس اگنینه گئیدی
بیلمم نیه بو عصرده بیگانه دی تبریز
هر کیمسه که مست اولماقا آختارسا گلستان
گَلسین بو گؤزل ئولکیه گلخانه‌دی تبریز
یوخدور باکی[1] سندن سبلانین ده دماوند
دشمن قاباقیندا دورا آماده دی تبریز
اصلانلاری بیجا یئره جان بذل ایله‌مه‌زلر
سالاریله ـ سردارینه[2] میخانه‌دی تبریز
کَس دشمن ایاقین یئنه تپراقیوه قویما
دون اهلینه یئر یوخ یئنه آزاده‌دی تبریز

۱ـ باک. ترس واهمه ـ خوف
۲ـ سردار و سالار ستارخان و باقرخان میباشد

تــهران نــه قَـدَر گــویچک اولا تــبریزه چــاتماز
ســیر ایــله افــق لاردا گــؤزل هــالهٔدی تــبریز
فــارسا۔ عــربه قــاتما دیــلین آذری اوغــلی
فــخر ائــیله دیــلین دیــلله لره شــاهانه دی تــبریز
هــر کــیمسه اگــر اولمــیا نــقصانی دیــلینده
دوزگــون دانــیشان دیــللره، پــروانــهٔدی تــبریز
امکــان وجــود اولدی نــفس چکــماقا «حــیران»
شــوقیله یــازار زنــده و پــایندهٔدی تــبریز

حسین زارع (حیران) ۱۳۷۲/۵/۳

اولماز

هر گل آچیلا اول گل رعنا کیمی اولماز
هر عاشق اولان بلبل شیدا کیمی اولماز
مینلرجه بو دنیایه گؤزل‌لر گله بیرده
من سودیگم اول شوخ دل آراکیمی اولماز
گُلدن او تمنّانی که بلبل ائدیر هردم
مین باشقا تمنّا بو تمنّا کیمی اولماز
فخر ائتمه سین ئوز سئودیگی لیلا سینه مجنون
مین لیلی اگر گلسه بو لیلا کیمی اولماز
(واحد) دئمه چوخ عطرلی گللر یئتیشیبدیر
هر عطر گلیب عنبر ساراکیمی اولماز

واحد

شامیم سحر اولماز

یـاریم مـنه یـار اولسـا سـؤزومدن یَکَـر اولمـاز
دوسـتولوقدا گـذشت اولمـاسا والله ثمر اولمـاز

افـتاده لیک اؤیـره‌ن گـؤزلیم حـورمتین آرتسـین
بـاش اگـمه‌سه حـاصیللی آغـاج بـارور اولمـاز

مـور ایـله سـلیمانین حـدیثی نـه شـیرین دیـر
اگـلشمه سـه درویشـیله شـاه دادگـر اولمـاز

نـفرین ائـله مـه لاله‌یـه‌ای بـولبول شـیدا
بـیچاره‌کـی داغـلاتماسا خـونین جگـر اولمـاز

ای گـول بـو قـدر سـاتما بـیزه نـاز و ایـفاده
خـود خـواهـلیق ایـله سـاتقین آدام مُعتبر اولمـاز

تـاچاتماسا در مـانده‌لرین دردیـنه مُـنعم
قـارون زمـان اولسـادا صـاحب نـظر اولمـاز

بـیهوده تـقلّا ائـله‌مه مـیسچی چـالیشما
مـین ایـلده اگـر قـایناسا میس دن گـوهر اولمـاز

فکر ائیله‌مه هر کس گره‌ک اؤز سازینی چالسین
هر مدعی بیر پرده‌ده چالسا هنر اولماز
گونده اَجَلین کولگه‌سی مقدارینا آرتیر
ظالیم اجلین حوکمو قاباقجا خبر اولماز
دان اولدوزویام من «وجی» ظلمت گئجه‌لرده
افسوس کی گؤنوم باتماسا شامیم سحر اولماز

«وجی»

سنسیز

عشـقین مـنی دؤنـدردی گـولوم بـولبوله سـنسیز
کـونلوم تـوتولار . بـاخسام اگـر بیرگوله سنسیز
زولفـون اوجـو گـؤستردی مـنه عشـق کَمَندین
دوشدوم یئنه مجنون کیمی دیلدن ـ دیله سنسیز
لیـلاسی ایـچون دؤزمـه دی بیر محنته مجنون
حـق عـاشقی‌یم دؤزمـوشم هـر مشگله سنسیز
بـیرگون اؤزونـون هـجری بـیر آی اولدو گـؤزومده
زولفوندان ایـراق دونـدی گـئجه‌م بیر ایـله سـنسیز
هـر عـاشقین ئـوز یـارینه دیـر مـیلی مـنیم‌ده
مـیلیم گـوله یـوخدور ـ هـوسیم سونبوله سنسیز
گـؤز یـاشی ایـله بسـله دیگـیم نـخل امـیدیم
گـلمز گـؤزه‌لیم مـین گـول آچـا حـاصله سـنسیز
سـن گـورسن اگـر «واحـدی» رحـمین گـلر ای‌گل
بـیچاره ائـدیر آه و فـغان بیر بئله سـنسیز

«واحد»

بو خوشلوق جاودان اولماز

مرید عشق اولان عاشق جهاندا بی‌نشان اولماز
بولود آلتیندا آی هرگز قالیب دائم نهان اولماز
اگر عقل سلیمون وار یولون بیراهه طی ائتمه
یولون کج گئتمین انسان انیس ابلهان اولماز
اوزون درک ائیله‌ای انسان بو دنیا بیر گذرگهدی
گئچیر عومرون بطالتده بوخوشلوق جاودان اولماز
نظام آفرینش ده بشردیر اشرف مخلوق
اگر بو امره واقف سن کلام حق نهان اولماز
مزّور کس لرین دائم بهار عومرو پوزقوندی
اگر عقل سلیم اولسا دونیله مهربان اولماز
جهان مستبد دائم کج اولدو اوز مدارینددن
بو قدری ظلمه وابسته خدایا در جهان اولماز
آچیبدی غرب اگر کامین مثال گرگ خون آشام
اولوبدی بارور دین محمد(ص) کامران اولماز

خلاص اول دنیا مالیندن امانت‌دیر گئدر قالماز
ائدن وقت ترک دنیانی سنیلن همزبان اولماز
مقام و معنی انسان اولوبدی خدشه‌دار هیهات
ائدر جولان زر و زیور بوجولان جاودان اولماز
آلیب دنیانی شرک اهلی ـ نشان دین و ایمان یوخ
شر اوسته ظلم ائدیر جولان جهاندا اَمن امان اولماز
جفادن خسته دیر کؤنلوم محبّت له امان ایستر
جهان پر طلاتم ده محبت سیز امان اولماز
عومور چون سیل دی جانا رواندی بحر دورانه
بهار عومروم خزان اولدی دونوب بیرده جوان اولماز
شعار مردم دنیا سران خوش نشینان دان
بودور بیر بیله دنیاده کس بی‌خانمان اولماز؟
تولد لحظه‌سی انسان گلیب آزاده دنیایه
حذر مافوق مخلوقات اسیر ریسمان اولماز
بو دنیا فانی‌دیر جانا تلاش ائیله آدین قالسین
قالان دنیاده نیک آددیر تن و جان جاودان اولماز

درخت بید اولوب اسمه به باد هر کس و ناکس
اسن هر بید مجنون تک صفالی سایه‌بان اولماز
جهانداچوخدی نادان‌لار هراس ترک دنیادن
ولی هر ناله‌لر نی تک نوای خیزران اولماز
بوتون افسانه‌دیر دنیا جهان آخرت خالد
صراط یاره پابند اول بو دنیا جاودان اولماز
اگر عشق حقیقتده مدال عاشق آختارسان
مشقت سیز اولان انسان جهاندا کامران اولماز
یولون دوزگئتمین انسان جهاندا کامیاب اولماز
اودور معبوده عبد اولسا اسیر ظالمان اولماز

زارع متخلص به (حیران)

مشکل ایمیش

بولبولون ناله جانسوزنا باعث گول ایمیش
گوله هم عاشق سرگشته اولان بولبول ایمیش
من دییردیم کی ، اومه مهر و وفا صاحبی‌دیر
دئمه بس مهر و وفادان او اوزو غافل ایمیش
داشا تأثیر ائیله‌دی آهیم اودیله یاندی
بیر اثر ائتمه‌دی اول شوخه نه آهن دل ایمیش
پیر میخانه سوزون شیخ قبول ائیلدی دون
آدم اولادی دیر حقّا کی هله قابل ایمیش
یوخدور عاشق دئدی اول مه منه سندن غیری
گیزلی مندن دئمه بیگانه‌لره مایل ایمیش
عشقه دیل وئرمه زیدیم بار غمین بیلسه ایدیم
نه بیلیم عشقدن عشاقه بلا حاصل ایمیش
(واحدا) مشگول ایشه خلقده صبر اولسا اگر
اولو تدریج ایله آسان هر ایشی مشکل ایمیش

«واحد»

موسیقی

بو عشقه پرده چکمگه چوخ ائیله‌دیم تلاش
اوتدوکجه من توکولدی گؤزیاشی ائتدی فاش
یوخ ساحل نجات بغیر از کنار دوست
ای سیل اشک ویرسان اگر هانسی داشه باش
فرهاد قویدی جانینی بیر بیستوندا
من گونده مین ستون ائدرم سینه ده تراش
ای کاش اولمایدی کوکل پای‌بند عشق
یا درد عشقی چکمگه تابیم اولایدی کاش
بی آبرو گوروب منی گوز تئز سالوب یوزه
عمرینده هر نه خون دل ائتمیشدی داش باش
ای چشمهٔ حیات دئسم سنگدل سنه
اصلا مکدر اولما اولور چشمه باغری داش
قربان اولوم قلم قاشوه ائتمه گؤز
حیران اولوم قرا گؤزیوه آتما آتما قاش
«صراف» ساخلا توسن طبعون لجامینی
سن مست عرصه تنگ او سر کشدور ویرمه باش

«صراف»

دانیشاق

عــــاشق بـــاغرینا بـــاس صـــدفلی ســـازی
مـــین جـــوابـــلی بـــیر سـئوال دان دانـــیشاق
مـــیدان قـــوراخ صـــحبت آچـــاق سـؤز دوتـــاق
گـــل یـــاناقلی قـــوشا خـــالدان دانـــیشاق
قـــوی سـؤز آلیـم بـیرگـناه سیز دوداقـدان
دشـــمن بـــاخیب حســـد چکـــین اوزاقـدان
یـــار بـــزه‌نیب چـــیخان زمـــان اطـــاقدان
بـــاشینداکـــی گـــوللی شـــالدان دانـــیشاق
«وورغـــون» دئـیر بـیر درد بـیلن یـار اولســـون
زولفـــو بـــولوت آغ ســینه ســی قـار اولســون
یـــاخشی گـــونده یـــامان گـــونده وار اولســـون
قـــدیر بـــیلن اهـــل حـــالدان دانـــیشاق

«صمد وورغون»

میخانه لردن چیخمیشیق

بیز خرابات اهلی‌ئیک میخانه‌لردن چیخمیشیق
باده‌لر نوش ائتمیشیک پیمانه‌لردن چیخمیشیق
آتش غمدن نه قورخان کیم سمندور خصلتیک
شمعلر یاندیرمیشیق پروانه‌لردن چیخمیشیق
پیریمیز پیر مغاندیر خادم میخانه ایک
رندلر ذوقون گوروب دیوانه‌لردن چیخمیشیق
ایندی بیز اکراه اولوب می‌دن نظردن دوشموشیک
یوخسا مین مین مجلس مستانه‌لردن چیخمیشیق
گاه اوپوب یارین ایاقین گاه دولآنیق باشینا
بیز پریشان زولفلر تک شانه لردن چیخمیشیق
بیر شقانین ذره سیندن دیر فقط رنگ اوزگه دیر
دیر لردن مسجد و ویرانه لردن چیخمیشیق
قدر و قیمتسیز بیزی ظن ائتمه (واحد) عارف اول
پُر بها گنجینه ییک ویرانه لردن چیخمیشیق

«واحد»

چشم خماریم گله جاق

چـال سـازین غـم داغـیلا نـازیله یـاریم گـله جـاق
هـمدمیم عشـوه گـریم نـازلی نگـاریم گـله جـاق
گـُل سـپین سـویثرینه کـوچه مـیز الوان گـورنه
اولماسین توز کـوچه میز عشـوه‌لی یـاریم گـله‌جاق
چـوخلی مـدّتدی گـوزوم یـولدادی صـید ایـلماقا
کـونلومون تـیرینه صـحرادہ شکـاریم گـله جـاق
دیـل آچـاندا نـه ائـدیم مـن آدیـن از بـر دئـمیشم
هـر سـوزوم جـمله‌لریم دیـلده شـعاریم گـله جـاق
اوزو آی کـیپریگی اوخ گـوُزله ری جـیرن گـوزودی
یـثریشی کـهلیگه بـنزرلی نگـاریم گـله جـاق
سـرو بـوی پسـته دوداق قـامتی رعـنانه دئـمک
اینجه بئل زولفـی کـمند صـبر و قـراریـم گـله جـاق
فـخریدیر گـریارادام عشـقده طـوفان اودونـی
هـمدم صـبح و مَسـا و شب تـاریم گـله جـاق

بـــلبل غـــمزدهٔ بـــاغ جـــنانم نـــه ائـــديم
فـصلی وصــل ائـيلماقا قـاصد يـاريم گـله جـاق
گـلدی قـوربان آيـی لازم دی كسـيل سـين قـوزولار
مـن كسـيلَم قـوزوتک چـونكه نگـاريم گـله جـاق
بسكه يول گوزله ميشم گوزله‌ريم هـی يـول چكـيری
بـاغلاييب رختينی قـيش فـصلی بـهاريم گـله‌جاق
شـيوهٔ عشـقده سـعی ائـيله مـيشم تـوبه ائـدم
ولی تـوبه سـيناجاق ديـلده شـعاريم گـله جـاق
سن گون اول مـن ده سنين بـاشوا آی تک دولانـيم
دولانـــان وقت بـاشيوا ايــل و تـباريم گـله جـاق
قـــــويمامشاطه وورا زلف پـــــــريشانه داراخ
زولفـــوه شـانه ووران بـاد بـهاريم گـله جـاق
سـنده حـيرانـيله بـير جسمده جـان اولمـاليسان
جسمه جان وئرمه گه اول چشم خـماريم گـله جـاق

زارع متخلص به حيران
تبريز ۱۳۷۶/۹/۱۹

افغان اولاجاق

نه قَدَر عشق میز ای گول بئله پنهان اولاجاق؟
آشکار ائیله‌مه یینجه ئوره‌گیم قان اولاجاق
نه قدر گول اوزونون حسرتین عاشق چکسین؟
نه زمان وصلینه بس ائتمه‌گه امکان اولاجاق؟
بس هاچان رحم ائده‌جک بولبول بیچاریه گول
نه قدر بس او فقیرین ایشی افغان اولاجاق؟
عشقدن باشقانه درد اولسا یئنه چاره‌سی‌وار
آیریلیق دردینه بیلمم نئجه درمان اولاجاق؟
اوز خوشوملا اوقارا زولفه اسیر اولدوم اوزوم
بیلمه‌دیم خاطریم عشقینده پریشان اولاجاق
سن گوتور مسجدی زاهد بیزه میخانه نی وئر
کیم بو ایشده گوره‌ک آخیرده پشمان اولاجاق؟
هله (واحد) مئیه میل ائیله مه قوی گلسین اوگول
یارسیز یئرده مئی ایچمک بیزه نقصان اولاجاق

«واحد»

اولماق گره‌ک

عـهد وپـیمان اوسـته‌ای گـل بـا وفـا اولمـاق گـره‌ک
بـی ریـا دوست آشـنایه ، بـی‌ریا اولمـاق گـره‌ک

بش گون عومرون اعتباری یوخدور ای صاحب نـظر
شــاه اولا یــا کــه گــدا آخــر فـنا اولمـاق گـره‌ک

مــهربانلیق گــؤرسه دشــمن عــاقبت الفت تــاپار
دوز گـــزه‌نلر قـــولونا بـــی‌اعـــتبار اولمـــاق گـــره ک

ســر فــراز ائــیلر ادب ســرمایه ســیز فــرزانــه‌نی
مــعرفت سـیز بـی‌حیایه ، بـی حـیا اولمـاق گـره‌ک

دوستو غمگین ایسته مه چونکه پریشان سـان اوزون
نــابلد دوست آشــنایه رهــنما اولمــاق گــره ک

حــقی نــاحق ائـیله‌مه تـا روزگـارون خـوش گـئچه
عــدل و ایـمان بـازاریـندا کـیمیا اولمـاق گـره ک

نــیله یـیرسن بـی کـفایتلر اطــاعاتین «وجــی»
پــاک پــیمان ائــل لره ، فـرمانروا اولمـاق گـره ک

«وجی»

ال چک

صبا سالما یوزه گَل طُرّه جانانه‌دن ال چک
قوی اوز دردیلن اولسون بو دل دیوانه‌دن ال چک
قرا اولسون یوزون ای زلف کج شمشاده باش وئرمه
شل اولسون اللرون مشاطه دوز دورشانه‌دن ال چک
دور ای خال سیه گؤز گوشه سینده ائیله مه مسکن
اوتان یولسوز یولا گل گوشهٔ میخانه دن ال چک
دئدیم یاره دیللر یوخ دهانون اصلی وار یا یوخ؟
یوخی وار ایتمه گه گولدی دئدی افسانه دن ال چک
دئدیم «صرافه» گل ترک محبت قیل جوابیمده
دئدی هرگز دینمز عاقل صدف دردانه دن ال چک

«صراف»

گؤرجک

کونلوم آچیلیر زلف پریشانینی گورجک
نطقیم دوتولور. غنچهٔ خندانینی گؤرجک
باخدیقجا سنه قان ساچیلیر دیده له ریمدن
باغریم دلینیر ناوک مژگانینی گؤرجک
رعنالیق ایله قامت شمشادی قیلان یاد
اولماز میخجل سرو خرامانینی گورجک
چوخ عشقه هوس ائده‌نی گوردوم که هواسین
ترک ائتدی سنین عاشق نالانینی گؤرجک
کافرکی دگیل معترف نار جهنم
ایمانه گه‌لر آتش هجرانینی گورجک
نازیک لیک ایله غنچه خندانی ائدن یاد
ائتمز میحیا لعل بدخشانینی گؤرجک
سن حال دیلین سویله مه سن نولا «فضولی»؟
ائل فهم قیلیر چاک گریبانینی گؤرجک

«فضولی»

طوطی شیرین سخن

بیز بیر قطار طوطی شیرین سخن لریک
ئوز نغمه میزجه زینت چمن‌لریک
گوندوزلر ترانه میزین حسرتین چکیر
باغ وطنده بلبل خوش نغمه زن لریک
بیر کیمسه بیلمیرله خراباتیلر دنیک
مین لرجه مسافرین ایمدی کهن لریک
معشوق لرین حقیقتی زلیخای مصردور
عشق عالمینده یوسف گول پیرهن لریک
بیزدن همیشه سؤمه لیدی باغ معرفت
بیز اهل حاله عطیر ساچان یاسمن لریک
(واحد) همیشه خلقیمزین خاطرینده دیر
واحد او یوخسا روحیله هم قفس لریک

«واحد»

كۆنول

دیل بیلن سوز آنلیان بیر نازلی یار ایستر كۆنول
لاله‌دن گولدن گۆزل بیر نوبهار ایستر كۆنول
اعتبارین گورمه یینجه سه‌ومه ره‌م بیر دلبری
نازنین مهپاره لردن اعتبار ایستر كۆنول
هر قارا زولفون اسیری اولمارام بوندان سورا
ایندی عالم ئوزگه دیر خوش روزگار ایستر كۆنول
اویناماق گولمک رانیشماق عیش و نوش ایامیدیر
بلبل شیدا كیمی مین لاله‌زار ایستر كۆنول
هر طرف گُلدیر ، چیچكدیر بیله آزاد ئولكه میز
دائم ئوز خوشبخت خلقین بختیار ایستر كۆنول
بختور (واحد)، اوكسلر دیر بو خوش عالمده دیر
هر زمان بو خوش حیاتی پایدار ایستر كۆنول

«واحد»

گۆزل

گَل باشینا دۆنوم سنین ای مه‌لقا گۆزل
ائتمه بلایه عاشیقینی مُبتلا گۆزل
گوردوم یوخودا من سنی اغیاریله دونن
سوردوم بو کیمدیر سن ده دئدین آشنا گۆزل
دل وئرمیسن یقین ائدیرم ئوزگه یاره سَن
گل بئله ایسه چکمه‌یم آرتیق جفا گۆزل
گئچدیم یولوندا من بو جانیمدن همیشه لیک
سنسیز حیاتلا اولمارام آخر رضا گۆزل
هجرانین ایله ییب من نالانی خسته دل
گل رحم قیل بو دردیمه ایله دوا گۆزل
قون بیر گُل اوسته اول پابند بیرگله
گزمه بوداق بوداق اولاسان بی وفا گۆزل
هر یاندا گل گورنده گولور گوول جوشور کونول
قالماز نهان عیان اولار بوخوش نوا گۆزل

من عاشقم گل ائت خدمت سن عاشقه
گورمه بو قَدَر عاشقه ظلمی روا گؤزل
شعریله بیل «مدینه» سنه دردین آندیریر
ایستر اولا بو درد نهانه شفا گوزل

«مدینه گلگون»

اولدی گل

فرقتیندن یاندی باغریم اوره‌گیم قان اولدی گل
گل کی دیدارون بو جسم و جانه درمان اولدی گل
دنیانین ناز و نعیمی باغ و بستانی منه
سنسیز ای سلطان خوبان بند و زندان اولدی گل
ایسته‌دی لعلین فراقی جانیمی ییخماق ولی
عشقه یانمیش جانه، وصلون آب حیوان اولدی گل
جانمین جانی وصالیندیر وصالوندان اونو
تا که آییردی فلک بیچاره بی جان اولدی گل
عاشقین باغ و گلستانی اوزون گلزاریدیر
هانسی گلزارین آدی گلسیز گلستان اولدی گل
تا منی تقدیر یزدان ائیله‌دی سندن جدا
کونلومون حالی پریشان دیده گریان اولدی گل
بحر بی پایان شوقون جانیمی غرق ائیله‌دی
گورنه بیداد ائیله‌دی هجرون نه طوفان اولدی گل
چون «نسیمی» سندن آیری بیلدیگی یوخدور وجود
درد و درمان وصل هجران جمله یکسان اولدی گل

نسیمی عمادالدین نسیمی

کونلوم

فــــرقتیندن دلبــــرا کــونلوم پــریشان اولدو گــل

ئــولورم هــجران غــمیلن جگــریم قــان اولدو گـل

تا کی سن گـئتدون مـن اولدوم دردمـند و مـستمند

دردیـمه گـورجک جـمالون جـانه درمـان اولدو گـل

قالمادی چشمیمده او تـابش کـه مـن قـان اغـلارام

دیـــده مـین یـاشی فـزون از بـحر عـمان اولدو گـل

فــرقتون اوســته «نــسیمی» دمــبدم ائــیلیر فــغان

قیل کیمی جسمیم مـنیم از درد و هـجران اولدو گـل

«نسیمی»

مکتب عشق

درد هجرانه دۆزنلر دلی دیوانه دگیل
هر یانانلار حرم شمعده پروانه دگیل
چشم مجنونیله باغ محمل لیلایه طرف
هر گزن حال پریشانیله دیوانه دگیل
چوخلا آغلار غم هجرانیله یعقوب آدینا
هر دۆزوملر گۆزه‌لیم یوسف کنعانه دگیل
خوش نشینان نه بیلیر لذت دیوانه لیگی
کیمسه جام الده اولان ساکن میخانه دگیل
هر کیم اوز عقلجه میخانه‌نی معنا ائیلییر
لیک حقیقتده اولان معنی میخانه دگیل
مکتب عشق حقیقتده مجازیله گزن
یولی بیراهه گئدیر عاشق فرزانه دگیل
موسیقی‌لن منی دفن ائیلیه‌نی طرد ائله مه
عقل فتویٰ وئریر«حیرانه» او بیگانه دگیل

زارع متخلص به حیران

جوانلیق ایّامی

ای جوانلیق هارداسان جسمیم تواندان دوشدو گَل
اولدو جسمیم خسته دل ، روح و رواندان دوشدو گَل
بیر زمان آچدیم گؤزوم گؤردوم جوانلیق کؤچ ائدیب
قامت سرویم کمان اولدو اماندان دوشدو گَل
کاش اولیدی روزگارین گردشی دائم نگون
اولدی روحوم خسته جانیم شادماندان دوشدو گَل
هئچ دؤشونمزَدیم جهاندا وار کهولت عالمی
تئز قوجالدی اصلانین نام و نشاندان دوشدو گَل
گَه مینرَدیم شوقلین و هم و خیالین توسه نین
ایمدی صیدا اولدو شکارین داغ و داشدان دوشدو گَل
هر زمان دوشدو گجه دوران جوانلیق یادیمه
آغلادیم پنهانی گوز یاشیم رواندان دوشدو گَل
یوخ وفاسی عالمین اصلانلاری روباه ائدیب
سالدی دام محنته اصلان دا جاندان دوشدو گَل

گؤزله‌ریم کم سو اولوب تاب و توانیم قالماییب
آفتاب طلعتیم نام و نیشاندان دوشدو گل

حیصّه‌م اولموش دردسر یوخ چاره‌ساز محنتیم
اسدی یئللر گلشه نه بولبول فغاندان دوشدو گل

آچگیلان دروازهٔ دوران جاه و عزّتی
تا گؤرونسون عالمه سلطانی شاندان دوشدو گل

دَم یاخین لاشمیش قیلام ترکین بودنیانی مدُام
ساحت عومروم داخی دور و زماندان دوشدو گل

گر بو دنیا فانیدیر اسرار خلقت بس ندیر؟
بیلمه‌میش‌فاش‌اولدور مبهم‌جسمیم آندان دوشدو گل

شوق دیدار الف انّا الیه راجعون
حکّ اولوندی قلبیمه سرّیم نهاندان دوشدو گل

رهرو عشق حقیقی خسته اولماز زد هرده
خامه (حیرانین) الیندن قویما جاندان دوشدو گل

زارع متخلص به حیران

اِئتمه گَل

اوزونـی مـندن نـهان ائـتمک دیـلرسَن ائـتمه گَـل
گؤزله‌ریم یـاشین روان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل
جـانیمین وصـلین شـرابـنان ایـچردون ای صـنم
عـینیمی گـوهر نشـان ائـتمک دیـلرسن ائتمه گَـل
قـاشلارون قـوسیندا مـژگانین خـدنگی گـیزله نـیب
گـؤزلری مستانه قـان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل
یاندیرارسان کـؤنلومی عشـقونده مـعلوم اولدی کـن
مـنی رسـوای جـهان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل
بـرگ نسـرین اوزه مشگـین زلفـلرین داغـیدیب
عـاشقی بـی خـانمان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل
چونکه عشقین مسکنی دیر کـونلومون ویـرانـه سـی
حسـرتا اونـی مکـان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل
چون یقین بیلدی «نسیمی» آغزیوون دارا اولدوغـون
او یـقینی سـن گـمان ائـتمک دیـلرسن ائـتمه گَـل

«نسیمی»

دل

بیر عومردور سالوبدور منی آه و زاره دل
ای کاش اولا الهی گؤروم پاره پاره دل
منصور تک یقین ائیله‌دیم داره تابی وار
وئردیم شکنج سلسله تابداره دل
آچما کمند زولفون نه لازم اشاره قیل
گر ایسته سن دالینجا دوزولسون قطاره دل
غمزون خیالی حیاتیدی اما نه فائده
جان اوز اوزون اوغورلادی گلدی شکاره دل
گؤزون دوشر خزان گلی تک پایمال اولور
هر کیمسه وئرسه من کیمی بیر گلعذاره دل
عمریمده بیرجه آنلامادیم صبحی شامدن
از بس ائدیب قرا گونیمی بخت قاره دل
رخسار یاری گؤردی یانار چون درخت طور
موسیٰ کیمی او ناردن آلدی شراره دل

آغـــلار گـولر گـؤرنده مـنی دوست و دشـمنیم
قـویدی مـنی عـجب گـونه خـوش روزگـاره دل
(صــرّاف) یـــوخسا ائـیلیاجاق غـم ضـیافتی
شـــامه جگـــر کـسباب ائـیلیوبدور نـهاره دل

«صراف»

معرفت دونیاسی دیر

ساده‌دیر دوست تاپماق اما ساخلاماق آسان دئیل
یاخشی دوستو پیس گونونده اینجیده‌ن انسان دئیل
بئش گون عومرون اعتباری یوخدور ای بی‌اعتبار
نا امید اولما طبیعت عالمی زندان دئیل
گولمه خلقین فقرینه گولدورمه دوستو دوشمنی
طعنه وورماق بی‌نوا انسانلارا وجدان دئیل
سن محبت ائیله بالیق بیلمه‌سه خالق بیلر
منت آرتیرسا سلیمان سفره‌سی احسان دئیل
احترام ائت حورمت آرتیر ساخلا ائل ناموسینی
معرفت دونیاسیدیر نامردلیگه ، امکان دئیل
أوز عیاریندن محک چکمه بدخشان گوهره
روزگارین وزنه سی همیشه بیر میزان دئیل
مسجد و سجاده ایله زاهد آلاّتما بیزی
تک عبادت ای دیانت صاحبی ایمان دئیل
تکیه وئرمه ظالیمه مظلومی اینجیتمه «وجی»
قورخما خایین دن کی خائین تولکودور اصلان دئیل

«وجی»

تابع فرمانین اولوم

وئـــر اجـــازه گـــؤزه‌لیم تـابع فـرمانین اولوم
گـــبر و تـرسانی آتـیب قـاری قـرآنـین اولوم
عشـــق فُـتوی وئـریری غـیر مسـلمانی بـوراخ
چکـیل اسـلامه طـرف هـر گـئجه مـهمانین اولوم
قـــویما بـــیگانه الی زلف پـــریشانه ده گـــه
بـلبل اول مـــن ده سـنین غـنچهٔ خـندانـون اولوم
سن گون اول قوی دولانیم آی کیمی گون دوره سینه
سـنی گـورما خـلیقا، جـانا مـه تـابانین اولوم
گـرچه چـیمرانـدی گـؤزل غـارت الی گـلشه نـیوه
وئـــر اجـــازه آچـیلان گـوللره بـاغبانین اولوم
یـولون آزدیـر گـؤزه‌لیم کـوی پـریشانه ده گـل
پـــای عشـــقینده کسـیلما خـلیقا قـوربانین اولوم
ســینم اوسـتین ائـده‌رَم یـاتماقا بـیر نـازلی بـالیش
ســـن یـــاتان وقــته مــحبت‌لی پـرستارین اولوم

نـــقشیم ایــفاسی اگــر اولمــاسا قــلبینده قــبول
داخـــی لازم دگـــیلی مـــرغ غـــزلخوانــین اولوم
خــوش بـاهار اولدو یـول آچ کـوه و بـیابانه طـرف
سیره چیخ مـنده سنین داغـداکـی جـیرانـین اولوم
عــومرومون قــافله سـی کـؤچدی عـیان اولدو مـنه
وار نـــیازین کـــه طـــبیب دل بـــیمارین اولوم
گـــر بـیلیدیم کــه سـنین مــذهبون آزاده دگـیل
ترک ائدردیم نـه کـی مـن عـاشق و حـیرانـین اولوم

زارع متخلص به «حیران»

اسیر میخانه ایدیم

بیر زمان من ده اسیر ره میخانه ایدیم
هوس باده ایله عاشق پیمانه ایدیم
بیر دقیقه یئره دوشمزدی الیمدن باده
گؤزلرین شوقی ایله ائیله کی مستانه ایدیم
بوتون عومورم گئچیب عالمده شراب ایچمه ایله
باده دن خالی اولان یئرله ره بیگانه ایدیم
ایمدی تکلیف شراب ایله مک آرتیقدی منه
منکه میخانه ده بیر خانه سی ویرانه ایدیم
شمعه پروانه یانیردی گئجه‌لر صُبحه کیمی
من ده ئوز سه وگیلی مین شمعینه پروانه ایدیم
چالیشیردیم ساچینین فکری باشیمدان چیخسین
گؤرمه سیدیم سنی بیرگون ده‌لی دیوانه ایدیم
منی «واحد» بو پرَی چهره‌لر ائتمیشدی اسیر
من ده مجنون کیمی دیللرده بیر افسانه ایدیم

«واحد»

قربان دئمیشم

گـؤزلرین قـاره سینه بیر نئچه قـوربان دئـمیشم
قـاشلارین طـاقینه قـوربان یـئرینه جـان دئـمیشم
راز پـنهانیمی خـلق ایـچره مَنیم فـاش ایـله دیـن
بـی‌وفا مـنکه سـنه سـرّیمی پـنهان دئـمیشم
خـوبلر جـمله گـدادیـر سـر کـوییندہ سـنین
سـنه بـو خـوبلر ایـچره مـهِ تـابان دئـمیشم
قـاشینا تـیغ دئـدیم قـانیمی تـوکمک نـه ایـچون؟
تـوت کـه ظـالم نـولا بـو بـاره ده بـهتان دئـمیشم
ایـنجیوب چـیخسا سـینم‌دن یـری وار پـیکانین
نـئچون بـاغریما گـلدیکجه بـاسیب جـان دئـمیشم
«واحـدم» قـویمایین اولدوردو او مـهپاره مـنی
سـهو ائـدیب گُـل اوزونـه مـهر درخشـان دئـمیشم

«واحد»

مُقام

داش اورک‌لرده یانیب داشلاری سیندیردی مقام
حاقّا دشمن اولانی حاقّا تاپیلدیردی مقام
نه گمان ائیله میسن بونداکی طلسملری سن
گولی آهیله قوروتدو ساری یاندیردی مقام
سوچیلر کیمدی ئورک لرده غزل تونقالالایا
نئجه قصدیم کونولی کسدی دایاندیردی مقام
دفن ائدین سیز منی زابل سه گاهین مایه سینه
دئییرم بلکه منی بیر گون اویاندیردی مقام
چوخ کتابلار اوخوردوم ظنّ اَئله‌دیم بختیارام
منه چوخ مطلبی آهسته جه قاندیردی مقام

بختیار

دئمیشم

دلبـــرین لبـــلرینه چشـــمهٔ حـــیوان دئـــمیشم
معدن روحه عجب مـن نـه اوچـون جـان دئـمیشم؟
خـــجل اولدوم بـــوسیدن کـــی نگـــارین اوزیـــنه
یـــاریمین گـــولشه نـــینه روضـــهٔ رضـــوان دئـمیشم
لوح مـــحفوظیله عـَرش اولدی یـــاناغون صـــفتی
مـــن بـــو مـعنیٰ[1] دن اونـا صـورت رَحـمان دئـمیشم
ســـنسن ای صـــورت الـــله ایـــله رحـــمان ســجود
قـــیلمین ســـجده ســـنه دیـــوایله شیطان دئـمیشم
صـــورتین احســـن تـــقویم اوزون قـــبله ایـــمیش
بـــو ســـوزه یـوخ دیـه نـین آدینه حیوان دئـمیشم
زلفـــونی نـــامهٔ تـــاتاره بـــها قـــیلماکـــی مـــن
قـــیمتی هـــر قـــیلانا مـــلک ســـلیمان دئـــمیشم
ای (نســـیمی) چـــو ســـنه فـــضل‌اله اولدی مُـــعین
مـــنی عـــیب ائـیله‌مه سـوز ذاتـینا سـلطان دئـمیشم

«نسیمی»

ترسا بالاسی

اذن وئـر طـوی گـئجه‌سی مـنده سنه دایـه گـلیم
ال قــاتاندا ســنه مشّــاطه تــماشایه گــلیم
سن بو مهتاب گئجه سی سیره چیخان بیر سرواول
اذن وئـر مـنده دالونـجا سـورونوب سـایه گـلیم
مـن جـهنمده ده بـاش یـاسدیقجا قـویسام سنیلن
هـئچ آیـیلمام کـه دوروب جَـنّت مأوایـه گـلیم
نـه نـه قـارنیندا داسـنله اِکـئیز اولسـیدیم مـن
ایسـته مَـزدیم دوغـولوب بیرده بـو دنـیایه گـلیم
مـنه ده بـاخدون او شـهلا گـؤزیله مـن قـراگـون
جـسرئتیم اولمــادی بــیر کـلمه تـمنّایه گـلیم
ســن یــاتیب جـنّتی رؤیـاده گـورنده گـئجه‌لر
مـن ده جـنتده قـوش اولّـام کـه او رؤیـایه گـلیم
سـنده صـحرایـه مـارالّـار کـیمی چـیخ بیرنه اولار؟
مـنده بیر سئره چـیخانلار کـیمی صـحرایـه گـلیم

آلاهوندان سن اگر قورخمیوب اولسان ترسا
قورخورام منده دونوب دین مسیحایه گلیم
شیخ صنعان کیمی دونقوز اوتاریب ایللرجه
سنی بیر گؤرمک ایچون معبد ترسایه گلیم
یوخ صنم آنلامادیم آنلامادیم حاشا من
بوراخیم مسجدیمی سنله کلیسایه گلیم
گل چیخاق طور تجلّایه سن اول جلوهٔ طور
منده موسی کیمی اول طور تجلّایه گلیم
شیردور «شهریارین» شعری الینده شمشیر
(کیم دئیرسن) بئله بیر شیریله دعوایه گلیم

شهریار

بولبول اولمارام

فصل بهاری ایسته‌مه‌رَم بلبل اولمارام
دلداری نیلرم اگر اهل دل اولمارام؟
حسرت گوُزیله طرف گلستانه باخمارام
مشتاق رنگیوی گل و سنبل اولمارام
عومریمده گئتمرم گُل گلزار سئرینه
بلبل مثال طالب حُسن گُل اولمارام
عنقای قاف عزتیدیم سندی پَرله‌ریم
ایمدی یئنه اوچوب قاچارام بسمل اولمارام
ایجاد صفحه سینده غلط نقطه‌ام اگر
پابند زلف و خال و خط و کاکل اولمارام
بیر کیمسیه دیمم الیمی دوت کناره چک
گرداب بحر هجرده پادر گل اولمارام
زنجیرده گوروب دیمه دیوانه آدیما
قویما بساط عشقه قدم عاقل اولمارام
«صرافلیق» آدی غلط محض دور
صراف اولان نگاریله گریکدل اولمارام

«صراف»

دیوانه‌گزیم

بـــاغلا زنـــجیره مـــنی قـــویما مـــارالّـــار ســـایاقی
عشـــــقدن کـــوه و بـــــیابانیده دیـــوانـــه گـــزیم
یـا گـتیر زولفـووی چک داره مـنی اشـتمه حَذَر
تـا سـنی ایسـته مـه گـه شـمعیوه پروانـه گـزیم
مشـعل عشـقیمی سـوندورمه گـل انـصافه گـۆزه‌ل
وئـــر اجـــازه حَـــرَم عشـقیوه مسـتانه گـزیم
دیـیلیم ئـورگندی سـنین آدیـوی ازبـر دئـمه گـه
قـوی گـوزه‌ل زلف پـریشانیوه مـن شـانه گـزیم
تـیغ بـرّانـیوی گَـل سـوتمه مـحک داشـلارینا
عـارف اول وئـرمه اجـازه یـئنه خـصمانه گـزیم
سنین اول مـاه رخـون چـون صـنم اولمـوشدی مـنه
نـدیر عـلت دِبـیلیم؟ مـن یـئنه دیـوانـه گـزیم
ایســـتیرم تـــا گـورم اول قـامت رعـنانی یـئنه
بـی سـبب مـن نـیچون مسجد و مـیخانه گـزیم؟
کـۆنلوم آز قـالدی الولانـماقا «حـیران» نـه روا؟
مـصلحت بـیله دیـر هـر اولکـه ده بیگانه گـزیم؟
زارع متخلص به حیران

گۆردوم

بیر لحظه گۆزەل عکیسیوی پیمانه ده گۆردوم
وصل عشقینه یانما خلیقی پروانه ده گۆردوم
حسنون منه گنج اولدی نهان اولدی گۆزومدن
اغیاریله هر گون سنی میخانه ده گۆردوم
شوقیله جهان قیدینی ووردوم باشا چیخدیم
تا اینکه جفا ائتمه‌گی بیگانه ده گۆردوم
گۆز یاشیمه رحم ایله سینم چاک اولوب اولسون
رخساریوه عیب ایتمه‌گی بیگانه‌ده گۆردوم
عشقیمده اگر نقص اولاجانا دِ بیلیم من
بی عیب فقط من پر پروانه ده گۆردوم
مین فتنه‌ن اگر اولسادا جانانه دایانّام
جانانه دایانما خلیقی فرزانه ده گۆردوم
فرهادین اگر تیشه سی بیستونی یاراتدی
دستانین اسیر اولماقینی دانه ده گۆردوم
جان ایسته مه عشقینده گوزل ناله‌می درک ائت
جان وئرمه‌گی معشوقینه پروانه ده گۆردوم
زارع متخلص به حیران

اوصاف بهشتی

دون دلبریمی مجلس میخانه ده گوردوم
عکس رخ جانانیمی پیمانه ده گوۇردوم
یاندیردی منی شمع جمالیله نگاریم
بو حالتی نه شمع نه پروانه‌ده گوۇردوم
قیلدیم نظر اول شوخین ایکی چشمینه ناگه
مین فتنه من اول نرگس مستانه ده گوۇردوم
مشّاطه ووروب طُرره‌ی دلداریمه شانه
آشفته لیگیم سانما پریشانه ده گوۇردوم
اغیار قیلیر لطف منه جُور و جفاسین
دائم او مهین میلینی بیگانه ده گوۇردوم
گُل سویله مه زاهد منه اوصاف بهشتی
جنت چیچه‌گین من رخ جانانه ده گوۇردوم
شوخیله او شوخه نه دئدیم اینجیدی مندن
«واحد»دی مقصّر ئوزوم آیا نه ده گوۇردوم؟

«واحد»

گرفتار اولمیشام

بونه سؤدادیر آدوستلار من بئله زار اولموشام
عشق الینده بیر یازیق اووتک گرفتار اولموشام
بوندان اوّل دوشموشم بیر چوخ نگارین عشقینه
ایندیسه گور من زواللی نئجه بیزار اولموشام
هر بیر همّت صاحبی نین گور گؤزل دورانی وار
بس نچون من ای الهی بو قدر خوار اولموشام؟
اول سببدن دیر ویریر هر کس منه تهمت که من
محنتین بازار باشیندا بیر گنهکار اولموشام
سو منه دگسه همان یانمیش گؤرر خرمه نینی
یئل منه دگسه گؤرر وجه سیز ناچارسیز اولموشام
ای «نظامی» ئوزایشیم دوستوقدا یوسف قوردودور
تازه‌دن یعقوب کیمی کؤینک له من وار اولموشام

«نظامی»

خوش قال

من کیم کی سویله ییم اول یاری مهمان ائیله‌دیم
یا دئیم اول دلبریله عهد و پیمان ائیله دیم
نازنین جانان منی بیر گون چاغیردی سفره‌یه
سفره سینده من غذانی قلبله جان ائیله‌دیم
گؤز جمالینی یاریم بایرام لیق ائتدی بو گئجه
منده وارلیق ملکینی بیر آندا قربان ائیله دیم
لب لرین ئوپمک چَتیندی بوسه ائتدیم پایینی
نئچه ایل لیک دردیمه بوسه یله درمان ائیله دیم
کونلومون دردین دئدیم «نه حکایت دیر» دئدی
باشیمی دیز اوسته قویدوم نگهبان ائیله دیم
صبح نامحرم گلیب وصلی حرام ائتدی منه
یار یولا دوشدوکده من جوشدومدا طوفان ائیله دیم
سؤیلدی خوش قال «نظامی» بلکه گلدیم بیرده من
گئتدی من قالدیم امان هجرینده‌افغان‌ائیله دیم

«نظامی»

اِیسته میرم

گئت گولوم گئت منه سنی جان اولاسان ایسته میره‌م
عشـوه‌لی سـؤگیلی جـانان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
بـیرده گـؤز یـاشی تـوکوب کـوئینا گـلمم گـؤزه‌لیم
گوروب احـوالیمی خـندان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
بـــی‌وفالیقدا بـــوتون عـــالمه مشـهور اولدون
سـن اگـر حـوری و غـلمان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
وورمـوسان سـینه مـه مـین یـاره کـفایتدی مـنه
بـو سـینیق کـونلومه درمـان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
بـــیوفاسان دگـــیلم راضـــی اؤلنـــدن صـــونرا
قـبریم اوســتونده نگـهبان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
پــیس گــونومده مــنی سـالدین نـظریندن گـئتدین
یاخشی گـونده مـنه مـهمان اولاسـان ایسـته مـیره‌م
واحــدین قــیمتینی بـیلمه دیـن اینجیتدین اونـو
ائـله کـی اولدو پشـیمان اولاسـان ایسـته مـیره‌م

«واحد»

گۆردوم

رۆیـــاده گــۆزل عکس رُخـــون جــامیده گـــوردوم
عشـــق آتشـــینه یـــانماقی پـــروانـــه ده گـــوردوم
عـــزم ایـــله گـــۆزل قـویما کـــه رۆیـا بـاشا چـاتسین
ظـــاهر مـــــنه مـــمکن دگـــی پـــنهانیده گـــوردوم
هـــجران اودونـــی ســـالدی جـــمالون یـئنه یـــاندیم
بـــیر لحـــظه آیـــیلدیم، اوزومـــی دامـــده گـــوردوم
عشـــقوندن اوزاق گـــزماقا امکـــــان تـــاپابولمم
هـــر چـــند کـــه یـــانما خـــلیقی پـروانـه‌ده گـوردوم
گـــل دوت بـــو اَلیـــم بـــاغلاگـــیلان بـندیله مـحکم
اوز بـــاشیما وور مـــاخلیقیم هـــجرانـــیده گـــوردوم
گـــلمم داخـــی دیـــداریـــوه هـــجرانـــه دایـــانام
بـــوبسکه جـــفا ائـــتمه گـــین، هـــرگامیده گـوردوم
عشـــــقین قَـــدَه‌رین تـــاپاغا امکـــان اولا بـــیلمز
بـــو بس کـــه فـــقط ذره جـــه پـــروانـــه ده گـــوردوم

بـــيلمم کـــه حـــقیقتدی و یـــا عشـــق مَـــجازی
هـــر کـیمسه گـئدیب عشـقه طـرف دامـده گـوردوم
چـــوخلار اوخـــویوب مکـــتب عشّـــاقده درســـی
عشـــقین اثـــرین قـــلب پـــریشانیده گـــوردوم
قـــویما کـــونولون عشـــقده رســـوا اولا «حـــیران»
عشـــق عـــاطفه ســـین شـمعیله پـروانـه ده گـوردوم

زارع متخلص به «حیران»

ویران ائتمیشم

کـــونلومی زولفـــون خـــیالیله پـــریشان ائـــتمیشم
اوز الیـــمله عشـــق مـــولکون گـؤرنه ویـران ائـتمیشم
بیر وفا سیز گولدن اوترو خـاره چـوخ یـالوارمـیشام
هـر زمـان بـولبول کـیمی مـین آه و افـغان ائـتمیشم
عشـقده یـانماقدان اوزگـه بـیر عـلامت گـورمه دیـم
کونلومو پـروانـه تک چـوخ شـمعه قـربان ائـتمیشم
عشق بیر دیوانه لیکـمیش درده دوشـموش کـونلومه
عشـقدن ال چکـمه دی یـوز دفـعه درمـان ائـتمیشم
عشق جوروندان قوتارماق بیر ساغالمیش دردیمیش
من بو دردین چاره سـین اؤلمکـدن آسـان ائـتمیشم
«واحـــدا» مـــن لیـــلی وش لرزولفـونون مـجنونویام
چوخ زماندیر وادی عشـق ایـچره جـولان ائـتمیشم

«واحد»

اولایدیم

مــن سئوگیلیم عشـقینده گـره‌ک بـولبول اولایـدیم
مـرمر سـینه‌ن اوستینده قـیزیل بـیرگول اولایـدیم
زولفــون تک اوجـالدیق اوپـه یـاریم ایـاقیندان
سن سئره چـیخان یئرده دونـوب سنبل اولایـدیم
امـــدیکجه اوگـــول لبـــلرینی نشئه‌له نـَردیم
سـرمست گـؤزون تک گـئجه گـوندوز لول اولایـدیم
(واحد) منه چوخدان بوباش آرتـیق لیـق ائـدیردی
ای کـاش اونـودا یـاره وئـریب یـونگول اولایـدیم

«واحد»

قصهٔ پروانه

قـصهٔ پـروانـه دن شـیرین حکـایت گـورمهَ دیـم
هئچ حکایت دن بئله لطـف و مـلاحت گـورمه دیـم
عشـق اودونـدا یـاندی پـروانـه خـطردن قـوخمادی
من کی انسان طـایفاسیندا بـو شـهامت گـورمه دیـم
تـاپمادیم بـیر مـنطق اهـلی سـوزلریمدن بـاش تـاپا
چــوخ دولانــدیم عـالمی اهـل دلالت گـورمه دیـم
زاهـــدین آنـین ایـناندیم خـانقاه اهـلی اولوب
سبحه و سجاده چـوخ گـوردوم دیـانت گـورمه دیـم
آلنـی داغـلی عـابدین بـاخدیم دغل کـرداریـنا
ذکـری احسـان و کـرم آمـما کـرامت گـورمه دیـم
چـوخ حـقیقتدن دفـاع ائـتدیم حـمایت ائـیله دیـم
حیف اولسـون کـی طـبیعتدن حـمایت گـورمه دیـم
آنـلایان انسـان اگـر دوشـمنده اولسـا فـخری وار
آنـلاماز ، نـادان رفـیقلردن رفـاقت گـورمه دیـم
هر نه خلقت دفـترین آرتـیق ورق و وردوم «وجـی»
خلقه خدمت‌دن قبول اولموش عـبادت گـورمه دیـم

«وجی»

جان ایسته ییرم

گولدن آرتیق سنی ای جسمیمه جان ایسته ییرم
گونده یوز یول ائده‌سن باغریمی قان ایسته ییرم
آشکار آغلاسام هجرینده گولر بیگانه
خلقدن من سنی کونلومده نهان ایسته ییره‌م
اینجیمه گر سنی اوّلده دئدیم ایسته میرم
قیلمادیم سرّیمی اغیاره عیان ایسته ییره‌م
آیریلیق دردی قوجالدیب منی غمدن اولورم
یئنه ده من سنی ای تازه جوان ایسته ییره‌م
نه اولور بیرده آلاردیم یئنه آغوشه سنی
ائله بیر فرصتی چوخ خیلی زمان ایسته ییره‌م
گول کیمی بیر دفعه اوپمکله قیزارتدیم اوزونو
دئمه‌گه‌ل منده اوپوم کی قاناقان ایسته ییره‌م
«واحدین» قلبینی اینجیتمه سینار شاعردیر
جانلان آرتیق سنی ای غنچه دهان ایسته ییره‌م

«واحد»

کؤسموشم

جــانه اود ووردوم أوزوم پـروانـه لردن کـؤسموشم
تـا کـه مـجنون اولمـیشام دیـوانـه لردن کـؤسموشم
بــیر غـلط سـوزدور کـه دُرلار گـنج اولار ویـرانـه ده
گـنج یـوخ ویـرانـه چـوخ ویـرانـه لردن کـؤسموشم
حـــاصلیم اولدی مــجرّبدن نــدامت تـوشه ســی
ایمدی اول بـاش آغـریدان افسـانه لردن کـؤسمیشم
مــن ائشــیتدیم اول گــولون میخانه لردی مـنزلی
اصلی گوردوم یوخ گـلیب مـیخانه لردن کـؤسموشم
خـــانمانیمدان مـــنی سـالدی «نـباتی» دربـه‌در
عـقله بـاخ مـجنون کـیمی بـیگانه لردن کـؤسموشم

«نباتی»

تابع فرمانین اولوم

گلدی قوربان آیی قوی من قوزو قوربانون اولوم
تا کسینجه قوزو قوربانیوی مهمانون اولوم
نئچه مدتدی فراقوندا فغان ائیله ییرم
اذن وئر صُبحه کیمی مرغ غزلخوانون اولوم
نه مبارک سحره چاتماقا تعجیل ائدیرم؟
مصلحت بیله دیر هر لحظه نگهبانون اولوم
گر قبول اولسا نهان ائیله مه مهپاره اوزون
وقت آزالما قدادی قوی وعدهٔ پنهانون اولوم
دامنوندن ال اوزن لحظه ده خواب ایله منی
بلکه گوز گورمیه صون تابع فرمانون اولوم
بیله فکر ائیله مه عشقینده قصور ائیله میشم
نیّتیم واردی شریک غم پنهانون اولوم
ای چکن عاشقی میعادگه عشقه طرف
نقدر سویله گوروم طالب دیدارون اولوم؟

منی تعلیم ائدیب استادیم ازل گون بوسایاق
نه قدر وار نفسیم محرم اسرارون اولوم
جنّت آباد سرکوی یوه قوی محرم راز
گله «حیرانیله» من قافله سالارون اولوم
زارع متخلص به حیران

قوربان اولدوقوم

بـــــولمم نـــئچون آتـــميش اونـــوتموش
عـــــهد و پـــيمانينه قـــوربان اولدوقـــوم
يـــوخسا ئـــوزگه ســـينه اوزيـــنى دوتـــموش
يـــــئنه ســـوداســـينه قـــوربان اولدوقـــوم
مـــن دلبـــرى ســـوردوم گـــليب گـــئدندن
دئـــديلر كـــوسموشدى بـــاريشماز ســـندن
مـــن التـــفات ائـــتديم اوقـــاچدى مـــندن
قـــــاچقين اداســـــينه قـــوربان اولدوقـــوم
او مـــــنيم ســـــويگولوم او مـــــنيم ســـونام
او خـــوش صـــــداســـــينه قـــوربان اولدوقـــوم
بـــولمم هـــــاردا قـــالدى او نـــــازلى ســـونام
اونســـــوز اوزوم گـــولمز آچـــيلماز آيـــنام
آيـــــريليق اوديـــــنا كـــونول ده يـــانماز
عشـــق ســـــوداســـينا يـــانان بـــيرداهـــا يـــانماز

چکـــــدیگیم نـــاله دن نئـیچون یـــانماز
شـــــیرین دریـــاسینه قـــوربان اولدوقـــوم
هــــــجرانـــی قـــلبیمی یـــاندیرار یـــاخار
گـــــوزلریم یــــــولارینا بــــاخارباخار
«مشـــفق» ســـنی یـــانار سـنسیز اودلانـــار
ایــــستمیش خـــیالینه قـــوربان اولدوقـــوم

«مشفق»

گۈزلّر گوزلريم

يوخسا دېير سيز زاهدم من اولموشام خلوت نشين

اول صَنَمدن اوتری بو بير ياری گۈزلر گۈزلەريم

بيستون داغی گئديب گزمک دگيل منظور ميز

نقش شيرين تک همان فرهادی گوزلر گۈزلەريم

برق عشقون آتش سوزانه يانميش باغريمی

ياش توكنده دجلهٔ بغدادی گۈزلر گۈزلەريم

مكتب عشق ايچره تا ائتسون منی كامل عيار

اولموشام پا بسته بير استادی گوزلر گۈزلەريم

قويميام تا اوندان ئوزگه كيمسه بو ويرانه ده

روز و شب بو خاطر ناشادی گۈزلر گۈزلەريم

جملهٔ قرآن كتابی ائله مه كدن الورق

اوزگه مطلب يوخ همين بير آدی گۈزلر گۈزلەريم

محمل ليلی «نباتی» اولدی گۈزدن ناپديد

من نه مجنونم كی بو اوتادی گۈزلر گۈزلەريم

«نباتی»

دگیلم

گـؤزه‌لیم سـن گـورن اول عـاشق نـالان دگـیلم
او خـمار گـوزله‌ره بـوندان صـورا حـیران دگـیلم
ایندی گت حسـرتینی بـاشقا بیر عـاشق چکسین
بیرده سه و سم سـنی سوز وئـرمیشم انسـان دگـیلم
گه ز دولان سیر ائیله ئوز سـه و دیگـین عـاشقلریله
ئـوره گـیندن نـه گـئچیر ائـیله پشـیمان دگـیلم
سنده بیر آزجا گوزل لیک ایکـی قـاش گـؤز واردیـر
بـی وفـا سـن دئـمیشم عـالمه قـورخـان دگـیلم
گؤزله مه کدن یـولونی یـاخشی قـوتاردیم ئـوزومی
ایندی هئچ بیر گـوزه‌ل عشـقینده نـیگاران دگـیلم[1]
کـونلومی گـوجله خـلاص ائـیله میشم زولفـوندن
داهـا خـاطرجـه‌مه‌م عشـقونده پـریشان دگـیلم
«واحـدم»ایـندی صـداقت لی گـؤزه‌للر سـؤیره‌م
هـر وفـاسیز گـوزه‌لین حسـنینه قـربان دگـیلم

«واحد»

۱ـ نیگاران ـ همان نگران نباشید

صورت رَحمان

آنـامین حُـسـنینه ئـوز جانیمی قـوربان دئـمیشم
سسـی گـلجک آنـامین هـر سـوزینه جـان دئـمیشم
گـئجه گـوندوز دولانـار بـاشیما پـروانه کـیمی
گـؤزومون گـیله سـین هـر دردیـنه درمـان دئـمیشم
وئـر اجـازه دولانـیم بـاشیوا پـروانـه سـایاق
آنـا رخسـارینه مـن صـورت رحـمان دئـمیشم
عـومرومون حـاصیلیم فـصل بـهار ایسـته مـه رم
آنـاما نـور صـفا مـهر درخشـان دئـمیشم
آنامین عکسـینه قـاب ائیله دیـم اوز سـینه مـی‌من
هـر یـئره قـویدو قـدم روضـه رضـوان دئـمیشم[1]
قـوی ئـوپوم گـؤزلرین ای جـنت مأوا گـؤزه‌لی
ایـاق آلتـیندا کـی اول جـنته قـربان دئـمیشم

زارع متخلص به حیران

۱ـ بهشت زیر پای مادران است. (حضرت محمد (ص))

آیریلیق داغین

گؤزوم یاشین کونول قانیله مرجان ائتمه‌ییم نئیلیم؟
بـو آغ دُرّی شـبیه لعـل جـانان ائـتمه یـیم نـئیلیم؟
قوروموش نی کـیمی هـر بـندبندیمدن چیخار نـای
اسـیر بـند عشـقم آه و افـغان ائـتمه‌ییم نئیلیم؟
تـوکوبدور سـینمه دودسـیه تک آیـریلیق داغـین
یـارالی تـیشه آهـلین ویـران ائـتمه یـیم نـئیلیم؟
انـیسیم درد و مـحنت مـونسیم غـم هـمدمیم آه
بـو جـمعیتّیله دنـیانی پـریشان ائـتمه یـیم نـئیلیم؟
توتولموش خاطریم گور اهل شـهریم بـی وفـالیقدان
بویور مجنون کیمی عزم بـیابان ائـتمه یـیم نـئیلیم؟
گؤزوم یاشی آخار هـجرونده مـروارید غـلطان تک
اونو خون جگـرلن قـانه غـلطان ائـتمه یـیم نـئیلیم؟
دئـیللر شـربت لعـلیله قـیل هـر دردیـوه درمـان
بیلیرسن اهل درمان میل درمـان ائـتمه یـیم نـئیلیم؟

یقینیم دور ئورکدن چیخسا پیکانین چیخار جانیم
گؤزل جان تک اونو سینمده پنهان ائتمه ییم نئیلیم؟
منی یالقیز گؤره‌ن ده ترک مستیم قصد جان ائیلر
خط و خالین خیالین مونس جان ائتمه ییم نئیلیم؟
بو بازار محبت ایچره (صرّاف) تهی دستم
یتیمی درّ اشک زیب دکان ائتمه ییم نئیلیم؟

«صرّاف»

قوجالیق

قــوجالیق ســالدی ایــاقدان مــنی ای داد اؤلورم
دوشــمه یــیر ایــندی جــوانـلیق اله فـریاد اؤلورم
گؤزومون نـوری گـئدیب دیـزده یـوخدمدور طـاقت
بـــاخیرام مــن ایشـین ازوایشــینه هــر ســاعت
گــؤرورم هــر دم اؤزومــده بــیر عــجائب حـالت
گئجه‌لر صبحه کیمی یاتماییرام ، هچ ساعت راحت
دوشــمه یــیر ایــندی جــوانـلیق اله فـریاد اولورم
بیر کسیم قـالمیش عـرض ائـیلییم اوز احـوالیـمی
درد چکــمکدن آقــارمیش بــو قــارا ســاقالیمی
بــیر گــونی ائــیله‌مه‌ز امــداد مــنه اقـبالیمی
قــوجالیق ســالدی ایــاقدان مــنی ای داد اولورم
دوشــمه یــیر ایــندی جــوانـلیق اله فـریاد اولورم
گــئتدی الدن نــه قـده‌ر وارئـیمیدی جـاه و جـلال
ذرّه جـه قـالمیش اصـلا" داهـا بیر دولت و حـال

آلیب اطـرافـیمی لشکـر کـیمی انـدوه و مـلال
مـختصر یئتمه ده دیـر عـومریمه هـر گـونده زوال
دوشــمه یـیر ایـندی جـوانـلیق اله فـریاد اولورم
نــئجه آســوده اولور درد و بــلادن بــاشیم
آغـلاماقدان جـوشوب عـمّانه دونـوب گـوز یـاشیم
هـمت ائـتمز مـنه اصـلا" نـه قـوهوم قـارداشیم
بـیله بـیر گـونده کـی هشـتادی گـئچیبدی یـاشیم
دوشــمه یـیر ایـندی جـوانـلیق اله فـریاد اولورم
خــوش اوگــونلرکی جــوانـلیقدا جـلالیم وارایـدی
حــق بـیلیرکیم نــه قـدر دولت و حـالیم وارایـدی
نــه کـی بیر بئیله منیم فکـر و خـیالیم وارایـدی
نــه ده بـیر بـئیله مـنیم درد و مـلالیم وارایـدی
دوشــمه یـیر ایـندی جـوانـلیق اله فـریاد اولورم
قــوجالیق سـالدی ایـاقدان مـنی ای داد اولورم

«واحد»

گمان

دهنین شوقنا جانسوز گمان ائتمزدیم
یوخسا بیر دم اونی من مونس جان ائتمزدیم
وصف خال لبینی بیلسه ایدیم نامقدور
آروز سیندا قرا باغریمی قان ائتمزدیم
خوبلار عاشقه میل ائتمه دیگین بیلسیدیم
ئوزومو عشقله رسوای جهان ائتمزدیم
دوشمه سیدی گوزومون یاشینه فیض نظرین
اونو هر سروین ایاقینا روان ائتمزدیم
سالما سایدیم دل ویرانه عمارت طرحین
اوندا گنج گوهر عشقی نهان ائتمزدیم
ستم طعنهٔ اغیاره دگیلدیم واقف
یوخسا یارین سر کوئینده مکان ائتمزدیم
ائتمه سیدی ستم یار «فضولی» منی زار
بونجه فریاد چکیب آه و فغان ائتمزدیم

«فضولی»

ائتمه‌زدیم

عقل یار اولسیدی ترک عشق یار ائتمزدیم
اختیار اولسیدی راحت اختیار ائتمزدیم
لحظه لحظه صورتین گؤرسیدیم اول شیرین لبین
سن کیمی ای بیستون من هم قرار ائتمزدیم
نیشه محرم ائیله دین شمعی منی محروم ائدیب
من سنین بزمینده جان نقدین نثار ائتمزدیم
دردیمی عالمده پنهان دوتدوقوم ناچار دور
اوغراسیدیم بیر طبیبه آشکار ائتمزدیم
یاریله اغیاری همدم گورمه گه اولسیدی صبر
ترک غربت ائیله ییب عزم دیار ائتمزدیم
واعظین بزمین منیم رسوالیقیمدان قیل قیاس
اوندا صدق اولسیدی من تقوی شعار ائتمزدیم
اول گل خندانی گورمک ممکن اولسیدی منه
سن تک ای بولبول گلستانه گذار ائتمزدیم
ای «فضولی» داغ هجران ایله یانمیش کونلومی
لاله‌لر آچسیدی سیر لاله‌زار ائتمزدیم

«فضولی»

پریشان اولمیشام

تـا اوزونـی گـورموشم حُسنینده حیران اولمیشام
دوشدوم ساچین سوداسینه گورنه پریشان اولمیشام
گل گؤر منی باطنده کی نه کنیزمی گنجم فـانی دیـر
ظاهر ده گور بـو صـورتین بـاطنده ویـران اولمـیشام
حَـقیَن کـلامی مـنده دیـرسانمامَنی حـق دَن ایـراق
چونکه کونولدی‌عرش‌حق‌پس عرش رحمان اولمیشام
گـنج نـهانین سـرّیام هـم کـنت و کـنزین گـوهری
هم جوهرم هم جوهری هـم جـوهره کـام اولمـیشام
چونکه «نسیمی» هم بوگون گزدیم وجودوم شهرینی
فتح ائیله‌دیم منصور کـیمی خـاقان دوران اولمـیشام

«نسیمی»

گوردوم (سه‌گاه)

باغ ایچره گئدیب یاریمی اغیاریله گؤردوم
قان اولدی کونول کیم له‌ری کی خاریله گؤردوم
عشق ایچره منه رونق بازار پوزولدو
اول یوسفی بیر غیر خریداریله گؤردوم
ویرانه کونول بیر داخی آباد اولا بیلمز
چون گنج نهانیمی بوگون ماریله گؤردوم
بیگانه‌له‌ره ائیله‌دی کونلومی نشانه
الطافیمی الحق بودو دیداریله گؤردوم
اول ماه قرین گوشه نشین لرله یاشاردی
ثابت‌لری اول کوکب سیّاریله گؤردوم
ای کاش اولیدی بو تماشاده گوزوم کور
بیگانه‌لری گولشن آرا یاریله گؤردوم
غنچه کیمی کونلوم دونه جک قانه کی (سیّد)
اول نوعیکه بیر خردا خریداریله گؤردوم

«سیّد»

گولدی

قارا قیش گئتدی، سراسر بزه‌نیب گولدی جهان
باخیرام هر طرفه باغیله بوستان گؤرورم

بزه‌نیب باغیله گلزار گلیب فصل بهار
یئنه‌ده بلبل شیدانی خرامان گورورم

اریییب شاختالی قار گئتدی بوتون دوزلردن
آچیلیب باغ و چمنده گول و ریحان گؤرورم

دوزوب هجرانلارا بلبل یتیشیب گولزاره
اوتوروب ذوقیله گول اوسته غزلخوان گؤرورم

چکیلیب گئتدی بوتون قارلی بولوت گوگلردن
قئزاریب شانلی گونش نورینی غلیان گؤرورم

بو گونشدن آلاجاقدیر هامی بیر تازه حیات
گوله جک خلق گؤزل عصریله دوران گورورم

«علی نشانی»

گولسون

اگـلش گـؤزه‌لیم نـاز ایـله مشّـاطه ده گـولسون
زلفــینده گــزن نـاله ائـدن شـانه ده گـولسون
ســاقی.دولانــیم بـاشیوا پـیمانه نـی گـزدیر
دولدور ویـر ایـچیم الده کـی پیمانه ده گولسون
گـــوردوم بـه زه نـن وقـتده مُشّـاطه دایـاندی
آی دوره سـین آلمـیش او گـؤزل هـاله ده گـولسون
رخســاره بــه زه ویـرمگه مشـاطه گـوزه‌ل دی
سَن گـولمه‌یین هئچ قـوی مـنه بـیگانه ده گـولسون
کــافر گــر اولوب نــار جــهنَمده ده یـانسام
قـویمام کـی بـویانما خـلیقا پـروانـه ده گـولسون
وصـلین مـنه گـر آب حـیات ائـیله سـه اعـطا
اُولمـم داخـی قـوی عـاقل و دیـوانـه ده گـولسون
حســنون نــیه گــنج اولدی نــهانخانه دیـلده
انـصافه یـاخینلاش دیـمه ویـرانـه ده گـولسون
«حـیرانـه» طـواف ایـلماق اورگـتدی وصـالون
لازمـدی وصـالین گـرک (حـیرانـه) ده گـولسون
زارع متخلص به حیران

اولماسین

ایستی سن کونلوم کیمی زولفون پـریشان اولمـاسین
اوردادا جــور ائت مـنه آه ائـتمه امکـان اولمـاسین
درد عشــقی قـصد جـان ائـتمک مـنه هـم شـاکـرم
ایسته رم جسمیمده درداولسون داخی جان اولماسین
آتش روئـــینده افـــعی تک یـــاتیب گــیسولرین
طـرفه جـادودور کـه مـاه آتش‌ده سـوزان اولمـاسین
مُــبتلای درد عشـــقم ال گــوتور مــندن طــبیب
ائــیله بــیر تـقدیر قـیل بـو درده درمـان اولمـاسین
قـویما اغـیار ائـیله سین کـوئینده جـولان ای پـَری
اَهـْــرمَن‌لَر مـــالک مُــلک سـلیمان اولمــاسین
«صـــابرا» امُـــّید وصــلیله غـم هـِجرانـه دؤز
هانسی بیر مشکـل‌دی‌کی صـبریله آسـان اولمـاسین؟

«صابر»

اود آسمانه گئتسین

چـال بـیر موغام کی سازدا آه آسمانه گئتسین
بـیر شـعر اوخـوکی اللـر رطـل گـرانـه گـئتسین
جـانان یـولوندا گـرباش مـمکن اولا او دوزمـاق
فـــخر و شـرف اذانـی قـوی آسـمانه گـئتسین
بـــو اگــری قـامته چـوخ بـاخما حـقا رتـیله
دشـمن گـؤزینده اوخـلار قـوی بـو کـمانه گـئتسین
درویشـــلر ائـــدَنمز ســـلطان ائـــوینده مـنزل
بـــو کـــهنه دَلقــه اودوور اود آسـمانه گـئتسین
گـــر دولت وصـــالون بـیر فـتح بـاب ائـتسه
چـوخ بـاش کـی بـو خـیالدا اول آسـتانه گـئتسین
ساغلیق یولوندا زولفـون یـول کـسدی یـوخ تـعجب
گر یـول کـسن سـن اولسـان ایش کـاروانـه گـئتسین
بـــیر عشـــقدیر جـوانـلیق هـم رنـدلیقدا الده
مـــعنا یـــیغیشسا الده قـوی ایش بـیانه گـئتسین
حـــافظ قســـم قـرآنـه ریب و ریـادن ال چک
شـــاید کـــی عـیش تـوپو ووردوق جـهانه گـئتسین

«شیوا»

جاندان گئچرم

من کی ، جاندان گئچرم سوگیلی جانانیم اوچون
او منیم دوستومو دشمن تؤره دیر جانیم اوچون
سؤیره‌م دوز دِئسم اول شوخا اینانمیر سؤزومه
داها یوخ طاقتیم آند ایچمه‌یه ویجدانیم اوچون
هر سؤیملی گولون اؤز عاشیقی اؤز بولبولی وار
منده بیر بولبولم اؤز غنچه خندانیم اوچون
بیر یاخین گلمه دی بیلمه‌م نئجه خاطر جمع اولوم
چون کمند آتمیشام اول زلفی پریشانیم اوچون
ئولکه نین یوسیفینه باشقا زلیخا نه گرک؟
مین زلیخا تاپیلار یوسف کنعانیم اوچون
بو شرافت منه نسلا" قالاجا قدیر «واحد»
نه قَدَر خدمت ائده‌م آذربایجانیم اوچون؟

«واحد»

گرگ اولسون

دنیای جفا پیشه ده عصیان گَرَگ اولسون
اعمال بشرده بُلی نُقصان گَرَگ اولسون

هر کیمسه کی اسرار جهانه ال آپارسا
آواره و سرگشته دوران گَرَگ اولسون

سیل تک عومرون جاریدی دریای زمانه
دریاده تلاطم شه پَه طوفان گَرَگ اولسون

مردانه لیق آثارین عیان ائتمه گه زاهد
مشکل لر ایچون وارد میدان گَرَگ اولسون

مجنونی دلی بیلمه او دیوانه دگیل میش
ظاهرده دلی بی سرو سامان گَرَگ اولسون

دریای جهالت نه بیلیر خجلت یاری
شرمنده لیگین دردینه درمان گَرَگ اولسون

پروانه صفت شمع شبستانی دولانما
وصل اولماق ایچون لحظه هجران گَرَگ اولسون

یــــعقوبین اگــــر اولدی گــوزی یــوسفه گــریان
عادت بئله دیــر حُــزن اِئــوی خـندان گَـتَرگ اولـسـون

بـــــیستونی اگـــــر ســـالدی سَـــــه تــیشهٔ فــرهاد
فــرهاد اودو اوز سؤیگوسی حــیران گـتَرگ اولـسـون

مست اولدو کـــونول عـــالم رؤیـــاده بــو عشــقه
عـــاشق بــلی مــعشوقینه نــالان گـتَرگ اولــسـون

بـیگانه سـؤزون آچــما مــنه غــصّه دن اوللم[1]
انســان اودی کــه صــاحب وجـدان گـتَرگ اولـسـون

بـــیهوده طـــواف ائـــیله‌مه رؤیـــاده نگـــارین
هـــر درده مــهیّا یـئنه «حــیران» گـتَرگ اولــسـون

زارع متخلص به حیران ۱۳۷۲/۶/۲۸

۱ـ بو مصرع واحددن دی

دئدیم

دئدیم: ای غنچه دهن. کونلومی قان ائیله میسن
دئدی: بیجا یئره عشقیمده فغان ائیله میسن
دئدیم: انصاف ایله اینجیتمه منی عاشقینم
دئدی: گئت سرّیمی دنیایه عیان ائیله میسن
دئدیم: آغلاتما منی سرو بویون شوقینده
دئدی: گوز یاشینی بیهوده روان ائیله میسن
دئدیم: آخر گوزلیم باغ و بهاریم سنسن
دئدی: سن عمرینی حسرتله خزان ائیله میسن
دئدیم: آز چکمه میشم گوزلرینین حسرتینی
دئدی: ئوز کونلومی یرسز نگران ائیله میسن
دئدیم: عشقینده اسیرم منه بس خیری ندیر؟
دئدی: اوَلّده بوسو داده زیان ائیله میسن
دئدیم: عشق آتشی نیلرمنه؟ قورخان دگیلم
دئدی: بیچاره یانارسان نه گمان ائیله میسن؟

دئـــدیم: ای گــل مــن ازلدن ده گــؤزل عــاشقینم
دئدی: سن روحینی عشق ایـله جـوان ائـیله مـیسن
دئــدیم: هــر گــون ســرکوئینده دولانـماقدر ایشـیم
دئدی: «واحد» نـه گـؤزل یـرده مکـان ائـیله مـیسن

«واحد»

نئیله سین

بـی نـوا کـؤنلوم مـحبت سـوداسـیندا نـئیله سـین؟
یلکانی سینمش گـمی قـان دالقـاسیندا نـئیله سـین؟
آخـتاریردیم نـابلد چـوللرده اولدوز چشـمه سـین
زهـره گـلسین آج قـلندر سـفراسـیندا نـئیله سـین؟
گـون آچـار رخسـارینی تـوپراق کـمالین گـؤسترر
گول اکن باغبان زمستان شـاختاسیندا نـئیله سـین؟
مـعنویت بـارداقـیندا عـلم و ایـمان بـارلانار
مـعرفت بـاری تـعصب بـایداسـیندا نـئیله سـین؟
سازیمین سـیزقین سسـی مـحراب عشـقی تـیتره در
آه جـانسوزوم شـرارت غـوغاسیندا نـئیله سـین؟
کـفر و ایـمان مـیوه‌سی بـیر بسـتانین مـحصولدور
بوالهوس بیلمز ایکی یـول اورتـاسیندا نـئیله سـین؟
هـر کس ایسـتیر حکـمتی یـونگول عـیاریلن چکـه
سن دئنن ساقی «وجی» گون قایداسیندا نئیله سین؟

«وجی»

دولانسین

زلفینده نه لازم گؤزه‌لیم شانه دولانسین؟
قویما او حرمخانه نی بیگانه دولانسین
عیب ائیله مه کوییده دولانسام گئجه گوندوز
شمعین گَرَک اطرافینه پروانه دولانسین
ساقی دولانیم باشینا می‌جامینی گزدیر
سرمست اولوم باشیما میخانه دولانسین
اول زلفه کونول ویرمه دیَرلرَ منه ال چک
اونسیز نیجه بس بو دل دیوانه دولانسین؟
مجنون نه برابر منه صحرالره قاچدی
عشق اهلی اودور عرصه ده مردانه دولانسین
اغیار ایله ئوز یارینی همدم گوره‌ن عاشق
دوشسون او گَرَک دشت و بیابانه دولانسین
سرخوشلق ایله عمرینی صرف ایلمه «واحد»
عارف اونا دیرلر که حکیمانه دولانسین

«واحد»

وطن

هـر زمـان آرزوم بـودور بـیر لاله زار اولسـون وطـن
لاله‌لر گُـللر آچـیلسین خـوش دیـار اولسـون وطـن
آذرسـتان ئـولکه سـی ظـلمیله چـوخ تـالان اولوب
ایسـتـه‌رم آبـادلیغین تـاپایدار اولسـون وطـن
اتـحاد ائـتمک گـرکدور بـو وطـن فکـرینده بـیز
محو ائدک ظالملری بیر خوش دیـار اولسـون وطـن
چـوخ امـینم گـورمه سـم ذلّت داخـی یـوردوم مـنم
اهـل آذربـایجان پـر افـتخار اولسـون وطـن
بـار وئـریر بـاغیم بـوگون یـول وئـرمه رم ظـالملره
ایسته رم من بـیر زمـان کـی بـختیار اولسـون وطـن

«زرگر»

مه تابانیلن (چهارگاه)

ای خوش اول گونلرکی من هر زادی دیم جانانیلن
قیمت وصفین گوروب نازین چکردیم جانیلن
گورمه میشدی گلشنی عیشیم خزان طفرده
اولمامیشدی تیره ایامیم شب هجرانیلن
مهو شیمدن جوریلن دوران جدا ایستر منی
دشمنیم دیر بیلمیرم نه ائتمیشم دورانیلن؟
یئتسه گر عاشق‌لرین افلاکه افغانیله سؤز؟
یتمک اولماز ماه وش لر وصفینه افغانیلن
اشگیلن ساخلاردیم الده داغ، هجرانین اگر
ائتمک اولسایدی مدارا دیده گریانیلن
ذوقدان دیباچه باغلاندی کتاب عومرومه
قویمادی دوران گئچه اوقاتیم اول دورانیلن
ای (فضولی) اختر بختیم مساعد اولمادی
کیم اولان بیرده مقارن اول مه تابانیلن

فضولی

بلای عشق

خدنگ نازیله گویلوم قوشون شکار ایله دین
کونولده گیزلین اولان سَری آشکار ایله دین
نقدر سن یوخودون بیلمزدیم عشق ندیر
بلای عشقه گؤزل سن منی دچار ایله دین
سنین بو سنبل مشکین که امید گاهیمدی
ویریب صبا یئلینه یاخشی تارومار ایله دین
فدا او لبلریوه غنچه گل کیمی گولدور
بو بزم عشقیمی بیر طرفه لاله زار ایله دین
کناردان باخورام گل منی کناریوه آل
منی بو خلق دن عالمده سن کنار ایله دین
ردیف قافیه دور سن که بحر بیلمزدون
فنون شعره بو (صرافی) سن شکار ایله دین

«صرّاف»

محبت ائیله سین

ایسترم انصافلی بیر قاضی محبت ائیله سین
حقی آختارسین عداوت سیز قضاوت ائیله سین
بسله سین دلداریمی باخسین منیم احوالیمه
آلاهین احکامینی دینی رعایت ائیله سین
گورسه من تقصیرکارم دوز دئسین جرمیم ندیر؟
یوخسا پیمان سیندیران دوستی ملامت ائیله سین
قول قاناد سیز بیر قوشام اوچی کمندینده اسیر
دانه وئرسین یا بوراخسین یا مروت ائیله سین
آچماسین زندانیمی بوش قویماسین زنجیریمی
گلسین هر دم یاغلی زنداندا صحبت ائیله سین
مهربانسان ساقیا دولدور کرم پیمانه سین
راضی اولما آشنا اغیاره منت ائیله سین
یاخشی‌لیقدان کینه قوزانماز عنایت قیل (وجی)
اصل اودورکی عالم انسانه خدمت ائیله سین

«وجی»

دئسین

صفای مجلس جانانی، کیم گوروب او دئسین
بلای محنت هجرانی کیم گوروب او دئسین
ایـنانمیرام منه هر کیم دئیرکی جنّت وار
گوزیله رضوانی کیم گوروب او دئسین
منیم گُلیم چیچه گیم جنّتیم گوزللر در
بهشتی حوری غلمانی کیم گوروب او دئسین
کمند عشقده مجنونی گورمیه‌ن نه بیلر
اسیر زلف پریشانی کیم گوروب او دئسین
من آغلادیقی نگاریم گولردی گوز یاشیما
گولر که‌ن اول گل خندانی کیم گوروب او دئسین
چمنده هر سحر عشق اهلینین ترانه سی وار
فغان بلبل نالانی کیم گوروب او دئسین
منیمده «واحد» اوز ایسته دیگیم گوزل لیگدیر
بهار زمانی گلستانی کیم گوروب او دئسین

«واحد»

آذربایجان گوزلی

چوخلار اینجیکدی که سن اونلارا ناز ائیله میسن
منده اینجک کی منیم نازیمی آز ائیله میسن
ائتمسین نازی بو ویرانه کونولده سلطان
ائوین آباد اولا درویشه نیاز ائیله میسن
هر باخیشدا چالیسان کیپریگی مضراب کیمی
بیر قولاق وئر بو سینیق قلبی نه ساز ائیله میسن
باشدان آچ یایلیغی افشان ایله سوسن سنبل
سن بیزیم بایرامیمیز سان قیشی یاز ائیله میسن
سن گون اول قوی نمی‌میز داغدا قار اولسون اریسین
منیم آنجاق ایشیمی سوز و گداز ائیله میسن
من بو معناده غزل یازمالی حالیم یوخودی
سن جوجوق تک قوجانی فرفره باز ائیله میسن
کاکلی باشدا بوروب باغلامیسان تاج کیمی
او قیزیل ساچدان اونا گوللو قوتاز ائیله میسن
سینه بیر دشت مغان دیر قوزی یان یانه یاتیب
منیم آغلار گؤزومی اوردا آراز ائیله میسن

مـــنی بـــو ســـوزیله آتـــدون آرالانـــدین بـــیردم
آرانـــی بـــیر پـــارا نـــامردیله ســـاز ائـــیله مـــیسن
دســـتماز ایـــله دوقـــون چشـــم مســـیحا قـــانیدور
بـــیلمیرم هـــانسی کـــلیسا دا نـــماز ائـــیله مـــیسن
مـــن عشـــیران اوخـــوسام پـــنجه عـــراق اوســـته گـــزر
گـــؤزه‌لیم تـــورک اولالی تـــرک حـــجاز ائـــیله مـــیسن
بسکـــه زلف خـــط خـــالون قـــوپالاغون گـــوتدون
زلفـــعلی نـــینده بـــاشین آز قـــالا داز ائـــیله مـــیسن
گـــل مـــنیم ایســـته دیگـــیم کـــعبه یـــیخیلماز اوجـــالار
بـــاشدا داکـــئج گـــئده ســـن دیـــبده تـــراز ائـــیله مـــیسن
خـــط و خـــالوندان آلیب مشـــقیمی قـــرآن یـــازارام
بـــو حـــقیقتله مـــنی اهـــل حـــجاز ائـــیله مـــیسن
آی دان اولدوز منی سن یاخشی تانیرسان که سحر
افـــقی خـــلوت ائـــدیب راز و نـــیاز ائـــیله مـــیسن
شـــهریارین داغـــلیب داغـــدا داشـــا دالدالانـــیب
ئـــوزون انـــصاف ایـــله مـــحمودی ایـــاز ائـــیله مـــیسن

«شهریار»

بیلمه دین

بیلمه دین سن قدریمی ای نازلی جانان بیلمه دین
چکدی مین درد مین جفا هجرینده طوفان بیلمه دین
بیلمه دین سنسیز لیگین دیر قلبیمه اودلار سالان
باغریما داغلار چکن هجرانی هر آن بیلمه دین
سؤگی دنیا سیندا من هچ وقت وفاسیز اولمادیم
عومرومو وئردیم سنین اوریندا قوربان بیلمه دین
عشقینی تختینه بارداش قوردی هر گون آیریلیق
جان ائوینده سئللر قوپدی طوفان بیلمه دین
اود دوتوب یاندیم کرم تک یانمادیم هئچ حالیما
بیلمه دین سنسیز دئییب گؤلمز سلیمان بیلمه دین

«سلیمان»

رعناسی سان

سویله‌ای دل هانسی باغین سن گل رعناسی سان
هانسی گلزار بهشتین سروی سن توباسی سان
آچما زلفین عطریله بیهوش ائدرسن عالمی
چونکه سن دشت خطانین عنبر ساراسی سان
نازنین جانان گوزللر قارشی دورماز روئینه
جمله سیندن سن گوزه‌ل سن هامی‌نین اعلاسی سان
باغبانین کیملر اولموش گوزله‌رین حیرانیام
سن مگر گلزار حسنین نرگس شهلاسی سان؟
گورمه یینجه گل یوزون جسمیمده قالماز طاقتیم
روحی سان گویابو مسکین عاشقین اعضاسی سان
منکیمی مین لرجه مجنونلار اسیروندَن سنین
سویله یاریم دوغرو سویله سن کیمین لیلاسی سان؟
اینجیمه‌ز «واحد» او گل آه و فغانیندن سنین
سن گوزه‌للر باغنین بیر بلبل شیلاسی سان

واحد

دیوانه لیگیمدن

ائل دوشدی بوتون حیرته دیوانه لیگیمدن
سرّین دئمه‌دیم بیرکسه مردانه لیگیمدن
خاکستر عشقم منه تحقیریله باخما
مین گنج چیخار ظاهره ویرانه لیگیمدن
مجنون کیمی من بارگه عشقی بیه ندیم
گئچدیم بو تمنائیله شاهانه لیگیمدن
مخمور گؤزون فکری ایله باده چوخ ایچدیم
بیر کیمسه ضرر گؤرمه‌دی دیوانه لیگیمدن
هر ماه رخون شمع کیمی عشقینه یاندیم
بیر لحظه خبر توتمادی پروانه لیگیمدن
دیوانه‌ی عشق اولماقا هر کیم هوس ائتسه
اوّلجه گرک درس آلا رندانه لیگیمدن
«واحد» من او خاکم یئنه میخانه ده بیرگون
بیر ذوق یئتر عالمه پیمانه لیگیمدن

«واحد»

نیچون

نـه اوچـون حسـنینه‌ای گـول بـیله مـغرور اولدون؟
بـی وفـالیقدان بـوتون عـالمه مشـهور اولدون
نـیه اوز عـاشیقین بـونجا نـظردن سـالدون؟
کـیم‌لر اورگـتدی سـنی؟ یـادلیا مـجبور اولدون
دوتـدون غـیر الیـن مـنیده اودونـا یـاندیردین
سـنده بـیگانه اولان کسـلرینن اویـنادون
اوزگـه‌لر مـجلسینی گـون تک ایشـیق لانـدیردین
بـیزه تک یـئتیش جک بـئیله سـن مـغرور اولدون
وئـردین اغـیاره نشـان جـمله گـوزه‌لیک له ریـوی
دئگوروم (واحـدی) گـورجک نـیه مسـتور اولدون؟

«واحد»

یار اولاسان

هــر گَـلَن جُــوروا دؤزودوم کـه مـنه یـار اولاسـان
نــه کــه مــندن ال اؤزوب ئــوزگیه دلدار اولاســان
بــید مــجنون ســایاقی اَســمه جــفانین یـئلینه
ســـن گَـــره‌ک عــالم رؤیــاده گـهربار اولاســـان
کـعبهٔ حُسـنیوه قـاب ائـیلدیم اوز قـلبیمی مـن
تـــا طـــواف ائـیلماقا ســن مــنه زوّار اولاســان
گـــؤروسن آخـــتاریرام ســویگولی جــانان ئــوزیمه
ســن گَـره‌ک فـوری قـاچیب داخـل بـازار اولاسـان
مــنی صــنعان ائـلییب سـالما بـیابانه کـی تـا
مــنه تـرسا قـیزی تک ســویگولی دلدار اولاسـان
گـئجه لر آیــه بـاخیب صـبحه کـیمی ناله ده‌یم
بـــلکه اغـیاری آتــوب تکــجه وفــادار اولاســـان
بــوتون اســراریـمی فــاش ائـیله دیـن اغیار بیله
ســن ده مــن تک گـؤروم عـالمده گـرفتار اولاسـان

«حیران»

اُل چکمز آخر شانه زلفوندن

اُله بـیر تـار مـو سـالمیش دل دیـوانـه زولفـوندن
او تـاریلن دیـیر بـیر عـومریدور افسـانه زولفـوندن
دئـدیم قـیلّام سـر زلف کـجون مـژگانیلن شـانه
سوزوم دوز دور ندِیم ال چکمز آخر شانه زولفوندن
خـیال چشـم حـیوانـیلن ظـلماته یـول سـالدیم
بـحمداله و والمـنه یـئتیشدیم جـانه زولفـوندن
دوتـوم دام بـلا دور دام زلفـون دانـه دور خـالون
نه خالیندن گـئچر کـؤنلوم قـوشو جـانانه زولفـوندن
عرقچین نافه مشکـین کـیمی هـر گـونده مـین دفـعه
سالور خرمن به خـرمن مشک‌تـر هـریانه زولفـوندن
سـر زلفـون دوتـان گـوندن منی تکـفیر ائـدر زاهـد
مگـر بـولمزمی مـین کـافر یـتوب ایـمانه زولفـوندن
گوروم‌سونسون‌داغیلسون‌بونلان‌آرتیق‌تاروماراولسون
مـنیم مـعموره عـیشیم اولوب ویـرانـه زولفـوندن

قیامت آشکار اولموش ندندی قبردن دورماز
مگر وئرمز خبر باد سحر صنعانه زولفوندن
اولوبدور حقّدن غافل مگر مشّاطه زولفون
سالوبدور فتنه‌لر چنگیز تک ایرانه زولفوندن
اگر «صرافی» بونلان چوخ پریشان روزگار ائتسن
شکایت ائیلرم شاهنشه ایرانه زولفوندن

«صراف»

خواب خماردن

گُـــل گَـــلدی گَـــلمدی خــبر اول گــلعذاردن
یـــوخ حـــاصلیم بــو فــصلده بــاغ و بــاهاردن
عـــیشیم سـنیله عـیشدی کـونلوم سـنیله شـاد
ســـنسیزنه حـــاصلیم چـــمن و لاله زاردن
یـــارب اولیـــدی مـــن کـــیمی مـــین درده مـــبتلا
بــو دهـــرده جـــدا اِئـیله مـــه یــین یـــاری یـاردن
آخـــر روا دگـــیل اولا گُـــل خـــاریله انـــیس
بـــیگانه‌لر کـــیمی بـــاخا بـــولبول کـــناردن
اغـــیاره شـــرح حـــال قـــیلیب شکـــوه ائـــیله مـــز
یـــوز مـــین جـــفا یـــئته اگـــر یـــاره یـــاردن
پـــیغام یـــاره مـــنتظرم تـــا کـــه جـــان وئـــرم
یـــارب خـــلاص قـــیل مـــنی بـــو انـــتظاردن
مشگـــلدی کـــاغذ ایـــله قـــیلام یـــاره عـــرض حـــال
چـــوخدور شکـــایتیم اونـــا بـــو روزگـــاردن

پامال قیلدی دهر امُیدیم نهالینی
دهقان کسر نهالی اگر دوشسه باردن
مخمور نشئهٔ مئِ غفلت اولان «وفا»
بیدار اولیدی کاش بو خواب خماردن

«وفا»

بی‌وفالردن

دلا منّت چکینجه بو وفاسیز آشنا لردن
یاخینلاش درگه حقه اوزاخلاش بی وفالردن
هر آهو گؤزلونون زنجیر زولفون شک ظن ائتمه
اسیری اولمامیش جهد ائت قوتار جانین خطالردن
ایاق توتدوقجا وار قاچ هر دنی خصلتله یار اولما
صداقت مَرحمت اوما بو مسلک سیز گدالردن
زمانه اولسا رأیینجه سنیله یار اولور عالم
یامان گونده بوتون اوز دونده ریرلّر بینوالردن
خطادیر ایندی هر نااهله دیل ویرمک رفیق اولماق
گدالیق دیر دیانت گؤزله مک هر بی ادالردن
بوتون اوضاع عالم خلق اوچون بیر درس عبرتدیر
گرک دیر امتحان آلماق توکنمز ماجرالردن
اگر جنت اولا عالم صفا و ذوقدن واحد
بیزی طالع آییرماز بیر زمان محنت سرا لردن

«واحد»

زلفه باغلی قوی گئدیم

اولموشام درد و بلا ایچره بوگون دیوانه من
وارمادیم میخانیه سیندیرمادیم پیمانه من
عهدلردن گئچمه‌دیم پیمانه‌لر سیندیرمادیم
لاجرم بی مِهرلر تک اولموشام افسانه من
ترک گلزار ائتمیشم بولبول کیمی من ای رقیب
عاقبت بیر گوشه ایچره گلمیشم افغانه من
عشق رخسارینده بیردم وصل ایله شاد اولمادیم
هر طرف سئر ایله‌دیم دوشدوم عجب هجرانه من
دوش گؤردوم کیم گلیبسن کلبهٔ احزانیمه
اول زمان حزر ایله دیم جان ویرمگیم قربانه من
گورمه‌دیم دشوار دیر بالله سنی بیل ای رقیب
زلفه باغلی قوی گئدیم آخر دوشوم زندانه من
واریوخومدان تک قالان آنجاق منه بیر جان ایدی
«ناتوان» داخی دئدیم صرف ائیله‌دیم مهمانه من

«خورشید ناتوان»

جگریم خون ائتدین

ای فـــراق مــه جــانان جگـــریم خـــون ائـــتدین
چـــهره زردیـــمی خـــوناب ایـــله گـــلگون ائـــتدین
جگـــریم قـــانینی گـــؤز یـــاشینه تـــؤکدون ای دل
واره ـ واره قـــــلزم بـــونو جـــیحون ائـــــتدین
نـــئجه حُـــسنیله سـنی لیـلی یـه نسـبت قـیلّام
بـــیلمه ییب قـــدریمی تـــرک مـــن مـــجنون ائـتدین
ســؤیله دیـن کـیم تـوتارام شـاد کـؤنول لرده مـقام
شاد ایکـن بـو سـوز ایـله کـونلومو مـحزون ائـتدین
عـــهد قـــیلدین کـــی جـــفا کسـمیه سن عـاشق دن
عـــــاشقی وعـــــده احســـــانیله مـــمنون ائـــتدین
جـــرعه جرعه مـی ایچیب زیب جـمال آرتـیردین
ذره ـ ذره گـــــوزومون نـــورینی افـــزون ائـــتدین
ای «فـضولی» آخـیدیب سـیل سر شک آغـلیالی
عشـــق اهـــلینه افـــغان ائـــتمگی قـانون ائـــتدین

«فضولی»

اولماسین

میخانه مجلسینده گره‌ک صحبت اولماسین
بیرکسده صحبت ائیله مه گه جرئت اولماسین
صحبت خلافدیر دئمیرم تَرکین ائیله یین
می‌مجلسینده جهد ائیله یین غیبت اولماسین
سر خوشلوق ائتمه گؤزله مه سن احترامینی
سالما ایاغه باده نی بی حرمت اولماسین
می‌دن مراد و ذوق و صفا آلماق ایسه گر
می‌تک بساطه ذوق یتیر نفرت اولماسین
ایچدیکجه اهل حالی ائدەر هوشیار مئی
پژمرده لنمه قابل اوتور غفلت اولماسین
پیر مغان او شخصه ائدیب باده‌نی حلالی
ذاتینده شبهه یوخ کیم اونون علت اولماسین
سن آدم اول ادبله مئی ایچ اویماجَنّته
کوثر جهنّم سنه قوی قسمت اولماسین

مـــی‌دیر خــلاصه روحــه غــذا بـیرده مــوسیقی
بـــونلاردان ئـــوزگه عـــالی نـعمت اولمـاسین
ظَـنّم خـطا دگـیل کـی دئـسم مـوسیقی کـیمی
صـنعتلر ایـچره ایـنجه گـرک صـنعت اولمـاسین
هــر عـلمه قـیمت اولدی ایگـر منجی عـصریده
بـیر یـئر اولورمـی مـوسیقی‌یه قـیمت اولمـاسین

واحد

ای درده درمان هارداسان

یاندیردی شوقون جانیمی ای درده درمان هارداسان
جانیمدا جان سن سن ولی ایستر سنی جان هاراسان
وصلون شرابیندن منی. سالدون خمارین رنجینه
یاندی حرارتدن ایچیم . ای آب حیوان هارداسان
ای غنچه آغزلی منی، یاندیردی هجرین آتشی
گل ـگل‌که‌سنسیزغنچه‌تک‌اولدی‌ایچیم‌قان هارداسان
مشکین ساچین زنجیرینه ویردی «نسیمی کؤنلومی»
ایندی نه حاجتدور اونا زنجیرو زندان هارداسان

«نسیمی»

دوشموشم تاکی سبب سیز آیری او دلداردن
ایسترم حقدن کی محروم اولمیام دیداردن
مسجد و میخانه دن مقصود موز جانانه دور
واصل اولسان فارغ اول تسبیحله زناردن

«نسیمی»

محرم اسرار اولاسان

گـؤروم عـالمده سنی مـن کـیمی بیمار اولاسان
یـاناسان آتش هـجرانـیله بـیزار اولاسان
مـن اینانمیشدیم ازل گـون ساچین اندیشه سینه
کـونلومی مسکـن ائدیب محرم اسرار اولاسان
گـؤرمه سم بـیرگون اگـر غیبت کبری دییه‌رَم
آغـلیان وقـته سـینیق کـؤنلومه تـیمار اولاسان
قاش گـؤزون تـوک مژه‌ن فتنیه گـر صـف چکـیری
ده بـیلیم قـویمیوم عـالمده غـمه یـار اولاسان
سـینه‌ن[1] آرخـاجدی مـنه کـؤرپه مارالیـن‌دا مـنم
وئـرمه‌رم غـیره کـونول شـاکـی دادار اولاسان
آیـریلیق زهـرینی گـل قـویما داداخ حشـره کـیمی
قـویمارام جسـمده جـان وارمـی گـرفتار اولاسان

زارع (حیران) ۱۳۷۲/۴/۸

وصل و فصل عنوانیندا دئیلیبدی

۱ـ آرخاج ـ محل استراحت گوسفندان در صحرا که در آنجا شیرها را هم می‌دوشند.

خون جگردن اولایدی سیراب

اگــر خــوشدور منه عـطری هـم صـفاسی گـولون
جفاسی چوخدور نه حاصل کی یوخ وفاسی گـولون
جــفای خـاری گـؤروب کـؤچدو بـاغدان بـولبول
گـؤرَن کـیم اولدو بـو گـلشنده آشـناسی گـولون
خـــزانــــه مـیل ائـیله‌دی آلمــادی وفـا نـظره
یتیشدی بولبوله چوخ - چوخ غم و جـفاسی گـولون
تــوکور سـرشک عــوضینده گـؤزوم اوزه آلقــان
اولوبــدو چــونکه کـؤنول زار و مــبتلاسی گـولون
یــازیلسا نـقطه بـه نـقطه دئـیله حـرف بـه حـرف
قــورتارماز حشـره قَـدَر حـالی مـاجراسـی گـولون
عـــذار آلیـــنه بـــاخدیقجا قـــان اولور دیــللر
ایــلاهی حــددن آشـیب مـحنتی بلاسی گـولون
خـــطا یــولونا دوشـوب بـولبوله جــفا قــیلدی
خـطایه سـالدی ئـوزون عـاقبت خـطاسی گـولون

جـــهاندا ذرّه قـَــدَر اولمــاز ای کــونول خــنداان
کــی خــون بـولبول اگـر اولمـاسا غـذاسـی گـولون
تــوتاردی خــون جگــردن اولایــدی گــر سـیراب
گــونش تک هــر طـرفی (نـاتوان) ضـیاسی گـولون

«خورشید خاتون»

نفرین

گـوروم عـالمده گـؤزل مـن کـیمی بـیمار اولاسـان
گـئجه گـوندوز غـمیلن هـمدم و غـمخوار اولاسـان
سـرّیمی فـاش ائـلیین وقـته سنین دیـل دوداغـون
قوروسون بـلکه گـولن وقـته گـؤروم خـوار اولاسـان
زهری دولدوردون ایچم بـیلمدین هـئچ نـاله نـه دی
ئـوره‌گـیم یـاندی گـوروم عشـقده سـربار اولاسـان
ایسـتـه‌دیم بـلبل اولام صـحن گـلستانی گـزه‌م
گزمه میش ووردون اودی یاندی چـمن زار اولاسـان
ترک قیلدیم گـولیمی گـورودوم اودون شـعله سـینی
گوروم هـچ ایگـله مـه مـیش گُـللری بـیزار اولاسـان
سـعی قـیلدیم کـه قـاناد چـالما قـیلان شعله‌لری
سـوندورم سـونمه دی اود هـمدم اول نـار اولاسـان
نـه روا بـیلدین اوچـام گـل قـالا هـمتاسیزاولا؟
دیلین آغـزیندا کـول اولسـون غـمیلن یـار اولاسـان

عشـق سـرگشته سـیم یـوخدی گـناهیم گـوره سـن
غـمیلن هـمدم اولام سـویگومه دلدار اولاسـان؟
الغرض سـیندی گـولون شـاخه‌سی بـلبل ده گـئدیب
خـوشدور عـالمده جـفا ئـیله گـرفتار اولاسـان؟
دگِـوُروم نـیله مـیشم سـاحت گـلشن نـه ائـدیب
بـو سـؤزوم بسـدی کـه هـر لحـظه گـرفتار اولاسـان
چکـدی خـجلت قـلمیم آغـلادی آغـلاتدی مـنی
سیندی «حـیران» ئـوره‌گـی مـحنتیلن یـار اولاسـان

زارع «حیران» ۱۳۷۲/۴/۱ تبریز

شانه سی مندن

سن زلفینی آچ توک اوزونه شانه سی مندن
زنجیری نشان وئر منه دیوانه سی مندن
سن عاشیقی یاندیرماقا من یانماقا مائیل
سن شمعینی گوستر منه پروانه سی مندن
زلفون قـَدری عاشق اولان وار سنه‌ای گل
سن سویله او مجنونلاری افسانه سی مندن
سن مست گوزون فتنه لبین نشهٔ لی باده
ایچدیر منه اول باده نی پیمانه سی مندن
سن نازیله گول کی صدفین قیمتی آرتسین
گوز یاشی کیمی اینجیسی دردانه سی مندن
هر دم گوتور اوزدن گوزه‌لیم افعی‌ی زلفین
چک ظاهره گنجینه نی ویرانه سی مندن
«واحد» می‌ی ترک ائتمک اوچون پیر مغانین
رنجیده اولوب بیر نئچه مستانه سی مندن

«واحد»

میخانه‌لرین

لبـینه بـنزه مـه سـیدی مـی ی مـیخانه لریـن
لاله رنگ اولمـاز ایـدی چـهره سی پـیمانه لریـن
اولمـا سـایدی گـؤزه‌لیم شـمع جـمالین شـوقی
بـیری دوشـمزدی یـاخین آتشـه پـروانـه لریـن
تـوپلا زولفـون کـیمی یـیق دوریـنه عـاشق لریـنی
قـویما قـالسین بـئله اوز بـاشینا دیـوانـه لریـن
سـمت مـیخانیه نـفرتله اوزاخـدان بـاخما
گـل یـاخیندان نـظر ائت زوقـینا مستانه لریـن
عـاشقین دردیـنه بـیر آز یئنه مـی‌دن دیـر عـلاج
یـوخسا کـیم صـبر قـیلار جـورینه بیگانه لریـن
اهـل عشـقین بـو قـدر کـونلونی اینجیتمه زایـدی
روحی اولسـایدی بـو زلف ایـچره گـزن شـانه لریـن
«واحـد» هـچ اولمـاسا درد یـاردیر عـالمده یئنه
بـیزه رحـم ائـیله سـه مـیندن بـیری جـانانه لریـن

«واحد»

صاحب وجدان اولسون

گـرَک عـالمده بشـر صـاحب وجـدان اولسـون
خـلقه شـرّ ائـیلەمه سین قـلبیده ایمان اولسون
آنـــنا خـــلقتدن مســاوی ائـده فـقریله امـیر
مگـر او کسکـه اونـون عـقلده نـقصان اولسـون
وطـنیم، سـؤگیلیم، انسـانه نـه لازم دی حـیات
بـیله بـی کس کـی گـرک خـاکیله یکسـان اولسـون
؟

نئجه اولسون

مـن مـائلم اول يـاره بس ايـندى نئجه اولسون
قـويموش مـنى آواره بس ايـندى نئجه اولسون
بـولبول كـيمى چـوخ ائيله مـه گـل نـامه دئـيرلر
گُل هـمدم اولوب خـاره بس ايـندى نـئجه اولسـون
سـالميش مـنى گـؤزدن گـؤزه‌ليم نـازلى طـبيبيم
يـوخ دردیـمه بـیرچـاره بس ايـندى نـئجه اولسـون
قـوى ائـل مـنه ديـوانـه دئـسين مـن كـى وورولدوم
اول طـرّه ـ طـراره پس ايـندى نـئجه اولسـون
«واحـد» اگـر اوز شـمعينه پـروانـه ديـر عـاشق
مـنده رخ دلداره بس ايـندى نـئجه اولسـون

واحد

دیوانه‌لی گیمدن

زنـــجیره وورولدوم یـــئنه دیـوانـه لی گـیمدن
بـــاغلاندی بـسیزیم مـ کده مسـتانه لی گـیمدن
هـــر چـــند نگـــاریم مـنی بـیگانیه سـاتدی
سـرّین دئـمه دیـم هـئچ کـیمه مـردانه‌لی گیمدن
ایـــللر بـویی سـعی ائـیله دیـم آمـالینه چـاتسین
قـــاچقین دی نـیه بـولبولوم هـمدانـه لی گـیمدن
قـــاب ائـیله دیـم اوز سـینه مـی‌من عکس نگـاره
دیـوانـه کـیمی قـاچدی او فـرزانـه لی گـیمدن
آچـــمیش گُـله لازم دی گـَـرک بـولبوله گـولسون
سـوندورمه یـانان شـمعیوی پـروانـه لی گـیمدن
هـــجرانـی نـه مشگـلدی اگـر آیـریلا یـاریم
لازم دی گـــدا اولمـــاقی شـــاهانه لی گـــیمدن
دیـوانـه دئـمه سـؤیگوله انـصافه یـاخین لاش
وار حـقی گـه زه آیـری بـو بـیگانه لی گـیمدن

ازبسکه قارا بختم و غم خوار زمانه
بیقوش دا رضا وئرمه دی همخانه لی گیمدن
چکدیکجه سنین درد و غمین آغلادی «حیران»
درس آل گؤزه‌لیم نازیله رندانه لی گیمدن

زارع متخلص به حیران ۷۲/۹/۶ تبریز

جوان عمروم هدر اولدی

افسوس کی قوجالدیم جاوان عومروم هدر اولدو
وصلت گئجه سی تابیزه چاتدی سحر اولدو
یالواردوم عزیز دلبریمین وعده‌سین آلدیم
مطرب بیزی آلاتدی نیگاریم پکر اولدو
دولدوردو هوس جامینی مست ائیلدی ساقی
بیر واخت دا اویاندیم که اجل جلوه‌گر اولدو
هر کس کی جوان مردلیق ایله سوردو حیاتین
حؤرمت قازانیب جامعه ده بختور اولدو
دوستلوقدا خیانت ائله‌ین محرم اسرار
چوخ چکمه‌دی بیچاره اوزو خون جگر اولدو
پروانه نی یاندیردی تکبّر اودونا شمع
آیدین سحری گؤرمه‌دی اوندان بتر اولدو
هر ذرّه آچیلسا ایچی بیر دونیادی ای گول
قطره ییغیشیب بیریره بحر خزر اولدو
عرفان و ادب گزمه کونول فلسفه لردن
میدانی دولاندی «وجی» صاحبنظر اولدو

وجی

هجرانه دوندو

غـــمیندن غـــونچه تک دیـــل قـــانه دؤنـــدو
ایشـــیم بـــولبول کـــیمی افـــغانه دؤنـــدو
یـــامان گـــون یـــاخشی دهیـدی وصـل یـاره
وصـــالیم مـــحنتی هـــجرانـــه دؤنـــدو
پـــریشان تـــیره بـــخت آشـــفته حـــالم
گـــونوم اول زولفـــی مـــوشک[1] افشـانه دؤنـــدو
رقـــیبی بـــوالهـــوس مـــقصوده یـــئتدی
دیـــلی ســـیید جـــفادن قـــانه دؤنـــدو

سیّد

---

(۱) موشک : همان مشک است.

ائله‌دیم اولدو

اوز کــــونلومی رســــوای جــهان ائــیله‌دیم اولدو
گـــؤز یـــاشیمی عـــمّانه روان ائــیله‌دیم اولدو
اســــراریـــــمی فــــاش ائیله‌دی اغــیاره رقــیبیم
صـــبریله دوزوب جـوری نــهان ائـیله‌دیم اولدو
هــر یــرده قــدم قــویدوم انــیسیم ده غــم اولدی
تک قـــویمیا غـــم ورد زبـــان ائــیله‌دیم اولدو
آچـــمیش گـــوله لازم دی قـــونا بـــلبل شـیدا
داغ لاله‌ســی تک کــونلومی قــان ائــیله‌دیم اولدو
هــر گــون چــیخارام سیره گؤروم بـلکه ده یـاری
یـــاز فــصلیمی تــبدیل خــزان ائــیله دیــم اولدو
غـــرق اولدی وجـــودیم یـئنه دریـــای مــحنده
افســوس کــه مــجاز عشــقه گمان ائیلدیم اولدو
فــاش اولدی یــئنه عشــقده طــوفان یــارانــیبدی
اونــچون گــوزومون یــاشین عمان ائـیلدیم اولدو

قـویمام کـه وجـودیم یـانا پـروانـه لیـقیمدان

گـــؤز یـــاشیمی رخســـاره روان ائـیلدیم اولدو

هـــر چـــند کـه انســانی یـالان بـی‌ثمر ائـیلر

امّــا نــه ائــدیم هــر نــه چــاخان ائیله‌دیم اولدو

تــقصیریم اگـر اولســادا اولسون نـه دئـمک کـی

آغـــزیمدا یـــئنه حـبس زبـان ائـیله‌دیم اولدو

آزاده اگــــر گــــزماقا وار راغــبون «حــیران»

گـل گـؤر نـئجه صـحرانـی مکـان ائـیلدیم اولدو

زارع (حیران) ۱۳۷۲/۶/۲۰ تبریز

گریزان آشیان اولدو

مــن اول مــرغ ســیه بــختم گــریزان آشــیان اولدو
صــــدای آه و نــــالمدن پـــریشان آســـمان اولدو
شـــراب لعــل گــلگونی دولانــدیر مست مســـتانه
خرابم وئرمه چـوخ بـاده گـؤزوم یـاشی روان اولدو
تحمل وقـتیدیر صـبر ائت نـه‌دن مـیخانه سسـلندی
گورونمور باده جـامیمده عـجب دور و زمـان اولدو
غـلام حـلقه درگـوشم گـونوم آخ وای لان گـئچدی
جــفالر تـوسنین مـین جک حـقارت‌لر نـهان اولدو
می و میخانه‌لر شـاهی گـرکدور تـار و مـار اولسـون
گورونسون مست اولان ساقی‌ندن بی خانمان اولدو؟!
اگر صاف اولمـاسا بـاده مـی‌یین جـامی مکـدّردور
شـــرار آه نـــالم دن ســـینم ده نـــاتوان اولدو
دولانــام بـاشیوا سـاقی اگـر مسـتانه مست اولسـام
ندیر عیبی دولانماقین حـقیرین بـاغری قـان اولدو؟

منی هجران ائدیب خسته سالیبدیر فتنه‌لر جانه
سر زلفون دوتان گوندن رقیبیم کؤنلوقان اولدو
صفای مجلس جانان نشان آدمیّت دیر
نگاه مرغ خوشخوانه بو مجلس آشیان اولدو
خرابات اهلینه جانا خموش اولماق نه آساندیر
که اسراری نهان ائتمک بو دلخونه عیان اولدو
قدم آهسته قوی جانا تراب پاک «حیرانه»
خبر قیل یاره تعجیل ائت بهار عومروم خزان اولدو

زارع (حیران) ۱۳۷۲/۸/۳۰ تبریز

خاله ویریلدیم

مـــن تـــرک شـــراب لب یـــار ائـــیلدیم اولدو
زهـــر غـــم هـــجریله مـــدار ائـــیلدیم اولدو
ای شـــیخ بـــهشتی دئـمه تـرک ائـیلیین اولمـاز
مـــن تـــرک ســـر کـوی نگـار ائـیلدیم اولدو
اوز جـانینی تـرک ائـیلین اولمـاز مـن اوزومـدن
روحـــوم کـــیمی جـانانی کـنار ائـیلدیم اولدو
مـمکن دگـی بـیر مـحنته مـین جـان دوزه امّا
مـــن جـانیمی مـین درده دچـار ائـیلدیم اولدو
دانســـته و فـــهمیده خــط و خـاله ویـریلدیم
اوز اوز گـــونومی تـــیره و تـــار ائـــیلدیم اولدو
هـئچ کـیمسه اوزون خـوار و ذلیـل ایسته مز امّا
مـــن اوز اوزومـــی دهـرده خـوار ائـیلدیم اولدو
عـــرفان نـــظر بـــازی و رنـــدی و ظـــریفی
عـــالمده خـــلاصه نـــه کـه وار ائـیلدیم اولدو
«صـــرافـــه» دئـدیم حکـمتیلن یـوخ وار اولانـماز
گولدی دئـدی بـاخ گـور یـوخی وار ائـیلدیم اولدو

صراف

اشگی خونبار ائلمه

باغبانون منم ای گل غم اغیار ائیله مه
سن منیم منده سنین ئوزگیه اقرار ائیله مه
قوی ووروم شانه صبا یئللری دگمز تلیوه
دگسه ده شانه تک اولماز یئنه اصرار ائیله مه
قویما نامحرم الی زلفلریوه شانه وورا
بو دل غمزه ده‌نی دردیله آزار ائیله مه
آشکار اول بو گلستاندا نهان ائتمه اوزون
بوندان آرتیق گؤزومون اشگینی خونبار ائیله مه
حسن اخلاقی روا قیل چمنین گوللرینه
آتش قهریله گلزاری شرر بار ائیله مه
سویگون هر لحظه فغان ائیله سه قاچدیر دوداقون
بو تبسّمله دانیشدیر داخی بیزار ائیله مه
چشم جادوئیله فتّانه لری سِحر ائلیب
قویما چاره تاپالار فاتح گلزار ائیله مه
لیلی وش ناز ائیله «حیرانه» گوزل کونلونی آل
ممکن اولدوقجا اونا ناز ائیله بیزار ائیله مه

زارع (حیران)

غم یئمه(غم مخور حافظ)

ایتمیش اول یوسف گَلَر ای پیر کنعان غم یئمه
غملرین یوردو اولار بیرگون گولوستان غم یئمه
گر عومور یازی گله بیرده گولوستان سمتینه
باشه گول چترین چکرسن مرغ خوشخوان غم یئمه
گر دولانمیر روزگارین چرخی بش گون کاموه
دائماً بیر جور دولانماز دور دوران غم یئمه
کعبه شوقیله اگر چوللرده سن وورسان قدم
زحمته سالسا اگر خار مغیلان غم یئمه
ناامید اولما یوخوندور سرّ غیبتدن خبر
چوخلو گیزلین سرلر وار پرده داران غم یئمه
گر فنا سیلی قازا وارلیق کوکوم کونلوم سنین
ناخدا چون نوح دورگر اولسا طوفان غم یئمه
حافظا خلوت گئجه فقرین قرانلیق گوشه سی
تا دعا وردین ایشیندیر درس قرآن غم یئمه

شیوا

جگرخوار سنه

غـــمدن ئــولدوم دئـــمه‌دیم حـــال دل زار ســـنه
ای گـــل تـــازه روا گـــور مـــه دیـــم آزار ســـنه
ایـچ مـی نـاب کـی بـاغرین دان ائـدر جمله کـباب
آتش عشـــقیله عشـــاق جگـــر خـــوار ســـنه
مـــی گـــلگون دا دئـــیل نـــرگس مســـتین عکســـی
قـــدح اولمـــوش گـــوز آچـــیب عـاشق دیـدار سـنه
عـــارضین گـَـل گـَـل ائـدیب دیـرمی گـلگون تـابی
دهٔ کـــه بـــیر گـُـلدن آچـــیلمیش نـــئچه گـلزار سـنه
بـــاغه ســیر ائت بـولب لعـل ایـله کـیم غـنچه و گـل
گـــوستره خـــون دل و دیـــده خـــونبار ســـنه
تـــــا گـــرفتارینم آزاد اولا بـــیلمم غـــمدن
هـــیچ کـــیم اولمـــاسین ای شـــوخ گـــرفتار ســـنه
لعـــل نـــابین هـــوه‌سی بـــاغریمی قـــان ائـیلدی کـن
آه کـــیم قـــانلی بـــاشیم قـیلمادی اظـــهار ســـنه
ای «فـــضولی» فـــلکین واردی ســـنین‌له نـــظری
کـــیم غـــم و مـــحنتینی وئـــردی نـــه کـــیم وار ســـنه

فضولی

بهار ایله

گتور ساقی می گلگون بو بزمی بیر بهار ائیله
او جام لعل فامیله بو خامی بیر خمار ائیله
ارم باغین تماشا ائیلدیم دیر مغان ایچره
او دار العیشی سن یارب همیشه لاله‌زار ائیله
وَرَع وقتی دگیل زاهد بو تسبیحی قوی الدن بیر
گتور سجاده‌نی وئر می فروشه بیر قرار ائیله
لب میگون ساقی ساغر ایله حلقه رندان
بو جمعین ایچره یارب سن منی بیر میگسار ائیله
غرور روزه خشک ائتیمش سنی زاهد نه غافلسن
بو تزویر و ریادن گئچ خدادن بیرجه عار ائیله
بحمدالله گوزون وار کور دگیلسن جنَّت ایسترسن
قدم قوی بیر خراباته سحردن بیر نهار ائیله
نباتی عاشقم من رندی بزمینده کی حاله
بلی، باللّه بو قومون ایتلرینه جان نثار ائیله

نباتی

مهپاره بئله

گئچدی مین نازیله اول دلبر مهپاره بئله
بیرده دونسه ووراجاق سینه مه مین یاره بئله
اینجیم عاشق لره جوور ائیله‌سه بیگانه یانار
او گولون بولبوله نازی بئله دیر خاره بئله
سویگوم آرتیراوزی گویچک‌لری گوردوکجه گؤزوم
هله پروانه اوزون وور مامیش اودلاره بئله
هر کیمه سویله‌دیم عشقین ده اسیر اولماقیمی
دئدی کیم سالدی بو دردە سنی بیچاره بئله؟
گوزومون یاشینی کوییندە گؤره نلر دئدیلر
سویگولوم تک نه گل اولماز نه ده فوّاره بئله
(واحد) هر کیمسه ده کی عشق محبت یوخدور
آلمارام من اونی بیر درهم و دیناره بئله

واحد

زلفده کی شانه‌لره

مـــرد اوغــول ســاتما أوزون دهــرده بــيگانه لره
عـــاقل انســـانه يــاراشــماز گــوله ديــوانــه لره
چيخسان آحاديله سئر ائتمه‌گه بـاغ ايـچره گـلی
قـــويما خـــندان اولا نـــامرد اوزی مســـتانه لره
شـمعه بـاخديقجا سـوروش حكـمت مـجهولی ازل
نــه كــی دمســاز اولاســان گـولمه گـه پـروانـه لره
دوشــن عشـــق آتشـينه درک ائـيله‌مز يـانماقينی
يـــانسادا عــيب ائــيله مــز مسـلک جـانانه لره
قـــويما اغـــيارين اليـــن زلف پـــريشانه دگـــه
غـــمزه ويـــن تـيرينی وور زلف ده كـــی شــانه‌له‌ره
گوروسن خوش گونوموز يوخدو دوداق لارداكؤسوب
گـــؤزده حســـرتله بـاخيرالده‌كـی پـيمانه له ره
مـــردی نـــامرده ســـاتير گـــردش دورانـــه بـــاخين
آيـــريليق مُـــهری وور ولدو يـــئنه مـيخانه لره

چـــمرانـیب غــارت الی صــحن گــلستانی پـُوزا
بــــلبل حســــرت قـــالا آوازیــــله گــــلخانه لره
آغـلا«حـیرانیم» اگـر جسـمده جـان آغـلا مـاییب
فـــتح عـــیش اثــیله قـوشول عـالم دیـوانـه لره

زارع «حیران» ۷۲/۱۰/۲ تبریز

گزمه بیله دیوانه

دوشــــه بــیرده نــظریم مــهر رخ جــانانه
کــافرم مــیل ائــیله‌سم ســرو گــل ریــحانه
بونه سوز دور که منیم عشقیمی ترک ائیله میسن
اله اله ســوزه بــاخ ســیر ائیله بــیر بــهتانه
تــوبه قــیل تاریه باخ بیرده چوورمه بو سوزی
بــاخما دشــمن ســوزینه لعــن ایــله بــیر شیطانه
هــانی زاهــد کــه گــه‌له بــیر گوره تــرسا قــیزینی
اوزونــی ضــبط ائــلییه طــعنه وورا صــنعانه
ایســته‌رم اطــلس و دیــبا گــییه ســن قــامتیوه
مست طــاووس کــیمی چــتر اوره‌ســن هــریانه
نــظرینده دوزه‌له صــف چکــه خــدّام و کــنیز
سن اوزون تــخته چیخوب اگــله شه سن خاقانه
یــازیقیم گــلدی (نــباتی) ســنه یــاندی ئــوره‌گیم
حــیف ســن چــوخدو داخــی گــزمه بــیله دیــوانه

نباتی

کاشانه دن ـ کاشانه یه

سوگیلیم عکسین دوشوب پیمانه دن پیمانیه
آرتیریبدی ذوقومو میخانه دن میخانیه
لیلی نین دیوانه سی مجنون اولوبدور من سنین
فرق قویا عاقل گرک دیوانه دن دیوانیه
شمع ایله پروانه یاندی من جمال یار ایله
بیر تفاوت قویمالی پروانه دن پروانیه
سویله نیر دیللرده چوخ عاشقلرین افسانه سی
دوشمه میش‌لر من کیمی افسانه دن افسانیه
یوسفی گوسترمک ایستردی زلیخا عالمه
چوخ گوزللر توپلادی کاشانه دن کاشانیه
کعبه دن بتخانه نی هرگز آییرماز حق پرست
عشق دیر یول گؤسته رن جانانه دن جانانیه
تاپمادی «واحد» هله هئچ کس بو خطّین صاحبین
قالدی بو دنیا ائوی دیوانه دن دیوانیه

واحد

اشاره منه

مـــن عـــارفم گـــؤزەلیم ائـــتمه گـــەل اشـــاره مـــنه
اورکـــــده هـــر نـــه ســـؤزون وار دء آشکـــاره مـــنه
اوزونـــده خـــالینی گـــؤردوکجه شـــاد اولور کـــونلوم
نـــــه آی وئـــرر بـــو صـــفاتی نـــه ده ســـتاره مـــنه
کـــتاب عشـــقینی بـــیر بـــیر ورەقـله دیـم بـاخدیم
وصـــاله یـــئتمگه خـــوش گـــلدی اســـتخاره مـــنه
گـوزەل کـه عـاشیقین اینجیتمەدی بـوراخ گـئتسین
سـئوینتیم ائـتسه جـفا سـئوگیلیم دوبـاره مـنه
دئـدیم طـبیبه مـنی قـویما یـخدی نشـئه یئنه
لب نگـــاریمی یـــازدی بـــیرینجی چـاره مـنه
شرابی وقف ائـده رەم (واحـد) اؤز ثـوابـیم ایـچون
شـــراب خـــانەلەری وئـــرمسه لر اجـاره مـنه

واحد

دوشسون محبته

هـــر کـــیم مـــحبت اهـــلینی ســالمیش اذیّــته
یــوخ أورگــه قــارقیشیم اونــا دوشســون مــحّبته
مــندن نــه بــیر کــناره قــاچیر نــه یــاخین گــه‌لیر
کــیم اورگــه دیب بــو غــمزه و نــازی او آفــته؟
آنــد ایــچدیم آغــلادیم دئــدیم ای گــول اسیرینم
نــه آنــدیما ایــناندی نــه گــه‌لدی سرؤته
عــاشق گــره کــدی ایســته دیگــی یــاره یــالوارا
جــانانی ســالسادا اونــو یــوزلرجــه ذلّــة
یــاریملا خــوش گــئچیبدی حــیاتیم بــو عــهده‌یم
تــاریمدا راضــی دگــیل گــؤزه‌لیم بــئله نیّته
مــجنون وفــاسیز اولدو قــونو گــؤردی لیــلی نین
تــرک ائــتدی اوز دیــارینی اوز تــوتدو غــربته
ســاغلیقدا چــوخ دئــدیم سنه اینجیتمه (واحــدی)
بــیچاره حســرتینله ســنین گــئتدی رحــمة

واحد

ملت ایچینده

مینلرجه گوزه‌ل اولسادا هر ملت ایچینده
اولماز سنه بنزر گوزه‌لیم خلقت ایچینده

هجرینده نه‌لر چکدیگیمی وصلینه یئتسم
بیر بیر سنه عرض ائلییه‌رم صحبت ایچینده

اول زولف پریشانه او گوندن کی اسیرم
مجنون دئیلیر آدیمه جمعیت ایچینده

کویوندا صفا چکمه‌گه یول وئرمه رقیبه
یوخدور یئری خائن آدامین جنت ایچینده

بیگانه سوزون آچمامنه غصّه دن اوللم
بیماره ایچیرمه زهری شربت ایچینده

مین جاذبه واردیر گوزه‌لیم مست گوزونده
انسان سنه باخدیقجا قالیر حیرت ایچینده

(واحد) منی هر دم کی گؤروب دیندیرر اول گول
کؤنلوم آچیلیر روحوم اوچور لذت ایچینده

واحد

عشقینه

ای کـونول بـیر نـامه یـاز بـیر گـلعذاریـن عشـقینه
جان ائویندن سیره‌چیخ بیر خوش گذاریـن عشـقینه
هـانسی رسّـامه الیـله جـانلانیر دونـیا ائـوی؟
هر چمن مـین غـنچه آچـمیش نـو بـهارین عشـقینه
گـُل گـُل ای سـودالی بـلبل گـل گـزه‌ک گـلشنلری
سـن گـُلین عشـقیله دیـللن . مـنده یـارین عشـقینه
گؤن گئچیر دوران گئچیر اوز حکمینی وئرمیش زمان
نـی تـوتولسون بـاده گـلسین روزگـارین عشـقینه
انسـان اوغـلو جـان وئـرر پـروانـه تک آتش‌له ره
دوز سـوزون دوز ایـلغارین دوز اعـتبارین عشـقینه
«وورغونون» ئوز عـالمی ئـوز قـلبی ئـوز الهـامی وار
مـهر الفـتدن یـارانـمیش بـیر دیـارین عشـقینه

«صمد وورغون»

میخانه‌لر ایچره

هر کیم منه طعن ائیله سه میخانه‌لر ایچره
قان اولسون اونون باده‌سی پیمانه‌لر ایچره
اوز خلقینه هر کیم مئی ایچیب وئرسه اذّیت
اولسون یئری بایقوش کیمی ویرانه‌لر ایچره
ممکن سه فساد اهلی ایله هم قدح اولما
نقصان یئتیرر شأنیوه بیگانه‌لر ایچره
جهد ائیله او کس‌لرله چالیش باده نی قالدیر
انسان کیمی ذوق آرتیرا مستانه لر ایچره
پروانه اگر شمعه یانیر آتش عشقه
من ده یانیرام هر گئجه پروانه لر ایچره
بیر زولف سیه دلبره چوخدان‌دی اسیرم
مشهورم او گوندن بری دیوانه‌لر ایچره
«واحد» بیله جک قدرینی صراف اگر اولسا
ساخلا بو گوزه‌ل شعرینی دردانه‌لر ایچره

واحد

تماشا قیل بو گلزاره

بـهار اولدی گـل ای دلبـر تـماشا قـیل بـو گـلزاره
بـــراخـــدی غـــنچه‌لر پـرده بشـارت بـلبل زاره
شــقایق پـرده دن چـیخدی بـویاندی بـاغله بسـتان
ایـرشدی گــلشن حسـنون بـویاندی رنگ ازهـاره
مــنه منع ایتمه‌ای زاهـد چـؤنمه ذکـره‌ای صـوفی
کـی سـن مـغرورسن ذکـره مـنم مشـتاق دیـداره
عبیر و مشک و عـنبر تک ریـاحین دن چـمن اولدی
ســحرده طـعن ائـدر سـاچین نسیم مشک تـاتاره
کی چیخدی غُنچه دن سونبول گریبان چاک ائده رسن تک
دلیندی غـصه دن بـاغریم سـن ائـتمه اورگـیم یـاره
چـمنلر مـختلف اولدی هـزار الوان چـیچک لردن
آچــیلدی لاله نســرین شکــوفه گـلدی اشــجاره
یخیلدی جانینه جانی دمـی عـیسی (نسـیمی) نـین
وصــال دردیــنه درمــان ایــرشدی جــان بـیماره

نسیمی

بو گئجه

یـئنه مـیخانیه دوشـموشدو گـذاریـم بـو گـئجه
کـیمسیه چـاتمادی هـئچ نـاله و زاریـم بـو گـئجه
بلکه یاتمیشدی هامی می سـاتان اصـلا" یـوخودی
یاکه من هئچ نـه ایـدیم تـوتمادی کـاریم بـو گـئجه
گئجه یاریدان ئوتوب بـلکه بـیر آز گـچمیش ایـدی
بـیر حـریف گـوردی یـانیر اودلارا واریـم بـو گـئجه
دئـدیم آچ قـاپینی بـیهوده دانـیشما دئـدی گـئت
بـوزمان مـحکم اولار بـیل کـی حـصاریم بـو گـئجه
بـورا مسـجد دگـیل هـر لحـظه آچـیلسین قـاپیسی
گـئج گـلیب تـز دئـمه وار بـوردا قـراریـم بـو گـئجه
بـورا مست ائـولریدی بـوردا هـامی مست دوشـوب
وار شـیرین نـغمه شـراب، شـمع نگـاریم بـو گـئجه
ایسـته سـن سـنده مـصاحب اولاسـان اونـلارا
هـامی نـین تـوپراقـی اول ای دل زاریـم بـو گـئجه
خـدمت ائت دوغـرو ایـازانـه نـظامی دیـیه سـن
مـحمودون مـجلسینه دوشـدی گـذاریـم بـو گـئجه

نظامی

مستانه‌لر گولسون منه

آخـر آغـلاتدین مـنی بـیگانه‌لر گـولسون مـنه
شـمع تک یـاخدین مـنی پـروانـه‌لر گـولسون مـنه
مــنده یــالوارّام گــؤزون یـادیله پـیر مـیکه ده
ائـیله مست ائـتسین مـنی مستانه‌لر گـولسون مـنه
پــرتو خـورشید روئـین جـام مـی ایـچره گـؤروب
آغــلارام قــوی دوریـده پـیمانه‌لر گــولسون مـنه
قورخـورام سَـر دهـانین مـی ایـچیب فـاش ائـیله‌یم
مست اولام کـیم عـارف مـیخانه‌لر گـولسون مـنه
بــاغلا اول زنــجیر زولفـونله مــن ســرگشته نــی
قـویما کـیم صـحرانشین دیـوانـه‌لر گـولسون مـنه
لیـلی وش زولفـونله‌ن آیـری ایسـته‌رم مـجنون اولام
قوی ائشـیتسین بـو سوزی فـرزانـه‌لر گـولسون مـنه
ییخا بیلمزدی فـلک اولسـایدی یـیخدی هـجر یـار
(واحــدم) قــوی ســاکـن ویـرانـه‌لر گـولسون مـنه

واحد

شانه دگنده

اولور شکــفته کــونول زولف یــاره شــانه دگــنده
نئجه کـی او وچـی اولور شـاد اوخـی نشـانه دگـنده
فرحله نیر اوره‌گیم هـر زمـان کـی اول قـاشی یـارین
خـدنگ غــمزه ســی بـو چشـم خـونفشانه دگـنده
زمــانه اهــلی اولور جــمع خــالنین نــظاره ســینه
بــاهار زمــانی چــیخار سـئره دانــه دگــنده
ســتاره‌لر یــانار اول مــاهه ذرّه‌جــه اثــر ائــتمه‌ز
هــاچانکی آهــیم اودی طــاق آســمانه دگــنده
گــه‌له‌نده گــردشه الدن آلیــر عــنان طــاقتیمی
او شــهسواریــن الی هــر زمــان عــنانه دگــنده
دوباره جـان وئـریر انسـانه(واحـد) اول پـری گـویا
بـیر ئـوزگه نشئه سـی وار تـیر نـازی جـانه دگـنده

«واحد»

شانه‌لر

او قـــارا زولف کـی هــر دم دولاشـیر شــانه لره
گـــؤستریر عشـــق کــــمندین دل دیـــوانــه‌لره
مــهر رخســـارینی مــندن کسـوب اول مـاه تـمام
دوشـــدی فــرصت یـئنه بـوندان بـئله بیگانه لره
یوخسا ای گـول بـو قـدر بـاده نـاب ایـچمه زیـدیم
شـوق لعـلین مـنی جـذب ائیله دی مـیخانه لره
قـانا دونســون گـوروم اول بـاده گـولگون سنسیز
بـیرده گـر رغـبت ائـدیم سـاغر و پـیمانه لره
حســرت چشـم خـومارین لب لعـلین هـوه‌سی
گـــوسته ریـر گـوشه مـیخانه نـی مسـتانه لره
شــوق رخســارین ایـله اودلارا یـانمیش کـونلوم
اویـــره دیب شـــمعده یـانماقلیغی پـروانــه لره
جـورین آز ائت مـنه قـورخـوم بـودو بیرآه چکـیم
بـیر یـانار اود دوشــه بـاشدان بـاشا کـاشانه لره
(واحـــدم) شـــاعر آزاده پـــرستم نــــه غــمیم
قـــیلما سـام رغـبت اگـر مسـجده بـتخانه لره

واحد

بلبل شیدایه گؤره

قاچدی صحرالره مجنون دئمه لیلایه گوره
عشقه دوشموش اودا بیر باشقا معمّایه گوره
هره بیر دردیله آلوده دیر ائیلر ناله
من سنین حسنینه بلبل گل رعنایه گوره
بو تمنا ایدیم وصلینه‌ای گل یئتیشم
سیندی مندن اوره گین تزبو تمنایه گوره
یوسفین عشقی زلیخانی شرفدن سالدی
اودا زندانه دچار اولدی زلیخا یه گوره
باشقا مه پاره‌لر عشقونده گوزیمدن دوشدی
قطره گوزدن دوشر البته کی دریایه گوره
گُل ایچون بلبل شیدا گئچیر اوز جانیندان
گُل نه یئندن گئچه جک بلبل شیدایه گوره
عمریمیز ایندی کی «واحد» بیله سرعتله گئچیر
ممکن اولدوقجا بوگون گور ایشی فردایه گوره

واحد

مجلس‌لر ایچره

ئوزون عشق آتشینه وورماغا دلشاد پروانه
بلی بیر دفعه یانماقدان اولور آزاد پروانه
گؤرور مجلس‌لر ایچره شمعی هر شب یار اغیاره
اونونچون یاناغین طرحین قیلیر بنیاد پروانه
سنه‌ای شمع تهمت‌لر قالیر معشوقه‌لر ایچره
اگرچه خرمن عمرون قیلیر بر باد پروانه
دئمه معشوقه بی پروادیر شمعه کیم ملامتدور
وئریب جان صبحه تک اولدو وفادان شاد پروانه
بیلیب شمعین وفاسین جسم و جانین آتشه یاندی
غم هجرون دم وصلینده ائتدی شاد پروانه
جفای هجردن جانه یئتیب شوق وصالیله
یانیب شمعین ادونا ائتمدی فریاد پروانه
یانار چون ناتوان خسته مدام اول آتش غمدن
صبور اول ائیله عادت شیوه استاد پروانه

«خورشید ناتوان»

سنه نه

زاهــدا مــن چکـیرم بـار مـلامت سـنه نـه؟
کـؤنلوم ایسـتیر ائـلییم سـاقیا مـنّت سـنه نـه؟
سـن اگـر صـاحب اعـجاز و کـرم سن منه نـه
مـن گـنهکارم اگــر طـالب ذلّت سـنه نـه؟
مـنه نــه مـعبد و مـحرابـدا گـئچیر اوقـاتین
قـیلمیشام مـیخانا کـنجیندا سکـونت سـنه نـه؟
آغـزینی بـاغلا یـئمه ایـچمه او روج دوت منه نـه
مـن اگـر اولمـامیشام اهـل قـناعت سـنه نـه؟
گئجه گـوندوز بـاشینی تـاپدا یـئره هـی دور اؤتـور
دگـیلم اهــل تــظاهرلی عـبادت سـنه نـه؟
سن هـر ایـل مکّـه یـه گت یـوز دفـعه احـرام بـاغلا
افـتخاریمدی مـنیم خـلقیمه خـدمت سـنه نـه؟
مین کلک دیـر آچـاسان بـلکه بـهشتین قـاپی سـین
سـن اولان یـئرده یـاپیشماز منه جـنت سـنه نـه؟

آلتـی دانک بـاغ جـنان حـوری قـیلمان داسـنین
راضـیم هـر نـه یـازیب آنـنیما قسمت سـنه نـه؟
سن گئت اؤز فکـرینه قـال مـنده بـیلیم اوز عـملیم
داور آللّـــه دیـــر اگــر روز قـیامت سـنه نـه؟
زنـدیقیم بـاده پـرستم یـارادان یـاخشی بـیلیر
آخـر ای ظاهری خـوش بـاطنی ظـلمت سـنه نـه؟
«وجـی» نـی قـویسالا گـرقبرینه، سن اونـدا دانـیش
مـن اگـر طـالب کـفرم یـا دیـانت سـنه نـه؟

«وجی»

احسان یار ائتمز منه

غـــم دیـــارینده اجـــل پـــیکی گـــذار ائـــتمز مـــنه
یـــوخ ســـانیر واریـــم مگـــر کـیم اعـتبار ائـتمز مـنه
یـــار جـــور ایـــتمز مـــنه اغـــیار تـعلیم ائـــتمه دن
بـــالله اغـــیار ایـــلیین احســـانی یـــار ائـــتمز مـــنه
داغـــیدیر هـــر لحـــظه بـرگ عـیشیمی آهـیم یـئلی
هـــانسی نـــاحق ظـــلم درکـــیم روزگـــار ائـتمز مـنه
عشـــق دردیـــله خـوشام تـرک نـصیحت قـیل رفـیق
مـــنکه تـــریاکـــی مـــزاجـــم زهـــر کـــار ائـتمز مـنه
چـــرخـــدن آشـــیرمادان یـــادین آه آتشـــین
قـــدر ائـــدیب گـــردون شـــرردن زر نـثار ائـتمز مـنه
نـــقد جـــان تـاراج غـم دن سـاخلاماق دشـواردیـر
عشـــق تـــا ســـنگ مـــلامت دن حـصار ائـتمز مـنه
یـــاد لعـــلین له «فـــضولی» گـــوزله یـــیب راه عـــدم
واردی بـــیر تـــدبیری امّـــا آشکـــار ائـــتمز مـــنه

«فضولی»

یانان پروانه می

سن ازل گوندن خراب ائتدون منیم کاشانه می
مغتنم بیلدون داغیتدون بودل ویرانه می
قویمادون آهیمله یانسین بو کونول پروانه سین
ترک قیل ظالم داخی یاندیرما ویران لانه می
هر گلی گلشنده من چشم تریله بسلدیم
من کنار اولجاق داغیتدون لاجرم گلخانه می
من ملاحت ملکنون سلطانیم گل سیر ایده ک
بلکه تقلید ایلیه ک شمعه یانان پروانه می
بی خبرلر بیلمز هیچ مشاطه‌نین اندیشه سین
سالمیشام مجنون کیمی دنیایه من افسانه می
چکسه‌لر زنجیریلن داره تمنا ائتمرم
رازعشقی ساخلارام غرق ائسته ده دریا منی
نی کیمی جسمیم سیزیلدار تیر آهیم داش دلر
منده مجنوندان فزون اولمام اوتا ندیر ما منی

اشکـــیم آخـــدیقجا رقـــیبیم سـیر ائـدر گـلزاریـمی
فـــخر ائـــدر اهـــل نـــظر طـعن ائـیله‌مز بـیجا مـنی
التـــــماس ائـــیله صـــبایه گـــورسه‌گـــر جـــانانیمی
سویله سین «حیران» اولوب یاندیرماسین کاشانه می

زارع (حیران)

رفاقت درسینی

اودلانـان پـروانـه دن او یـرن صـداقت درسینی
اسـتقامت درسـینی عشـق و مـحبت درسـینی
آغـریسا هـر عـضو، گـوزلر آغـلایار احـوالینا
مـهربان گـؤزلردن اویـرندیم رفـاقت درسـینی
یـالواریـردی شـمع، ای پـروانـه مـندن ال گـؤتور
آمـما پـروانـه قـوتارمیشدی شـجاعت درسـینی
مکـتب و مـیخانه‌دن عـرفان و ایـمان ایـستریق
ای مـدرس بـاشلاما تـفسیر و حکـمت درسـینی
عـقل و اسـتدلال چـرخین سنیدیریب ایـمانیمیز
پـیریمیز اویـرتدی عشّـاقه شـهامت درسـینی
حـرمت ایـستیرسَن اگـر اوّل قـدم قـوی مـیدانـا
تـا کـه سـندن او یـره‌نه هـمسایه حـؤرمت درسـینی
عرق و غیرت بـاشقا مـطلب دیـر جـهالت آیـریدیر
یـازما غـیرت دفـترینده بـیر بـریّت درسـینی
فـرقی وار آزاده درویشـی گـدالاردان «وجـی»
تـرسه دوشسـه طـالعین آختار قـناعت درسـینی

وجی

لیلا دلیسی

اولدو کسؤنلوم یئنه بیر زلف چلیپا دلیسی
دوشدو زنجیره نه خوش بیرده بو سودا دلیسی
عور و عریان باش آچیق اوز چووروب صحرایه
قویدو مجنونی یاری، یولدا بو صحرا دلیسی
عاشق سوخته دور بلبل شیدا که دگیل
که اولوبدور دییه‌سن بیرگل حمرا دلیسی
چوخلاری مست قیلیب ساقی میخانه عشق
گورمه دی کیمسه منیم تک بیله رسوا دلیسی
دئمه فرهادیله مجنونی دلی دور منه باخ
بیری شیرین دلیسی دیر بیری لیلا دلیسی
گور ایاقیندا سحر وقتی یخیلمیشدیم مست
بیری سَسْلندی کی ای نو گل رعنا دلیسی
بیر آییل گورکه نباتی نئجه اوراد ائیلر
نه یاتیبسان بیله‌ای بیر گوزو شهلا دلیسی

نباتی

مَفلوک

باخدیقجا گؤزوم باغریمی قان ائیله دی گئتدی
گؤز یاشیمی رخساره روان ائیله دی گئتدی
ایللر بویی من ناله جانسوزینه دؤزدوم
بیرسوز دئمه میش قاشی کمان ائیله دی گئتدی
یاندیرماق ایچون قلبیمی اغیاره قونوشدی
آخرده منی دل نگران ائیله دی گئتدی
داغلاردا حمیل آهویا بنزردی یئریشده
سینم قفسین درده مکان ائیله دی گئتدی
بیر لحظه دانیشمازدی باخیشدان سوز آلاردی
خوش گؤنله‌ریمی فصل خزان ائیله دی گئتدی
آرام اولا بیلمم نه قه در جسمده جان وار
اسراریمی اغیاره عیان ائیله دی گئتدی
مین درده دچار ائیله‌دی حیرانی قوجاتدی
ظالیم منی مفلوک زمان ائیله دی گئتدی

زارع «حیران»

میسّر سوسنی

مــــهربانین بـــاغ عشـــقی ای مــعطر ســوسنی
قـویما اوزسـون گـیز لیجه هـر بـولبول ددخـوسنی
مــن ســنین بـی رحــم دل صـیادوم گـل قـوینوما
گــل اوپـوم گــل اوخشـاییم ای نـازنین آهـوسنی
ســیزلایام آخــرده مــن بــیلمز امّــا مــن نــچون
هــر ســیخان آغــوشینه گـه او سـنی گـه بـو سـنی
چـــرخ دورانـــیم مـــعلّا التـــفاتیندان بــودور
جام عومرون گورمه دیم هئچ بیر زمان من بـو سـنی
عشــق صــحراسـیندا سـرگردان گـزه‌ن بـیر تشـنه‌ام
سـؤگولوم بـیلسم نـولوب شـهره دولانـان بـو سـنی
(مشـــفق) اقـلیم سـؤدادن زیـانین یـوخ فـقط
تــیر مــژگانیله یــیخدی بــیر کــمان ابـرو ســنی

مشفق

صد پاره منی

قویموسان حسنینه حسرت ای اوز و قاره منی
ائتمیبسن عشقین اوجاندان نئجه آواره منی
وورموسان بیر ایله اوخ قلبیمه‌ای شوخ منیم
یوخ گمانیم ساغالام اولدورو بو یاره منی
تکجه بیر جانه عزیزیم کی جفادیر بو بلا
بیلمیرم هئچ بو گونه سالدی او مه پاره منی
گولونی بولبوله بیلدیر چمنی باغ ایچره
چک مه ییب عشق اودونی اول شب یلدایه منی
بسدی چکدین بو قدر هجریمی ای قاشی کمان
طعنهٔ دشمن ائدیب آخری صد پاره سنی
بی سوادین جانینی آلماقابیر قصدیم وار
او مسنم بیرده پری چک گوزه‌لیم داره منی

بلبلر کیمی

چوخ دولاندیم کی گوروم اول چشم جادولار کیمی
گورمه‌دیم سیر ائیله‌دیم دنیانی هندولار کیمی
بخت ناسازیم منی تا ائتدی کوییندن جدا
داد و فریاد ائیلرم چوللرده بولبوللر کیمی
گنج مخفی اولدوقون تا بیلمیشم زولفونده‌دیر
اولموشام ویرانه‌لر سلطانی بایقولار[1] کیمی
سنسیز ای مه طلعت شکّر لب حوری لقا
تلخ اولوب آب نبات آغزوندا آغولار کیمی
محنت هجرونده عومروم باشه گلدی ای صنم
حیف کیم قول سالمادیم بوینووا گیسولار کیمی
تا مگر وئرسون (نباتی) بوی زلفوندن خبر
هر طرف جولان ائدر صحراده آهولار کیمی

نباتی

۱ـ بایقو: بیقوش ـ جُغد

ایسته میر منی

بیلمم نه ائتمیشم یئنه یار ایسته میر منی
اویموش رقیبه نازلی نگار ایسته میر منی
یاندیردی داغی حسرتیله خسته کونلمو
بیلدی رقیب او لاله عذار ایسته میر منی
اوز یاریم ایسته سین تکی بیگانه سئومه سین
گول ایسته سین جهنّمه خار ایسته میر منی
بیلمم نه سرّدیر او قارا گوزلو دلبریم
هر دم اولا ندا مست و خمار ایسته میر منی
اغیاره ناز ائدیر منی دیندیرمه ییر اوگول
گویا خزان یئتیشدی بهار ایسته میر منی
(واحد) اگر چه وار بیزده ناز ائدن گوزل
من سؤدیگیم او چشم خمار ایسته میر منی

واحد

یار هانی

آچ گـــؤزل مـــعرفتین دفـــترینی یـار هــانی؟
ایکـــی دیـــده‌م کـیمی عــالمده وفــادا هــانی؟
مـــردلر مــردلیقی نــامرده ســاتیب داد آی امــان
قـــره قـــوشلار دوتـــورو کـــهلیگی دادار هــانی؟
فـــره‌لر داش دؤشـــینه قــاچدیلار پــنهان اولالار
حـــرم آهـــولرینه داشـــدا پـــرستار هــانی؟
بوتون عالم قونوشوب جـنگ و جـدل عـرصه سینه
شـمع و پـروانــه نــولوب گــلشن و گـلزار هــانی؟
فــخریدیر گــر یــارادام عشــقده طــوفان اودونــو
مــنده مــنصور اولام اهــدافــیمه غــمخوار هــانی
یازما «حیران» سوزووی سـاخلا گـیلان قـبریده یـاز
قـــلبیدن شــعله‌له نـیر اود ســنه تـیمار هــانی؟

زارع (حیران)

ئوره‌گیم

ئوره‌گیم قانه دونوب باده و پیمانه کیمی
پوزولوبدور جگریم خانه دیوانه کیمی
یا دوتون بنده وورون یا کەدا زندانه سالون
باغلیون قولّاریمی خانه ده دیوانه کیمی
منی زنجیره سالیب خانه‌ده دیوانه کیمی
اذن ویر بیر دولانیم باشیوا پروانه کیمی
بیر اطاق خلوت اولایدی سنیله بیر منچون
شاهیلن صحبت ائدردیک تا که او باشدانه کیمی

؟

فاش ائیلیم اسرایمی

دادگـاهه عشـقه یـول تـاپدیم گـؤرەم دلداریـمی
آخــرین دیــدارده فــاش ائـیلییم اسـرایـمی
یـوخدو مـمکن حـاکـمه پـرونده بـاغلانجاق گـرک
سـالماقا تأخـیره حکـمی، بـاشیلیام اصـرایـمی
مکــتب عشــاقیده درس مــحبت آلمــاقی
یـاده دوشـدوکجه . مشـوش ائـیلدی افکـاریمی
فــارغ اولجــاق حکـمت مـجهولهٔ داداریـدن
پـوزودو ویـران ائـیلەدی بـیلمم نـیبه پـرگاریمی
کـاروان عـومروموز طـی ائیلەدی چـوخ مـرحـله
دهــر دون آزاره ســالدی قــافله ســالاریمی
شرحه شرحه جسمیمی گرد و غراسا بـاک ائـیله مز
بـیر بـاخیشدا درک ائـدر سینمده کـی پـنداریـمی
بوندان آرتـیق دوزمـه‌گـه صـبر و قـراریـم قـالمادی
راضــیم داره وورولســامدا ائــدم اظـهاریمی

قـوی مـحبت چشـمه سـی لبـریز اولا خـونابیلن
بـلکه فـاش ائـتسین جـهانه مـطلب و گـفتاریمی
لی لی نـین مـجنونینه هـمتالیقی مـمکن دئـیل
بو هـمین بسکـه دوشـونسون جـور سـیز گـفتاریمی
چـوخ دولانـدیم عـرصه عشّـاقی مست اولمـاخلیقا
تـاپمادیم مست اولمـاقا مـیخانه خـمّاریمی
مـن مـحبّت چشـمه سـیندن ایـچمیشم آب حـیات
قـویمارام بـیگانه اودوورسـون یـانا گـلزاریـمی

زارع متخلص به حیران

نالان منی

سن سیزم سن سیزلیگیم ائتمیش یئنه نالان منی
بیلمیرم نئچون بیر آن ترک ائتمه ییر بیر آن منی
لحظه لحظه یاش توکن کونلوم سیزیلدار نی کیمی
گل ترحّم ائیله قویما گوزلری گریان منی
جهد ائدیب چوخ ایسته رم غمسیز کدرسیز عمر ائدم
هاردا اولسام اوز دوتوب غملر تاپار پنهان منی
من محبت عاشقی قلبیم سنه پیوسته دیر
ای نگاریم قویما تئز محو ائیلیه طوفان منی

۹

بهانه «تضمین ترکی»

دلبــــر مـــنه یــتیشدی جــفانی بــهانه ائــیله‌دی
ســالدی بــاشین اشــاقه حــیانی بــهانه ائـیله‌دی
گـــلدی بـــزمه مـــن تـــیره روزی گـــورماقا
اوتـورمامیش گـئتدی تـنگی جـانی بـهانه ائـیله‌دی
بـــویانمیشدی پـــنجه‌سی عـــاشقلرین قـــانینه
بـــاغلامیشدی اللــرینه حــنانی بــهانه ائــیله‌دی
گـــئتدیم مســـجده عــذارون گـؤرماق ایــچون
الیـــن دوتـــدی ئـوزینه دعــانی بــهانه ائــیله‌دی
زاهـــد یـــوخودی تـــاب تــماشای مــهوشان
بیرگوشه‌ده اگـلشیب تـرس خـدانـی بـهانه ائـیله‌دی
بـــیر گـــون گــئچیردی «حـــیران» اونـــون کــوئیندن
اگـــلشدی یـــئره ایـــاق یـــومانی بـــهانه ائــیله‌دی

زارع (حیران)

ترکی بهانه کرد شاطر عباس صبوحی

ماه نو

قـدّیمی پـیوسته قـاشون اگـدی چـوگان ائـیله‌دی
کوکلومی هـمواره زولفـون یـیخدی ویـران ائـیله‌دی
ایسـته‌دی چکسـین فـلک هـر آی بـاشیندا مـاه نـو
قاشلارون طـرحـین گـوتوردی الده عـنوان ائـیله‌دی
گوردی چون کوکلوم خـدنگون هـمدم جـانسوز دور
جان کـیمی بـاغرینا بـاسدی مـونس جـان ائـیله‌دی
جـانیمی آلمـاقدا عشـقون قـانیمه قـیلدی کـرم
قـانیمی تـوکمکده غـمزون جـانه احسـان ائـیله‌دی
تیر عشـقون سینه‌دن چـیخماز مگـر جـانیم چـیخا
جـانیلن اوّلده بـیله عـهد و پـیمان ائـیله‌دی
چکمه زحمت دردیمون درمانی یـوخدی ای طـبیب
کـیم مـریض عشـقه بـو عـالمده درمـان ائـیله‌دی؟
بیلمدیم یـارین ایکـی صـورتده بـیر تک خـالی وار
اویـنادیم خـالیله یـاندیم مـن او تـالان ائـیله‌دی
چیخمامیش جانیم دیون«صرافـه» تـیز گـلسین مـنی
بـیر کـمان ابـرو نشـان تـیر مـژگان ائـیله‌دی

صراف

بونه می‌دیر

بـونه مـی دیـرکه ایـچرکن مـنی بـیهوش ائـتدی
خــاطریمدن غـم و انـدوهی فـرامـوش ائـتدی
تـاپمادیم چـاره یـانان کـونولمه مـی‌دن غـیری
مـنی عشـقین نـه قَدَر درد و غـمه تـوش ائـتدی
گــر الیــم یـئتسه ایـاقیندان اوپـردیم سـاقی
خـم مـی تک مـی ایـچرکن بـدنیم جـوش ائـتدی
جـنت اهـلی او آدام دیـرکی دونـوب واعـظه‌دن
پـیر مـیخانه نـصیحت لریـنی گـوش ائـتدی
مـی اگــر لعـل و لب دلبـره آسـوده دگـیل
بس ایــاغینه صـراحـی یـئنه کـورنوش ائـتدی
عشـق بیر شـعله چکـیب یـاندی وجـودیم یکسـر
گـورکی بـیر آه بـو شـمعی نـئجه خـاموش ائـتدی
تـوکدو «واحـد» یـئنه یـاریم اوزونـه تـئلله‌رینی
جـمع کـن خـاطر مـحزونیمی مـغشوش ائـتدی

واحد

چگنینده شانه‌لر یاندی

شـرار شـمع آهـیمدن مـنیم پـروانـه‌لر یـاندی
اوزوم یاندیم ئول اولدوم سهلیدور بیگانه‌لر یاندی
تـجلّادی جـمال جـام غـملن بـیله سـر گـرمم
دوتوب اود یاندی جانیم بیلمدیم امّا نـه‌لر یـاندی
دیون مجنونه بول بی خـانمان اولمـاخلیقین قـدرین
شـعاع حسـن لیـلادن سـراسـر خـانه‌لر یـاندی
یانارسان ای کـونول گـل طـرّه جـانانه چـنگ وورمـا
سئچون مشاطه‌لر چگـنینده گـوردوم شـانه‌لر یـاندی
بلا صحراسی اولجاق مسکنیم، بیر آه چکـدیم کـی
دوتـوب صـحرالراود جـانا دلِ دیـوانـه‌لر یـاندی
بو غم کنجینده سنسیز ای منیم شمع شب افـروزیم
پـیاپی آهـمیلن مشـعل شـاهانه‌لر یـاندی
محبت بوته سینده یـانمادی بـیر نـقدی «صـرافـون»
بـو سـوز عشـقیلن چـوخ فـرزانـه‌لر یـاندی

صراف

شربت هجران

چوخ گلیب ناز ائله مه ائیله مه دیوانه منی
شمعه مایل دگیلم بیل مه ده پروانه منی
سنکه تقلید ائدیسن عشقده ترسا قیزینی
ولی اوخشادمه گیلان عشقده صَنعانه مَنی
دولدور ایچ شربت هجرانیوی مست ائیله ئوزون
بیلمه همتا گؤزلیم یوسف کنعانه منی
بسکه قلبیم یارادور سن کیمی یار ایسته‌مه‌رم
نه یه لازم دییه سن عاشق مستانه منی
گل صفا وئر گؤزه‌لیم مجلس و کاشانه میزه
قویما زنجیر ائلییه زلف پریشانه منی
من اگر درس محبتده وفا گورمه میشم
نه روا گونده ره‌سن سوی دبستانه[1] منی؟

۱ـ منظور محل تأدیب می‌باشد.

ایستیسن گورمیه سن بیرده منیم پیکریمی
سن گرک دفن ایدەسن کوه و بیابانه منی
هر گون آخشام یول آچیب قبریمه قان آغلیاسان
دئمه «حیران» آدینی بسیل یئنه بیگانه منی

زارع (حیران)

۱ـ منظور از دبستان محل تأدیب و ادب می‌باشد.

حاصل ائتدی کامی

بـــاده نـــوریله ایشـــیلدات ســـاقیا بـــیر جـــامی
بـیر اوخـــو مـطرب زمـانه حـاصل ائـتدی کـامی
یارین عکسین گؤرموشوق بیر مـی ایـچینده جـامده
ای خـــبر ســیز بـیلمه یـین لذّت بـو شـرب دائـمی
هـئچواق اولـمز بـیر اوره‌ک کـیم زنـده عشـقیله اولا
ثـــبت ائـــدیب دست قـــضا لوح جـــهاندا نـــامی
چـــوخدو نـــازی ســـرو بـــویلو نـــازنین‌لر بیر داهـا
جـلوه لنمک فکـره سـالمیش یـار سرو انـدامـی
گـــولشن احـــبابه گـئچسن ای صـبا بـیر لطـف قـیل
عـــــرضیه حـــتما" یـــتیر جـــانانه وئـــر پـــیغامی
عرض ایله عمدا" نـیه یـاددان چـیخاردیرسان بـیزی
دیـــللره بـــیرگونِ دوشـــر ســـنده اونـودسان نـامی
مست لیک اول نرگس مسـتانیه چـوخ یـاخشی دیـر
او جـــــهتدن تـــــاپشیریلار بـــــیر بـــیانه جـــانمی

قورخورام صرف ائتمه سین روز قیامتده داها
بیر چؤرک شیخدن حلال مندن حرام می‌جامی
حافظا افشان ائله گوزدانه سین (شیوا) کیمی
بلکه تاپسین دلبرین وصلت قوشوبو دامی

ترکی حافظ شیوا

عمریمی بر باد ایلدی

غـمی تـفسیر ائـلیین اولسـا گـؤرردی نـه قـدر
سینه می تـنگه سـالوب عـمریمی بـر بـاد ائـیله‌دی

آه او گـوندن کـه سـینم تـنگ اولا نـالم اوجـالا
گـوره‌لر غـم نـئجه غـمخانه نـی آبـاد ائـیله‌دی

آغـلیان وقـته گـوزوم یـاشی قـوتولسانه غـمیم
گـویده کـی قـاره بـولودلار منه امـداد ائـیله‌دی

غـمی خـلق ائـلیه‌نین سینه‌سی چـاک اولسـا اگـر
گـورر عـالمده نـقدر غـم بـیزی نـاشاد ائـیله‌دی

یـاندیریب غـم بـونون اجـزاعـیمی پـروانـه سـایاق
ئـوره دیب راه عـدم جـوردا بـیداد ائـیله‌دی

بـیلدیکی خـاک ره عشـقده جـان قـویمالیام
چـاتا آهـیم فـلکه غـم یـولون آبـاد ائـیله‌دی

دئـمگ اولمـاز ئـوره‌گـین سـرّینی غـم خـالقینه
بـیر عـومور چگـدیگیم آلامـیمی بـر بـاد ائـیله‌دی

گُـله نـقل ائـیلدیم اسـراریـمی بـلبل ائشـیدیب
شـوق پـروازدن ال چکـمه گـینی یـاد ائـیله‌دی
قویدی مـجنون کـیمی بـاش بـاشه گـولون بستـرینه
غــنچه ایــله سـئویشیب شـاد اولا فـریاد ائـیله‌دی
یئنه «حیران» اوخوسان غـم سـوزونی غـملی له ره؟
نیه درک ائیله مه دیـن دردلی سینه‌ن داد ائـیله‌دی؟

زارع (حیران) ۱۳۷۲/۴/۲ تبریز

سیگار

چکمه سیگاری جوان ترک ائله فی‌الفوری اماندی
کیمسه چکدی اونو مطرود گوزل هر دو جهاندی
گر جوان بیلسه‌کی سرچشمه‌دی هر فسق و فساده
چکمز اصلا" اونو درک ائیله‌سه هر لحظه زیاندی
هر کیم انساندی ارادیله گؤرر هر عملی
بیرده چکمه داخی سیگاری داداش ترک ائت اماندی
سن نه لر گؤرموسن اوندامنه فاش ائیله بولوم
بیرزمان درک ائده جک‌سن که نهان ایشلر عیاندی
نه آتاندان اوتانیرسان نه ده قارداش باجی‌دان
پرده ییرتیلدی داخی حرمت و تقوا آزالاندی
وئرر ازللده ده‌سنه بیردانا سیگار وینستون
صونرا ره‌لرسنه هموار پس پرده عیاندی
هر کیم ئورگتدی سنه بیرده یاخین‌لاشما اونا
اوسَنین مالیوی هم جانیوی چنگین دن آلاندی

بَنگ و تریاک و حشیش هر اوچو سیگاره دایاق
سنده یار اولموسان اونلاره وجودون نگراندی
سن بیر انسان اوزووه رحم ائیله درک ائیله اوزون
آت یئره جیب ده‌کی سیگاریوی ترک ائیله اماندی
چکجه‌گین کبریتی سیگاره اوزونده یانیسان
خبرین یوخدوکی هر شعله سی مین درده سالاندی
چوخ تلاش ائیله دی دشمن بیزی اغفال ائیلیه
گؤردو ممکن دگیلی نار ریا کاریله یاندی
سن جوانسان گره‌ک عالم ده گهربار اولاسان
بیر گذرگهدی بو عالم بوتون افسانه یالاندی
قویما عومرون گئچه عالمده بطالتده جوان
چون قالان عالم عُقباده نیک آدلاردی قالاندی
کیمسه قویدو ایاقین عرصهٔ اعمال بـه ده
لاجرم داردا قالیب نیمهٔ راهینده دایاندی

زارع متخلص به حیران ۱۳۷۶/۹/۲۷ تبریز

منیم نغمه‌له‌ریم

حـیات شـیرین عـومور جـوان آرزو مـین مین
ســن ای نـغمه م یـولون بـعضاً اولسـا چـتین
سَسـین گـلسین مـجلسلردن مـتین مـتین
قـیمت اومـما هـر نـاشی دان سـیخیلما هـیچ
ســن ائـللرین سـینا غـیندان ایـنانما گـئج
ســن بـیر قـارتال[1] یـا بـیر تـرلان اولمـاسان دا
اوجـا داغـلار اوسـته قـاناد چـالما سـان دا
چـینار اولوب یـئره گـولگه سـالماسان دا
کـوریه قـوش اول اوز قـانادین اولسـون آنـجاق
کـونلومده کـی مـحبّتدن اولمـا اوزاق
اوزگـوجونله سـن اوجـالسان تـورپاق اوسـته
سـانارام کـی قـویدوم داغـی مـن داغ اوسـته

۱ـ قارتال : عقاب

مـــین زحـــمتله اوشـاق قـالخار ایـاق اوسـته

یــاد ائــللردن دیــلمه مــه دیـم اصـلا کـومک

یــاخین دوســتوم بــیر قـلم دیــر بـیرده امک

گـاه جــبهه ده هـارای چکـدین عسگـر کـیمی

گــاهدا آچــدین قــاپیلاری ســحر کـیمی

یــولار گــئچن داغـــلار آشـان کـهنه کـیمی

قــوی بــو وطــن تــورپا غـینلا ایـزین قـالسین

اوز نــفسین اوز آهــنگین ســوزون قــالسین

اوره گــیمین مــیوه‌سی دیـــر هــر اثـــریم

آز آخـــــمادی وراق اوســـته آلیـــن تـــریم

قـــاناد لانـیب گـزمه سـه ایـدی نـغمه له‌ریـم

یــــاد ائــــتمزدی اوبــا مــــنی اویـماق مـنی

اونـــو داردی وطـــن مـــنی تـــورپاق مـــنی

مدینه گلگون

تریاکی غزلی

تــریاکــی چکــنلر بــیله‌گــر آفت جـاندی
هــئچ وقت چکــه بــیلمز اونــو دنــیایه عــیاندی
تــیر یــاکــیده آثــار مــروّت اولا بــیلمز
گــر اولســادا یــوخ غــیرتی مــطرود زمــاندی
بــیر لحــظه عــیان اولســا چکــن وقــتده خــلقه
حــقاکــه داخــی نــیله‌سه رســوای جــهاندی
هرکیمسه کی ترک ائتدی بو افیونی خـوش اولسـون
هئچ کس دوزه بـیلمز اونـا چـون خـرجـی کـلاندی
مین جور سـنه‌گـر نشـئه ویـره فـایداسـی یـوخدور
آخــر گـؤره جک سـن کـه گـؤزل قـاتل جـاندی
هــرکیم سـنه اورگــتدی گــوروم آتشــه یــانسین
هــم مــبدعی هــم آخـری بـیر شیئدی چـاخاندی
ســویمور بــیله بــیر آفــتی بــازار شـرافت
هــر کــیمسه کــی آلوده‌دی پــامال جــهاندی

بیلمم نیه بند اولدوم او زنجیر جفایه
باخ گور نئجه تریاکلرین مالی تالاندی
اگنینده اولان رخت جفا پیشه‌دن ال چک
واللهی عومور باده وئرن قاتل جاندی
غیرتلیدی هر کیمسه‌کی تریاکی گورنده
فی الفوری قاچا درک ائلیه آفت جاندی
انسانه یاراشمازگئده بیراهه یولوندان
بیراهه گئدنلر دییه بیللم که نادانندی
بیر بیله طبیعت یارانیب بیزلره خاطر
عبرتله باخین عالمه چوخ یاخشی یاماندی
تریاکی له مأنوس اولانین غیرتی اولسا
وور ماز الینی بیلسه‌کی رسوای جهاندی
ترک ائیله بو افیونی داداش آفت جاندی
هر کیمسه اونو ترک ائده محبوب جهاندی

زارع متخلص به «حیران»

حقیقت

ازلدن حقیقت عاشیقییم من
باشقا جور یاراتمیش طبیعت منی
اسه رم جوشارام دریا تک آنجاق
یاشاتمازکین منی کودوره‌ت منی
نه مرادا یئتدی نه گاما چاتدی
اوزگه قاپیسینا کیم کی داش آتدی
عومرون یولوندا مغرور یاشاتدی
عهدیمه سؤزومه صداقت منی
بولانیر دورولور داغلاردا سئللر
ده‌ییشیر نسیل لر دونور نسیل لر
قورخورام ایللردن قوی اؤتسون ایللر
قوجاتماز دونیادا محبت منی

؟

سَنی گؤره‌نده شادام

سـنی گـؤرنده شـادام گـؤرمینده نـاشاد
یـقین کـمینده یـاتیب گـوزلرین کـیپریگی
چـراغ آرزوم سـن سـن
اگـر قـاش گـؤزون اخـم ائـیله سـه
هـجر آتشـین آرایـه سـالما
تاپشور منی قارا توپراقه یاخشی راحت ساخلاسین
شـرحـین فـراوانـدی دیـمه گ اولماز
اگـر گـول پـریشان اولسـا بـولبول نـه ایـله‌سین
نـه مـن اولایـدیم نـه بـو عـالم
آخـتاردیم عـطرین تـاپماقا گـؤلزاره گـئتدیم
چـیخارام بـو تـعریفدن کـنار؟

؟

فهرست ماهنی غزللری

۱۵۰۰ تومن

خیابان امین ، انتشارات یاران تلفن ۶۷۹۲۵

شابک ۹۶۴-۶۰۰۹-۳۹-۵

ISBN- 964-6009-39-5